



Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

61. gadagājums
2018. gada 13. februāris

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

REZOLŪCIJAS

Reģionu komiteja

125. plenārsesija 2017. gada 9.–11. oktobrī

2018/C 054/01	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija – “Eiropas pusgada norise 2017. gadā un 2018. gada izaugsmes pētījums”	1
2018/C 054/02	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija par ieteikumiem valstu vai to valdību vadītājiem, kuri 2017. gada 24. novembrī Briselē tiek piektajā Austrumu partnerības samitā	5

ATZINUMI

Reģionu komiteja

125. plenārsesija 2017. gada 9.–11. oktobrī

2018/C 054/03	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Finansējums klimata pārmaiņu jomā – būtisks instruments Parīzes nolīguma īstenošanai”	9
2018/C 054/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “EISI sadaļas “Transports” nākotne”	14
2018/C 054/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Vides politikas īstenošanas pārskats”	21
2018/C 054/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu stratēģija”	27
2018/C 054/07	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Teritoriālās izturētspējas uzlabošana: nodrošināt reģionus un pilsētas ar instrumentiem globalizācijas kontekstā”	32
2018/C 054/08	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”	38

2018/C 054/09	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Veidojot Eiropas datu ekonomiku”	43
2018/C 054/10	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sociālo tiesību pīlārs un pārdomu dokuments par Eiropas sociālo dimensiju”	48
2018/C 054/11	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “ES politika attiecībā uz ēku un infrastruktūras seismiskās drošības uzlabošanu”	62
2018/C 054/12	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Kosmosa stratēģija Eiropai”	66
2018/C 054/13	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES pašu resursu reforma saistībā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada”	72
2018/C 054/14	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Bērnu migrantu aizsardzība”	76

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

125. plenārsesija 2017. gada 9.–11. oktobrī

2018/C 054/15	Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Pakalpojumu pakete “Pakalpojumu ekonomika, kas darbojas Eiropas iedzīvotāju labā””	81
---------------	---	----

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

125. PLENĀRSESĪJA 2017. GADA 9.–11. OKTOBRĪ

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija – “Eiropas pusgada norise 2017. gadā un 2018. gada izaugsmes pētījums”

(2018/C 054/01)

Iesniegušas politiskās grupas PPE, PSE, ALDE, EA un ECR

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

- ņemot vērā 2017. gada Eiropas pusgada dokumentus, proti, gada izaugsmes pētījumu, pārskatus par valstīm, valstu reformu programmas un konkrētām valstīm adresētos ieteikumus;
- ņemot vērā savu rezolūciju par Eiropas Komisijas 2017. gada izaugsmes pētījumu (RESOL-VI/019), kas pieņemta 2017. gada 8. februārī;
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta ziņojumu par 2017. gada izaugsmes pētījumu (2016/2306(INI));

Atjaunot investīciju piesaisti

1. uzsver, ka 55 % no visiem 2017. gadā sniegtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem attiecas uz šķēršļiem, kuri kavē ieguldījumus un kurus vietējās un reģionālās pašvaldības var palīdzēt likvidēt ⁽¹⁾; atgādina, ka ir jāpievērš uzmanība neatbilstībai starp pašvaldību funkcijām un to finanšu resursiem;
2. uzsver, ka kohēzijas politikai arī turpmāk ir jābūt galvenajam ES ieguldījumu instrumentam. Tomēr uzskata, ka tās pārvaldību un tās mijiedarbību ar Eiropas pusgadu vajadzētu uzlabot, lai palielinātu kohēzijas izdevumu pavairojošo efektu un to devumu ilgtspējīgā un iekļaujošā izaugsme;
3. atzinīgi vērtē to, ka Stabilitātes un izaugsmes paktā 2015. gada janvārī ir ieviestas elastīguma iespējas, tomēr aicina paredzēt turpmākus pasākumus, lai stimulētu publiskos ieguldījumus, it īpaši infrastruktūrā un sociālajā iekļaušanā. Uz to var virzīties, izslēdzot valstu, reģionālo un vietējo līdzfinansējumu, kas saistīts ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, no Stabilitātes un izaugsmes pakta aprēķinu mehānisma, līdzīgi kā Eiropas Stratēģisko investīciju fonda līdzfinansējumu; izveidojot ES līmeņa klasifikāciju, ko publisko izdevumu uzskaitē izmanto publisko ieguldījumu kvalitātes noteikšanai atbilstoši to ilgtermiņa ietekmei; pārskatot strukturālā deficīta aprēķināšanas metodiku tā, lai tiktu ņemtas vērā

⁽¹⁾ RK, Eiropas pusgads 2016. gadā, konkrētām valstīm adresēto ieteikumu teritoriālā analīze, stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas uzraudzības foruma koordinācijas komitejas ziņojums.

valstu ekonomikas iekšējās īpatnības un publisko izdevumu strukturālās atšķirības; ierosinot makroekonomikas rezultātu pārskatā iekļaut rādītāju, kas atspoguļo ieguldījumu līmeni;

4. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības piedalās aptuveni 25 procentos no EIB finansētajiem Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) projektiem, taču, kā liecina RK nesen pasūtīts pētījums, pašvaldību līdzdalību joprojām ievērojami apgrūtina gan administratīvo spēju problēmas, gan ESIF sarežģītība un nepietiekamās pilsētu un reģionu zināšanas par ESIF⁽²⁾; uzsvēr: lai veicinātu pašvaldību iesaisti ESIF īstenošanā un uzlabotu ESIF projektu ģeogrāfisko līdzsvaru, ir jāpalielina informētība, tehniskais atbalsts, konsultēšana un sinerģija ar citiem ES finansējuma avotiem;

5. piekrīt Komisijas vērtējumam, ka ESIF "cilvēkkapitāla attīstības veicināšanas pilnīgais potenciāls vēl ne tuvu nav izsmelts. Ir jāturpina darbs, lai izstrādātu šim sektoram piemērotus instrumentus un nodrošinātu sociālo un finanšu dalībnieku ciešāku sadarbību"⁽³⁾;

6. uzsver, ka ir svarīgi ir turpināt strukturālās reformas visos pārvaldības līmeņos un likvidēt ar ieguldījumiem saistīto birokrātiju, lai palīdzētu uzlabot uzņēmējdarbības vidi un stimulētu ieguldījumus ekonomikā;

7. norāda, ka Eiropas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem piekļuve finansējumam joprojām ir saistīta ar lielām grūtībām; atzinīgi vērtē tādu instrumentus kā Eiropas riska kapitāla līdzekļu fonds; aicina Komisiju sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un valstu pārvaldes iestādēm veikt arī citus pasākumus, lai piesaistītu privātus ieguldījumus un sekmētu finanšu avotu dažādošanu;

Turpināt strukturālās reformas un atbildīgu budžeta politiku

8. atkārtoti aicina stingrāk koordinēt visus ES spēju veidošanas pasākumus un vienkāršot ES fondu izmantošanu; uzsver, ka 53 % no 2017. gada KVAI aplūko administratīvās spējas problēmas, sevišķi pašvaldību līmenī;

9. uzskata, ka no ES budžeta būtu jāatbalsta dalībvalstu centieni īstenot strukturālās reformas un novērst ar pašreizējiem ieguldījumiem saistīto birokrātiju, tādēļ atzinīgi vērtē 2017. gada maija lēmumu izveidot 142,8 miljonus EUR vērtu Strukturālo reformu atbalsta programmu (2017–2020), kas papildinās institucionālās, administratīvās un strukturālās reformas, kuru mērķis ir finansēt darbības ar Eiropas pievienoto vērtību, lai uzlabotu konkurētspēju, produktivitāti, izaugsmi, nodarbinātību, kohēziju un ieguldījumus;

10. atkārtoti aicina Komisiju apsvērt iespēju paredzēt tādas eurozonas fiskālās spējas, kas vajadzības gadījumā varētu palīdzēt eurozonu stabilizēt;

11. aicina Komisiju novērtēt grūtības, ar ko reģionālās un vietējās pašvaldības var saskarties publiskā iepirkuma direktīvu piemērošanā, un uzsver, ka vietējā un reģionālajā līmenī ir vajadzīgi tādi instrumenti kā, piemēram, zināšanu centri, kas, sniedzot tehnisku palīdzību un konsultācijas, visos pārvaldības līmeņos palīdzētu stiprināt administratīvo spēju attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalstu;

12. uzsver, ka ir vajadzīga iekļaujoša izaugsme un ka ir jāuzlabo ES sociālā dimensija, īstenojot ES sociālo tiesību pilāru⁽⁴⁾ atbilstīgi stingrai Eiropas sociālajai programmai, kurā konkurētspēja un sociālais taisnīgums papildina viens otru un kurā paredzēts Eiropas pusgadā lielāku nozīmi piešķirt sociālajiem rādītājiem, kā arī veidot reālu atalgojuma konverģenci atbilstoši ražīgumam;

⁽²⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

⁽³⁾ Sk. Komisijas paziņojumu "2017. gada Eiropas pusgads – Novērtējums par progresu strukturālo reformu īstenošanā, makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanā un korigēšanā, un saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1176/2011 veikto padziļināto pārskatu rezultāti" COM(2017) 90 final.

⁽⁴⁾ RK atzinums "Eiropas sociālo tiesību pilārs un pārdomu dokuments par Eiropas sociālo dimensiju" (ziņotājs – Mauro D'Attis (PPE/IT)), ko RK pieņēma 2017. gada 11. oktobrī (SEDEC-VI/027).

13. saistībā ar Komisijas pārdomu dokumentu "Globalizācijas iespēju izmantošana" ⁽⁵⁾ uzsver, ka ir jāpalīdz paplašināt to personu loku, kas var izmantot globalizācijas dotās priekšrocības; ir jāpilnveido teritoriālās noturības koncepcija un jāpārtrauc veicināt strukturālās reformas, neredzot, ka reģionālo atšķirību dēļ to teritoriālā ietekme ir nevienmērīga, turklāt ir jāpastiprina ES centieni izmantot globalizācijas iespējas trīs galvenajos virzienos: ar *proaktīvu stratēģiju* prasmju, zināšanu un infrastruktūras uzlabošanai, ar *pielāgošanās stratēģiju*, kas paredz arī Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda (EGF) izmantošanu, un ar *līdzdalības stratēģiju*, kas stimulē iedzīvotāju dalību ES lēmumu pieņemšanā; turklāt aicina attīstīt Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu, palielinot tā budžetu un to iekļaujot daudzgadu finanšu shēmā; ievērojami pazemināt kritējus, kas regulē fonda līdzekļu izmaksu; nodrošināt sinerģiju ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem;

14. ir pārliecināta, ka pašreizējā globālā spiediena apstākļos ir vajadzīga visaptveroša, uz konkrētu atrašanās vietu orientēta ES rūpniecības stratēģija ⁽⁶⁾, kas ietvertu arī tai radniecīgo ES politikas jomu un instrumentu stratēģisko koordināciju;

Par Eiropas pusgadu 2017. gadā un gaidāmo 2018. gada izaugsmes pētījumu

15. uzsver, ka 2017. gadā 76 % no visiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem ir saistīti ar teritoriālo aspektu, jo tajos pievērsta uzmanību problēmām, kas dažus reģionus vai pilsētas skar vairāk nekā citus, un to īstenošana ir pašvaldību līmeņa uzdevums; norāda, ka 62 % no minētajiem ieteikumiem ir tieši adresēti vietējām vai reģionālajām pašvaldībām, un šis fakts apliecina pašvaldību nozīmi strukturālo reformu veikšanā;

16. uzsver, ka divās trešdaļās no 2017. gada valstu reformu programmām ir atzīts, ka pastāv reģionālas atšķirības, un visās reformu programmās ir minēta vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana VRP īstenošanā; 70 % no programmām minēta pašvaldību līdzdalība VRP izstrādē, tomēr galvenokārt tikai konsultāciju veidā;

17. uzsver: ja vietējās un reģionālās pašvaldības kā partneres tiktu iesaistītas jau agrīnā VRP izstrādes posmā un ja sistemātiski tiktu piemērota daudzlīmeņu pārvaldības pieeja, tad ievērojami palielinātos ieteikumu īstenošanas rādītāji, būtu vieglāk mazināt reģionālās atšķirības, konkrētajā teritorijā palielinātos līdzatbildība un nostiprinātos uzticēšanās gan dalībvalstīs pašās, gan starp tām;

18. aicina ES iestādes īstenot RK priekšlikumu par rīcības kodeksu vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanai Eiropas pusgada norisēs ⁽⁷⁾ un atzinīgi vērtē faktu, ka Eiropas Parlaments priekšlikumu atbalsta ⁽⁸⁾;

19. iesaka 2018. gada izaugsmes pētījumā iekļaut īpašu nodaļu par stāvokli reģionos un pievērsties vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmei, turklāt aicina dalībvalstis savās valsts reformu programmās rīkoties līdzīgi; atzinīgi vērtē atbalstu, ko saņēmis aicinājums konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos ietvert teritoriālo dimensiju; aicina Eiropas Komisiju tikties ar vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjiem, kad Eiropas pusgada sākumā Komisija apmeklē valstis. Saistībā ar atbalstu teritoriālās dimensijas iekļaušanai Eiropas pusgadā norāda, ka viens no elementiem, ko tajā varētu iekļaut, ir demogrāfiskās pārmaiņas, kas tādējādi būtu sasaistāmas ar Eiropas pusgadu, kā norādīts RK atzinumā "ES risinājumi demogrāfijas problēmai";

20. ņemot vērā pašreizējo nesakritību starp konkrētām valstīm adresēto ieteikumu gadskārtējo sagatavošanu, no vienas puses, un vidēja termiņa un ilgtermiņa pieeju, kāda vajadzīga ESI fondu finansējumam, no otras puses, atkārtoti pauž uzskatu ⁽⁹⁾, ka kohēzijas politikas iekļaušana valstu reformu programmās ir jāpārskata tā, lai saglabātu teritoriālo dimensiju un decentralizētu pieeju, kuras pamatā ir partnerība;

⁽⁵⁾ RK atzinums par Komisijas pārdomu dokumentu "Globalizācijas iespēju izmantošana" (ziņotāja – Micaela Fanelli (PSE/IT)), ko RK pieņēma 2017. gada 10. oktobrī (ECON-VI/024).

⁽⁶⁾ RK pašiniciatīvas atzinums "Eiropas rūpniecības stratēģija: vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme un perspektīva", ko patlaban izstrādā Heinz Lehmann (PPE/DE).

⁽⁷⁾ RK atzinums "Eiropas pusgada pārvaldības uzlabošana. Rīcības kodekss vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai", ziņotājs – Rob Jonkman (ECR/NL), pieņemts 2017. gada 11. maijā.

⁽⁸⁾ Sk. 2016. gada 26. oktobrī pieņemto EP rezolūciju par 2016. gada Eiropas pusgadu.

⁽⁹⁾ RK atzinums "Kohēzijas politikas nākotne pēc 2020. gada. Virzībā uz spēcīgu un iedarbīgu Eiropas kohēzijas politiku pēc 2020. gada", ziņotājs Michael Schneider (PPE/DE), pieņemts 2017. gada 11. maijā.

21. norāda, ka vairāki konkrētām valstīm adresētie ieteikumi tiek atkārtoti vairākus gadus pēc kārtas, jo sarežģītu reformu īstenošana prasa laiku; ir gandarīta, ka Eiropas Komisija ir pievienojusies RK ierosinājumam šo ieteikumu īstenošanas progresu vērtēt daudzgadu skatījumā, nevis katru gadu; pieņem zināšanai Komisijas konstatēto — ka, vērtējot pēc šāda principa, “aptuveni divu trešdaļu līdz 2016. gadam sniegto KVAI īstenošanā ir panākts vismaz zināms progress”⁽¹⁰⁾ (salīdzinot ar 43 % no visiem 2016. gadā sniegtajiem KVAI); aicina Komisiju pārredzamā veidā publicēt visus šāda vērtējuma elementus;

22. uzsver, ka saistībā ar Eiropas pusgadu ir vajadzīgs ilgtermiņa politikas satvars; šajā ziņā atzinīgi vērtē Komisijas centienus ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) sasaistīt ar stratēģiju “Eiropa 2020” un tādējādi arī ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem. Tomēr, ņemot vērā dažādo atsaucē satvaru sarežģītību un lielo skaitu, uzsver, ka ir vajadzīga politikas saskaņotība, integrēta pieeja un konsekventa pārvaldības sistēma, un sagaida, ka šajā ziņā Komisija drīzumā nāks klajā ar attiecīgiem priekšlikumiem;

23. uzsver, ka Eiropas bēgļu un migrantu krīze, kas sākās 2015. gadā, joprojām ir ļoti smaga problēma daudziem reģioniem un vietējām pašvaldībām. Tādēļ prasa pārliecinoši un konkrēti rīkoties ES līmenī, tostarp piešķirot jaunus līdzekļus;

24. ar bažām norāda uz augstu ilgstoša bezdarba līmeni, jo sevišķi jauniešu vidū, un tas skar vairāku ES dalībvalstu ekonomiku; tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis paātrināt visus pasākumus, kas nepieciešami, lai atbalstītu darba tirgu;

25. uzdod Komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropadomes priekšsēdētājam un ES Padomes prezidentvalstij Igaunijai.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ EK paziņojums, kas pievienots konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem 2017. gadam, COM(2017) 500 final (https://ec.europa.eu/info/files/2017-european-semester-communication-country-specific-recommendations_lv).

**Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija par ieteikumiem valstu vai to valdību vadītājiem, kuri
2017. gada 24. novembrī Briselē tiek piektajā Austrumu partnerības samitā**

(2018/C 054/02)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

- ņemot vērā kopīgo apņemšanos attiecībā uz starptautiskajām tiesībām un pamatvērtībām, tostarp demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesībām, pamatbrīvībām un dzimumu līdztiesību, kā arī tirgus ekonomiku, ilgtspējīgu attīstību un labu pārvaldību, kas ir Austrumu partnerības pamatā;
- ņemot vērā to, ka bruņoti konflikti un nestabilitāte daudzās ES kaimiņvalstīs un kaimiņreģionos kavē ilgtspējīgu partnerību attīstību ⁽¹⁾;
- ņemot vērā uz tiesībām balstītu pieeju, kuru ES piemēro kopš 2016. gada, kura aptver visas cilvēktiesības – ekonomiskās, politiskās, pilsoniskās, ar kultūru saistītās un sociālās – un kura ir viens no galvenajiem principiem Eiropas kaimiņattiecību instrumenta (EKI) finanšu palīdzības piešķiršanā, un svarīgo funkciju, ko pilda vietējās un reģionālās pašvaldības, vietējā un reģionālā līmenī aizstāvot pamattiesības, cita starpā nodrošinot minoritāšu aizsardzību;
- ņemot vērā vietējās autonomijas pamatprincipus, kas ir Eiropas vietējo pašvaldību hartā nostiprināta Eiropas vērtība;
- ņemot vērā to, cik svarīgi ir pilsoniskās sabiedrības organizācijas, jauniešus un vietējās pašvaldības iesaistīt it īpaši jaunu konkrētai valstij paredzētu divpusējas sadarbības satvaru, proti, aktualizētu asociācijas programmu un partnerības prioritāšu īstenošanā tādā veidā, kas partnervalstīs veicina demokrātiskas un ekonomiskas pārmaiņas ⁽²⁾ un nostiprina to attiecības ar ES;
- ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību funkciju, ko tās pilda, stiprinot izturētspēju, kuru definē kā plašu jēdzienu, kas ietver visu sabiedrību, kā arī demokrātiju, uzticēšanos iestādēm, ilgtspējīgu attīstību un spēju veikt reformas ⁽³⁾;
- ņemot vērā ES un Austrumu partnerības valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību konferences (CORLEAP) lomu, kas atzīta Ziņojumā par Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšanas īstenošanu un kopīgo dienestu darba dokumentā “EaP milestones towards 2020” (Austrumu partnerības posmi līdz 2020. gadam);
- ņemot vērā CORLEAP apņemšanos sasniegt Austrumu partnerības mērķus atbilstoši pārskatītajai Eiropas kaimiņattiecību politikai un ES globālajai ārpolitikas un drošības politikas stratēģijai, vietējā līmenī popularizējot un ieviešot universālās vērtības, kas ir ES dibināšanas pamatā, kā arī padziļinot vietējo un reģionālo pašvaldību, to apvienību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju sadarbību visu iedzīvotāju labā;
- ņemot vērā CORLEAP ziņojumu “Palielināt pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, lai stiprinātu vietējo demokrātiju Austrumu partnerības valstīs” un tajā ietvertos ieteikumus;
- ņemot vērā CORLEAP ziņojumu “Energoefektivitāte: vietējo un reģionālo pašvaldību loma” un tajā ietvertos ieteikumus;
- ņemot vērā jaunas iniciatīvas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības jomā, piemēram, “Pilsētu mēri ekonomikas izaugsmei” un Pilsētas mēru pakta otro posmu Austrumu partnerības valstīm, kas ir augšupējas pārvaldības modeļi, kuri spēj veicināt vietējo pašvaldību sadarbību ar iedzīvotājiem un vietējām un starptautiskām iestādēm;

⁽¹⁾ RK atzinums “Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšana”, 2016. gada oktobris.

⁽²⁾ Padomes secinājumi par Austrumu partnerību, 2016. gada novembris.

⁽³⁾ Kopīgs paziņojums “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”.

- ņemot vērā ar EKI 2014.–2017. gadā sniegtās palīdzības vidusposma pārskatu;
- ņemot vērā vēl vairāk pastiprināto sadarbību ar CORLEAP pastāvīgajiem novērotājiem⁽⁴⁾ un citiem institucionālajiem partneriem;

Stratēģiskā vide

1. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības turpina attīstīties kā Austrumu partnerības arhitektūras elementi un politikas veidotājas, jo daudzu svarīgu Austrumu partnerības rezultātu pamatā ir vietējā līmeņa sasniegumi un ilgstoši centieni, un ir vajadzīgs turpmāks atbalsts, lai tās varētu pilnvērtīgi pildīt savas funkcijas;
2. atzinīgi vērtē vietējo un reģionālo pašvaldību palielināto lomu Austrumu partnerības rīcībpolitiku, stratēģiju un pamatiniciatīvu īstenošanā, tostarp pastiprināto iesaisti daudzpusējo platformu un to darba grupu darbā;
3. īpaši atzinīgi vērtē Austrumu partnerības 1. platformas “Demokrātija, laba pārvaldība un stabilitāte” ietvaros notiekošās debates, kas veltītas vietējās un reģionālās demokrātijas stiprināšanai;
4. iesaka strukturētu sadarbību ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to apvienībām izmantot kā transversālu elementu visās četrās Austrumu partnerības prioritārajās jomās un norāda, ka tieši personiski kontakti ir tikpat svarīgi kā ekonomikas saiknes un enerģētikas savienojumi;
5. uzsver: lai Austrumu partnerības daudzpusējā struktūra būtu efektīvāka un rezultatīvāka, ļoti svarīga ir vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanās, un aicina pastiprināt korelāciju ar CORLEAP veikto darbu;
6. uzstāj, ka Austrumu partnerības vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāpiedalās politisko ieteikumu un tiesību aktu izstrādē, kā arī aktīvi jāiesaistās sarunās ar centrālajām iestādēm par vietējo un reģionālo līmeni interesējošiem projektiem un lēmumiem;
7. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu “20 Deliverables for 2020” (“20 veicamie uzdevumi 2020. gadam”) un uzskata to par nozīmīgu soli ceļā uz konkrētiem, Austrumu partnerības valstu iedzīvotājiem svarīgiem rezultātiem, kā arī aņemas aktīvi piedalīties minēto uzdevumu īstenošanā;
8. aicina, īstenojot mērķtiecīgas un efektīvākas partnerības ar ES, sniegt pienācīgu politisko, finansiālo un tehnisko atbalstu visām Austrumu partnerības valstīm, lai tajās labāk orientētu reformu procesu un stiprinātu vietējo demokrātiju un teritoriālo attīstību;

Vietējā demokrātija un laba pārvaldība

9. atkārtoti apstiprina, ka CORLEAP pūliņi Eiropas kaimiņattiecību politikas īstenošanā vietējā un reģionālajā līmenī joprojām ir vērsti uz tādiem vispārējiem mērķiem kā vietējā demokrātija un publiskās pārvaldes reformas (arī veicot decentralizāciju) neatkarīgi no tā, kādas pakāpes partnerība ar Eiropas Savienību ir izraudzīta pārskatītas politikas ietvaros;
10. uzskata: lai ES centieni Austrumu partnerības valstīs būtu efektīvi, iespējami plaši jāiesaista vietējās kopienas, kuras darbojas arvien aktīvāk;
11. uzsver: lai mobilizētu iedzīvotājus, svarīgas ir vietējās vēlēšanas, un tās būtu jāpapildina ar pārdomu procesu par to, kā efektīvāk darboties sabiedrības labā;
12. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības spēj sekmīgi atbalstīt spēcīgas pilsoniskās sabiedrības attīstību un palīdzēt nodrošināt vietējo kopienu demokratizāciju un modernizāciju;
13. aicina vēl vairāk pielāgot pašreizējās ES finansēšanas shēmas, it īpaši Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas programmu (TAIEX) un mērķsadarbības programmas, lai apmierinātu vietējā un reģionālā līmeņa ieinteresēto personu vajadzības;
14. mudina vietējā un reģionālā līmeņa attīstībai Austrumu partnerības valstīs piemērot daudzpusēju pieeju, kuras pamatā būtu cieša sadarbība starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un iedzīvotājiem saistībā ar dažāda veida darbību, piemēram, atbalstu sportam, jauniešu un gados vecāku cilvēku apvienībām un iedzīvotāju centriem;

⁽⁴⁾ Pilsoniskās sabiedrības forums, Euronest parlamentārā asambleja un Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress.

15. aicina efektīvas decentralizācijas reformas papildināt ar efektīviem korupcijas novēršanas pasākumiem visos pārvaldes līmeņos, lai nodrošinātu, ka spēcīgāka pārvaldība pozitīvi ietekmē iedzīvotāju ikdienas dzīvi;
16. aicina palielināt vietējo un reģionālo pašvaldību apvienību nozīmi un piešķirt tām atbilstošus resursus, lai palīdzētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām ne tikai piedalīties tādu valsts, dažādu nozaru un reģionālo stratēģiju un rīcībpolitiku izstrādē un īstenošanā, kas skar pašvaldības, bet arī sniegt pakalpojumus;
17. uzsver, ka iekļaujošās publiskās un vietējās pārvaldes reformās, arī tajās, kas ir daļa no teritoriālās reformas, kā arī vietējo un centrālo iestāžu partnerības kultūras veicināšanā ir vajadzīgs atklāts dialogs;
18. aicina izraudzīties dinamisku pieeju attiecībā uz pārredzamību, korupcijas apkarošanu un integritāti visos pārvaldības līmeņos, tostarp vietējā līmenī, tādējādi palīdzot veidot iedzīvotāju uzticēšanos publiskajām iestādēm un uzlabojot vidi ekonomikas attīstībai;
19. atbalsta pielāgotu un vairākvალstu pieeju, lai varētu reaģēt uz reālajām vajadzībām katrā valstī, ņemot vērā vietējo kopienu intereses un nepieciešamību stiprināt vietējā līmeņa izturētspēju;
20. atbalsta ilgtspējīgu un pārredzamu regulatīvo satvaru, kas ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām uzlabot savas organizatoriskās un institucionālās spējas;
21. atkārtoti aicina vienkāršot vietējo un reģionālo pašvaldību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju, kas sadarbojas ar vietējās pārvaldes iestādēm, piekļuvi Eiropas fondiem;
22. aicina izstrādāt spēju veidošanas stratēģijas, programmas un apmācības plānus gan vēlētajiem vietējā līmeņa pārstāvjiem, gan vietējās pārvaldes iestādēm, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu uzņemties pilnīgu atbildību par pakalpojumiem, kurus tās sniedz;
23. aicina visās šobrīd notiekošajās vietējās un reģionālās reformās ņemt vērā dzimumu līdztiesības jautājumus, lai nepieļautu nekādu diskrimināciju dzimuma dēļ;
24. saskaņā ar Mazākumtautību aizsardzības pamatkonvenciju aicina Austrumu partnerības valstis respektēt nacionālo minoritāšu tiesības uz izglītību savā valodā;
25. vēlreiz uzsver: lai varētu precīzāk pielāgot un virzīt ES atbalstu, ES gada ziņojumos par konkrētām Austrumu partnerības valstīm ir jāiekļauj novērtējums par progresu reģionālās ekonomikas attīstības, decentralizācijas procesa, vietējās pašpārvaldes un teritoriālās sadarbības jomā;
26. vērš uzmanību uz Eiropas Reģionu komitejas izveidoto un uzturēto tīmekļa vietni "Pilnvaru sadalījums" (*Division of Powers*)⁽⁵⁾, kurā sniegts pārskats par institucionālās un fiskālās decentralizācijas līmeņiem Eiropas Savienībā un tās kaimiņvalstīs un kuru var izmantot šādā regulārā analizē;
27. vērš uzmanību uz RK pozitīvo lomu programmā *U-LEAD* un Ukrainas darba grupā; šis ieguldījums dod iespēju ES un Ukrainas vietējām un reģionālajām pašvaldībām dalīties pieredzē un zināšanās;

Energoefektivitāte un vietējās ekonomikas attīstība

28. atzinīgi vērtē to, ka viena no galvenajām Austrumu partnerības prioritātēm ir sniegt partnervalstīm atbalstu saistībā ar rīcībpolitikām energoefektivitātes jomā;
29. aicina valstu valdības palielināt kopienām sniegto finansiālo atbalstu un uzticēt tām plašākas pilnvaras, kas vajadzīgas, lai varētu izstrādāt vietējās enerģētikas stratēģijas;
30. atbalsta Eiropas Komisijas konkrētās programmas Austrumu partnerības valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
31. aicina Komisiju strādāt kopā ar ES delegācijām, lai reģionālajā un vietējā līmenī ievērojami palielinātu sadarbības programmu atpazīstamību un veicinātu spēju veidošanu valsts līmenim pakārtotajos līmeņos;

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers.

32. iesaka popularizēt un stiprināt reģionālās un vietējās iniciatīvas, piemēram, ES un Austrumu partnerības reģionu un pilsētu, uzņēmēju apvienību un tīklu politiskās un ekonomiskās partnerības, kuru mērķis ir uzlabot investīciju nosacījumus Austrumu partnerības valstīs;
33. iesaka līdz 2020. gadam veicamo uzdevumu sarakstā iekļaut nozaru izmēģinājuma projektus, par kuru īstenošanu būtu atbildīgas vietējās un reģionālās pašvaldības; šādi projekti ir vajadzīgi, lai tās varētu iegūt pieredzi decentralizācijas procesu jomā;
34. uzskata, ka ir svarīgi atvēlēt vairāk resursu pārrobežu sadarbībai, it īpaši tiešiem personiskiem kontaktiem, vietējo pašvaldību partnerībām un zinātnes, kultūras un jauniešu apmaiņai; Mazo projektu fonda paplašināšana uz kaimiņvalstīm varētu stiprināt sadarbību iedzīvotājiem tuvā līmenī;
35. aicina valstu valdības atvieglot projektu reģistrāciju un attiecīgā gadījumā – Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) un tajās darbojošos reģionu vai pilsētu iesaistīšanos pārrobežu sadarbības programmās, lai varētu īstenot teritoriālajām vajadzībām atbilstošus projektus;
36. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir jāiesaista Eiropas kaimiņattiecību instrumentā (EKI) 2017.–2020. gadam paredzēto jauno divpusējo palīdzības programmu plānošanā.

Brisele, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

125. PLENĀRSESĪJA 2017. GADA 9.–11. OKTOBRĪ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Finansējums klimata pārmaiņu jomā – būtisks instruments Parīzes nolīguma īstenošanai”

(2018/C 054/03)

Ziņotājs: Marco Dus (IT/PSE) Vitorio Veneto komūnas (Trevizo province) padomes loceklis

Atsauces dokuments: Pašiniciatīvas atzinums

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka pastāv neapstrīdami zinātniski pierādījumi par globālo sasilšanu un ka šīs pārmaiņas radīs būtisku un pieaugošu ietekmi uz ekonomiku un sabiedrību kopumā. It īpaši klimata pārmaiņas nopietni ietekmē teritorijas, ko pārvalda vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras bieži vien ir vistiešāk iesaistītas centienos mazināt aizvien bīstamāku dabas parādību radīto kaitējumu un veikt ieguldījumus pielāgošanās pasākumos;
2. pauž bažas par klimata pārmaiņu ietekmi arī ārpus ES robežām, kur bieži vien spēja pārvarēt ārkārtējus vides apstākļus un pielāgot attiecīgo teritoriju notiekošajām pārmaiņām ir mazāka, un atgādina, ka tam var būt arī tieša ietekme uz migrāciju;
3. uzskata, ka ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir labas iespējas uzlabot savu spēju veikt ieguldījumus (un piesaistīt ārējās investīcijas) klimata pārmaiņu jomā, neraugoties uz dažām grūtībām, kas saistītas ar budžeta ierobežojumiem, ilgtermiņa plānošanas spēju un sarežģītu projektu pārvaldību. Šīs saistības ir būtiskas, lai turpinātu uzlabot kopumā labos darbības rezultātus Eiropas Savienībā, kura pašlaik ir atbildīga par 9,6 % no globālajām CO₂ emisijām;
4. norāda, ka ir nepieciešami ļoti lieli ieguldījumi, lai risinātu klimata pārmaiņu radītās problēmas, un ka tos nevar nosegt ar vietējiem un reģionālajiem resursiem un pat ne ar publiskajiem līdzekļiem. Tāpēc Komiteja atzinīgi vērtē starptautiskā līmeņa, Eiropas un valstu iniciatīvas, kuru mērķis ir piesaistīt privātos ieguldījumus;

Starptautiskie pasākumi

5. atkārtoti uzsver, ka klimata pārmaiņu problēma ir globāla, taču, lai to risinātu visefektīvākajā veidā, ir vajadzīga daudzlīmeņu un daudzu ieinteresēto personu īstenotas pārvaldības pieeja. Tāpēc Komiteja mudina Eiropas Komisiju paust ieteikumu, ka citstarp saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (UNFCCC) ir jāatzīst un jāatbalsta vietējo un reģionālo pašvaldību loma, lai efektīvāk sasniegtu Parīzes nolīguma mērķus;

6. uzskata, ka, neraugoties uz dažu jaunattīstības valstu samērā iespaidīgo mērķtiecību un apņemšanos, vairs nav pieņemama Parīzes nolīguma lēnā īstenošana no dažu valstu puses un nav pieņemama Amerikas Savienoto Valstu vēlme atteikties no saistībām, ko tās ir uzņēmušās. Reģionu komiteja atkārtoti uzsver, ka minētā nolīguma mērķu saglabāšana ir nevis izvēle, bet gan nepieciešamība. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ES var būt patiesa pasaules līdere cīņā pret klimata pārmaiņām, pilnībā izmantot inovācijas un attīstības sniegtās iespējas, kas saistītas ar pakāpenisku pāreju uz jaunu ekonomikas un finanšu modeli;

7. uzskata, ka gaidāmajai COP23 sanāksmei Bonnā vajadzētu būt ne tikai sanāksmei, kurā tiekas eksperti; tā varētu noslēgties, iezīmējot būtisku virzību uz Parīzes nolīguma pilnīgu īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz aspektiem, kas saistīti ar finansējumu klimata pārmaiņu jomā (nepieciešamība stimulēt ilgtermiņa finansējumu klimata pārmaiņu jomā, finansēšanas mehānisma pārskatīšana utt.);

8. ierosina gādāt par to, ka Katovicē paredzētās, nākamās COP24 sanāksmes sagatavošanas procesā UNFCCC ietvaros sākas starptautiska diskusija par to, ar kādiem rādītājiem varētu papildināt siltumnīcefekta gāzu emisiju koncepciju, lai varētu ierosināt efektīvākus pasākumus cīņā pret klimata pārmaiņām;

9. uzskata, ka starptautiskā kontekstā, kur dažas valstis jau ir parādījušas apņēmības trūkumu, ļoti svarīga ir vietējo un reģionālo pašvaldību loma gan centienos iesaistīt iedzīvotājus un vairot viņu izpratni par klimata pārmaiņu jautājumiem, gan arī ieguldījumu piesaistīšanā un konkrētu projektu īstenošanā. Tomēr, lai sasniegtu šo mērķi, vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jābūt attiecīgai izpratnei, tām jābūt gatavām un tām jāspēj īstenot finanšu pārvaldību. Šajā sakarā Komiteja uzsver izcilos rezultātus, ko gūst, pateicoties Pilsētas mēru paktam, un to, ka tā īstenošana nesen uzsākta arī ārpus ES robežām. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas Komisiju pastiprināt minēto iniciatīvu un pēc iespējas vairāk popularizēt Globālo Pilsētas mēru pakta, sniedzot finansiālu un tehnisku palīdzību, it īpaši valstīs, kurās pašu valstu mērķi ir acīmredzami nepietiekami;

10. atzīst, ka to daļēji var atrisināt efektīvāka pasaules finanšu tirgu darbība. Tādēļ Komiteja uzskata, ka pirmām kārtām ir jānodrošina labāka ieguldītāju informētība par riskiem un iespējām, kas saistīti ar klimata pārmaiņām, un jāpanāk, ka viņi koncentrējas uz ilgtspējīgākiem ieguldījumiem, un atzinīgi vērtē galīgos ieteikumus, kurus puda Finanšu stabilitātes padomes izveidotā darba grupa, kas izskatīja ar klimata pārmaiņām saistītās finanšu informācijas pārredzamības jautājumu. Tomēr Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju novērtēt ar klimata riskiem saistītās informācijas izpaušanas sekas, lai, piemēram, apdrošināšanas izmaksu straujas paaugstināšanas gadījumā, ieviestu instrumentu, kas ļautu mazināt vietējām un reģionālajām pašvaldībām radušās izmaksas;

11. atzinīgi vērtē ESAO iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot "Zaļā finansējuma un ieguldījumu centru" (*Centre on Green Finance and Investment*), lai atbalstītu pāreju uz vidi saudzējošu mazoglekļa ekonomiku, kas ir noturīga pret klimata pārmaiņām, un aicina nodrošināt koordināciju starp starptautiskajām iniciatīvām un Eiropas iniciatīvām;

Eiropas pasākumi

12. atzīst, ka ES ir uzsākusi dažādas nozīmīgas iniciatīvas saistībā ar finansējumu klimata pārmaiņu jomā, piemēram, Eiropas Komisijas izveidotā augsta līmeņa ekspertu grupa, kura aplūko ilgtspējīga finansējuma jautājumu, kā arī tādi instrumenti kā Eiropas Energoefektivitātes fonds, Eiropas Investīciju bankas ieviestās klimata obligācijas (*Climate Awareness Bond*), Eiropas vietējais enerģijas atbalsts (*ELENA*), kas paredzēts tehniskās palīdzības sniegšanai, kā arī programmas *LIFE* finanšu instrumenti un daudzas citas iniciatīvas. Komiteja atzinīgi vērtē atsauces uz vides ilgtspējas tematu Eiropas Komisijas rīcības plānā par kapitāla tirgu savienību. Lai arī RK visas šīs iniciatīvas vērtē ļoti pozitīvi, tā iesaka novērst pārklāšanos un maksimāli nodrošināt koordināciju starp visām politikas jomām un iniciatīvām Eiropas līmenī;

13. pašreizējo iniciatīvu labākas koordinācijas un ES politikas jomu lielākas saskaņotības nodrošināšanas labad īpaši iesaka Eiropas Komisijai izvērtēt iespējamo sinerģiju starp augsta līmeņa ekspertu grupu, kurā izskata ilgtspējīga finansējuma jautājumu, un jaunizveidoto augsta līmeņa ekspertu grupu "Atbalsts aprites ekonomikas finansēšanai";

14. saistībā ar diskusiju par jauno ES daudzgadu finanšu shēmu (DFS), kas būs spēkā pēc 2020. gada, ierosina gādāt par to, ka klimata un ilgtspējas temati kļūst par transversālu dominējošo tendenci visās finansēšanas programmās, un paredzēt obligātā piešķiruma līmeni klimata pārmaiņu jomā gan DFS kopumā, gan galvenajās finansējuma programmās (sākot ar

strukturfondiem un jauno pētniecības un inovācijas pamatprogrammu), kā arī aicina nodrošināt, ka minētās prioritātes ir saskaņā ar ES ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķiem;

15. ierosina gādāt par to, ka ES tiesību aktu priekšlikumu *ex-ante* ietekmes novērtējumi vienmēr ir papildināti ar novērtējumu gan par ietekmi uz klimatu, gan par ieguldījumu Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanā. Šo darbību vajadzētu veikt, gatavojoties tādai ilgtermiņa klimata stratēģijas izstrādei, kas būtu viendabīga un ilgtspējīga un sekmētu lielākus ieguldījumus pasākumos saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā uz to nesen norādīja Eiropas Revīzijas palāta ⁽¹⁾;

16. aicina Eiropas Komisiju pilnvarot Eiropas Banku iestādi, lai tā pēc iespējas ātrāk – taču pēc pienācīgas apspriešanās ar ieinteresētajām personām un attiecīgi iesaistot privāto sektoru – sagatavotu precīzu klasifikāciju attiecībā uz ilgtspējīgiem aktīviem, kā arī, balstoties uz pašreizējām iniciatīvām (piemēram, EIB zaļajām obligācijām), izstrādātu skaidras un saistošas definīcijas tādiem jēdzieniem kā “finansējums klimata pārmaiņu jomā”, “zaļais finansējums”, “ilgtspējīgs finansējums” un “aprites finansējums”. Turklāt kopīga ES klasifikācija būtu jāpapildina ar ieguldītājiem paredzētām vadlīnijām un īpašu marķējuma sistēmu, kuras pamatā ir atbilstoši snieguma rādītāji, jo tādējādi varētu veikt apkopojošu un vienkāršu novērtējumu par aktīvu kvalitāti;

17. aicina Komisiju un dalībvalstis sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām izveidot paredzamu un stabilu regulatīvo sistēmu ar klimata pārmaiņām saistītajiem ieguldījumiem. Tas ir ļoti svarīgi, lai veicinātu privātā sektora iesaistīšanos finansējumā klimata pārmaiņu jomā;

18. saistībā ar banku prudenciālā regulējuma pārskatīšanu aicina Eiropas Parlamentu un Padomi nopietni apsvērt iespēju, kā infrastruktūras atbalsta faktora modelī iekļaut “zaļā atbalsta faktoru”, ko Eiropas Komisija ierosināja pašreiz notiekošajā Kapitāla prasību regulas (*Capital Requirements Regulation – CRR*) pārskatīšanas procesā, lai privātajiem ieguldījumiem resursus atbrīvotu, samazinot kapitāla prasības tām iestādēm, kuras izsniedz aizdevumus ilgtspējīgiem ieguldījumiem un ar klimatu saistībām darbībām;

19. atzīst, ka klimata pārmaiņu problēmu daļēji varētu atrisināt iedarbīgs siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirgus, ko reglamentē Eiropas emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), ja to papildina vērienīga energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu politika. Tāpēc Komiteja pauž bažas par to, ka Eiropas Komisijas 2015. gadā ierosinātais priekšlikums grozīt ETS joprojām gaida galīgo apstiprinājumu, kamēr emisijas kvotu cenas saglabājas pārmērīgi zemā līmenī. Komiteja vēlreiz uzsver, ka minimālā procentuālā daļa no ETS izsolēs gūtajiem ieņēmumiem būtu tieši jāpārvalda vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai veiktu ieguldījums vietējās izturētspējas uzlabošanā. Komiteja arī aicina Komisiju izvērtēt īpašus pasākumus, piemēram, noteikt minimālo oglekļa cenu līmeni vai no jauna apsvērt Eiropas oglekļa dioksīda nodokļa ieviešanu;

20. aicina Eiropas Komisiju kļiedēt ar ieguldījumiem biodegvielā saistītās neskaidrības, kas radās tādēļ, ka biodegvielai tika piešķirti tikai pagaidu izņēmumi no noteikumiem par valsts atbalstu attiecībā uz enerģijas un oglekļa dioksīda nodokli. Vienlīdz svarīgi ir samazināt administratīvo slogu atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā, lai nepieļautu, ka tas ir augstāks nekā fosilajiem kurināmajiem;

21. pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes nesen pieņemto regulu, ar ko izveido Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) un kurā noteikts, ka 28 % no kopējā budžeta jāpiešķir ieguldījumiem klimata pārmaiņu jomā, aicina Eiropas Komisiju savās palīdzības programmās, kas paredzētas trešām valstīm, palielināt klimata jomā plānotajām darbībām un vides ilgtspējai veltīto budžeta daļu. Turklāt Komiteja rosina projektos vairāk iesaistīt ES vietējās un reģionālās pašvaldības, lai tās dalītos pozitīvā pieredzē ar trešo valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un tajā pašā laikā pilnveidotu to prasmes. Starptautiskajās saistībās galvenajiem vajadzētu būt “klimatiskā taisnīguma” principiem, lai nodrošinātu, ka ieguldījumus veic, pamatojoties uz cilvēktiesībām, un tie palīdz kopienām, kas ir visneaizsargātākās pret klimata pārmaiņām, radot arī sadarbības gaisotni starp publiskā un privātā sektora dalībniekiem atbilstoši Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības 17. mērķim ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Vispārējā stāvokļa apskats: ES rīcība enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā (2017). Skatīt šeit: <http://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=41824>.

⁽²⁾ 17. mērķis: atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai, <http://www.un.org/sustainabledevelopment/globalpartnerships/>.

22. uzsver, ka dažkārt noteikumi, kas skar valsts atbalstu, un/vai Eiropas grāmatvedības normas, kuras attiecas uz publiskajām iestādēm un kuras bieži vien ir visai stingras, var vēl vairāk sarežģīt ieguldījumu veikšanu vides aizsardzības un klimata pārmaiņu jomā. Tādēļ Komiteja aicina Eiropas Komisiju pārbaudīt, vai pastāv manevrēšanas iespējas panākt šo ieguldījumu lielāku rentabilitāti;

23. uzskata, ka būtu lietderīgi izveidot *ad hoc* instrumentu, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām ļautu labāk orientēties dažādajās esošajās iniciatīvās, piekļūt finansējumam klimata pārmaiņu jomā un saņemt efektīvu tehnisko palīdzību. Tādēļ Komiteja piedāvā savu atbalstu Eiropas Komisijai, lai tā varētu izstrādāt darbības rokasgrāmatu, kurā sniegts vienkāršs un pilnīgs pārskats par vietējām un reģionālajām pašvaldībām paredzēta finansējuma iespējām Eiropas un starptautiskā līmenī. Komiteja turklāt ierosina šāda pārskata kopsavilkumu nodot visu ieinteresēto personu rīcībā un šajā nolūkā izmantot tīmekļa portālu, lai piedāvātu vienu vienīgu avotu, kurā apkopota informācija par visiem fondiem, kas ir pieejami, lai finansētu darbības klimata pārmaiņu jomā;

Valstu un vietējā līmeņa pasākumi

24. lai sekmētu koordināciju starp valstu plāniem un vietējā un reģionālā līmeņa plāniem, kā teikts Parīzes nolīguma 4. pantā, kas reglamentē valstu līmenī noteiktos ieguldījumus siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanā, aicina dalībvalstis vairāk iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības centienos, kuri vērsti uz valstu plānu izstrādi enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā;

25. atgādina, ka savā atzinumā par Eiropas Komisijas paziņojumu "ES vides politikas potenciāla atraisīšana: kā tas paveicams ar regulāriem vides politikas īstenošanas pārskatiem" (COM(2016) 316) ⁽³⁾ tā ir ierosinājusi palielināt vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu. Minētajā atzinumā Komiteja ir aicinājusi Eiropas Komisiju cieši sadarboties ar valstu, reģionālajām un vietējām kompetentajām iestādēm, Eiropas Reģionu komiteju, ES Pilsētas mēru paktu, Globālo Pilsētas mēru paktu klimata un enerģētikas jomā un Starptautisko padomi vietējo vides iniciatīvu īstenošanai (*International Council for Local Environmental Initiatives – ICLEI*), lai izstrādātu koncepciju un metodes vietējā un reģionālajā līmenī noteiktā devuma ieviešanai. Inovatīvas vietējās un reģionālās pašvaldības sākotnēji iesaistītos brīvprātīgi, pamatojoties uz "konceptijas pareizības pierādījumu".

26. ierosina gādāt par to, ka valstu plānos, ko izstrādā enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā, iekļauj klimata jomā paredzētas vidējā termiņa ieguldījumu programmas, kurās izklāstītas galvenās plānotās darbības, kuras sadalītas pa līmeņiem (valsts vai zemāks līmenis) un pēc tā, kāda veida atbalsts vajadzīgs, lai, apsverot arī inovatīvu finansēšanas instrumentu izmantošanu, novērstu finansējuma deficītu;

27. paturot prātā to, cik svarīga nozīme ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāniem ir centienos īstenot valstu un ES līmenī paredzēto ieguldījumu siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai, ierosina mēģināt efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, vienkāršojot šādu plānu īstenošanu, ziņošanas procesu un uzraudzības sistēmu. Šajā sakarā būtu jāapsver valstu stratēģiju un vietējo pašvaldību ilgtspējīgas enerģētikas un klimata pasākumu plānu (SECAP) saskaņošana. SECAP plāniem paredzētie resursi jāsekmē Eiropas Komisijai saskaņā ar Pilsētas mēru pakta metodiku, un šādiem resursiem jāgūst atbalsts no valstu valdību puses;

28. atzīst, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir vajadzīgs atbalsts, lai tās skaidri izprastu klimata pārmaiņu riskus savā teritorijā un varētu pieņemt pēc iespējas labākus lēmumus. Sociālekonomiskā novērtējuma, ziņošanas un komunikācijas uzlabošana palīdzētu noteikt klimata jomā veikto pasākumu ietekmi uz sabiedrību, sniegt informāciju, kas nepieciešama vietējai lēmumu pieņemšanai un resursu sadalei. Vides risku apzināšana, kas notiek, izmantojot Pielāgošanās klimata pārmaiņām Eiropas platformu ⁽⁴⁾, ir pozitīva un lietderīga iniciatīva, tomēr tā joprojām ir pārāk mazpazīstama un veidota no sadrumstalotas informācijas, kura izriet no reģionālā un vietējā līmeņa datiem. Ir vispārēji nepieciešams palielināt informētību par ES rīcību un instrumentiem, kas izmantojami, lai vietējā līmenī pielāgotos klimata pārmaiņām. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas Komisiju palielināt atbalstu minētajai platformai, lai tā varētu pabeigt datu apkopošanu un izplatīt rezultātus, un lielāku uzmanību pievērst vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kam uz krīzēm jāreaģē pirmajām;

⁽³⁾ Atzinuma projekts ENVE-VI/021 "Vides politikas īstenošanas pārskats", par ko tiks balsots 2017. gada oktobra plenārsesijā.

⁽⁴⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>.

29. turklāt uzsver, ka ir svarīgi radīt jaunus instrumentus, piemēram, “zaļās” obligācijas un kolektīvas garantijas, lai atvieglotu finansēšanas iespējas. Tos var izstrādāt vietējās un reģionālās pašvaldības sadarbībā ar valsts un Eiropas iestādēm vai ar minēto iestāžu palīdzību. Šajā sakarā eksistē daudzi labi piemēri;

30. aicina dalībvalstis atzinīgi novērtēt to, ka vietējās pašvaldības, izmantojot īpašas programmas (kā paredzēts, piemēram, Luksemburgas Klimata paktā ⁽⁵⁾), kas garantē papildu resursus tām vietējām pašvaldībām, kuras apņemas īstenot energoefektivitātes pasākumus), finansē darbības klimata jomā, un šajā nolūkā iesaka vai nu samazināt iespējamās iekšējās publiskā finansējuma ierobežojumus, vai arī sniegt cita veida atbalstu;

31. mudina visus politikas veidotājus un jo īpaši valstu valdības ierosināt un īstenot drosmīgus pasākumus, kas pirmām kārtām būtu virzīti nevis uz īstermiņa rezultātiem vēlēšanu kontekstā, bet gan uz savas darbības (vai bezdarbības) ietekmi uz nākamajām paaudzēm gan veselības un vides kvalitātes ziņā, gan ekonomikas aspektā. Tādēļ RK ierosina pakāpeniski samazināt subsīdijas saimnieciskajām darbībām ar spēcīgu ietekmi uz vidi (un tādējādi augstu emisijas līmeni), līdz tās tiek izbeigtas samērīgi īsā laikā, taču vēlākais līdz 2035. gadam, un vienlaikus ņemt vērā oglekļa emisiju pārvirzes risku;

32. aicina izstrādāt kopīgus un integrētus visaptverošus pasākumu kopumus, kas ļautu gan vecās, gan jaunās ēkās uzlabot energoefektivitāti un samazināt oglekļa dioksīda pēdu, kā arī piemērot obligāto prasību attiecībā uz jauno ēku energoefektivitāti un energoefektivitātes prasībām un piesaistīt finansējumu, kas vajadzīgs, lai palielinātu esošo ēku energoefektivitāti.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ <http://www.pacteclimat.lu/fr>.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “EISI sadaļas “Transports” nākotne”

(2018/C 054/04)

Ziņotājs: Ximo PUIG I FERRER (ES/PSE), Valensijas apgabala ministru prezidents

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**EIROPAS REĢIONU KOMITEJA****Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) ar reģionālu perspektīvu**

1. atgādina, ka Eiropas Savienības (ES) integrācijas procesam jau no paša sākuma raksturīga minētajā procesā iesaistīto reģionu ekonomisko, politisko un sociālo attiecību un partnerību pastāvīga paplašināšanās. Transports ir būtisks ES ekonomiskās un sociālās attīstības faktors, kas veicina tirdzniecību, sekmē ekonomikas izaugsmi un nodrošina miljoniem darbvieta. Mūsdienīga ES transporta infrastruktūras politika atbalsta Eiropas Savienības galveno mērķu sasniegšanu, kuri noteikti stratēģijā “Eiropa 2020”, 2011. gada “Baltajā grāmatā par transportu” un Žana Kloda Junkera vadītās Komisijas 10 prioritātēs, piemēram, nodrošināt iekšējā tirgus netraucētu darbību un stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju;
2. atzīst, ka 2013. gadā pieņemtais Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) – kopīgs tiesiskais satvars un finanšu instruments transporta nozarē – ir viens no Eiropas transporta tīkla (TEN-T) izvērtēšanas pamatelementiem, un tā mērķis ir panākt visaptverošu progresu virzībā uz stingrāku ES redzējumu. EISI ir izstrādāts kā būtisks līdzfinansējuma instruments, ar kuru paredzēts izveidot un papildināt TEN-T infrastruktūru un pakalpojumus. Tādēļ tam jābūt saistītam ar sociālo labklājību, kohēziju, darbvieta radīšanu⁽¹⁾, ekonomikas izaugsmi un vides ilgtspēju⁽²⁾; Eiropa bez TEN-T un EISI izmaksās dārgāk nekā finansējums, kas patlaban piešķirts TEN-T un EISI⁽³⁾;
3. atzinīgi vērtē šā starpposma novērtējuma laikā paveikto saistībā ar atvērtību un līdzdalību, kā arī ieinteresēto personu priekšlikumu apkopošanu un apspriešanos ar Reģionu komiteju (RK)⁽⁴⁾;
4. uzskata, ka saistībā ar EISI starpposma novērtējumu būs jāveicina tā pamatelementu uzturēšana un pilnveidošana un tā nozīme konkurētspējas un Eiropas sociālā kapitāla palielināšanas, un Eiropas teritoriālās kohēzijas stiprināšanas aspektā, kā arī ideja par kopēju Eiropas pilsonību ar personu brīvu pārvietošanos un preču brīvu apriti, kas ir Eiropas projekta būtība. Šajā nolūkā ir jāpārskata EISI budžeta piešķirums, procedūras, projektu atlases kritēriji un kārtība, kā arī to pārvaldība, uzraudzība un izvērtēšana;

⁽¹⁾ “TEN- Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System” (2016), P. Balázs, P. Cox, C. Trautmann, P. Wojciechowski, L. Brinkhorst, M. Grosch un K. Peijs: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116220/tent-issues-papers.pdf>.

⁽²⁾ “TEN-Corridors: Forerunners of a forward-looking European Transport System”, 2016.

⁽³⁾ “The cost of non-completion of the TEN-T” (2016), Fraunhofer Institut für System und Innovationsforschung (ISI): <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2015-06-fraunhofer-cost-of-non-completion-of-the-ten-t.pdf>.

⁽⁴⁾ “Mid-term evaluation of the Connecting Europe Facility (MCE)”: <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-MCE>.

5. tomēr brīdina, ka daži RK formulētie apsvērumi, kas pieņemti 2013. gadā, joprojām ir aktuāli ⁽⁵⁾. Daži aspekti, kurus varētu uzlabot, ir saistīti ar nepietiekamo budžeta piešķirumu, šaubām par EISI un citu fondu koordinēšanu, instrumenta procedūru sarežģītību vai vietējām un reģionālajām pašvaldībām piešķirto nepietiekamo lomu un subsidiaritātes trūkumu līdzfinansēto projektu plānošanas un īstenošanas struktūrās ⁽⁶⁾;

6. norāda, ka Eiropas Savienība savās pamatnostādņēs par transporta tīkla attīstību atkārtoti uzsver integrētas politikas nozīmi un uzstāj uz nepieciešamību nodrošināt “visu Savienības reģionu, tostarp nomaļu reģionu, salu un tālāko reģionu, pieejamību un savienojamību”; tāpēc RK aicina gādāt, lai šie reģioni, kuri diemžēl ir izslēgti no centrālā tīkla, kvalificētos pasākumiem, kas saistīti ar jūras maģistrālēm;

7. vērš Eiropas Komisijas uzmanību uz to, ka pasaulē pašlaik notiek būtiskas pārmaiņas ekonomikas un teritoriālās attīstības savstarpējā saiknē, kā arī uz jauna veida pilsētvides un makroreģionālās sistēmas rašanos, kas vienlaikus notiek pasaules un vietējā mērogā ⁽⁷⁾. Tāpēc ikvienā EISI reformā būtu jāņem vērā debates par to, kā Eiropas transporta stratēģiskā infrastruktūra var sekmēt rūpnieciskās darbības repatriāciju Eiropā (*reshoring*) ⁽⁸⁾, kāda ir globālā ģeopolitiskā riska ietekme uz vērtības ķēžu saīsināšanu, cik liela nozīme ir reģionālo pašvaldību pārvaldības struktūru kvalitātei, kā arī par tehnoloģiju integrācijas procesiem un pieaugošo nevienlīdzību starp vienas valsts reģioniem (pēdējā laikā reģionos vērojamas atšķirības IKP uz vienu iedzīvotāju un kohēzijas līmenī vienas valsts mērogā, un to papildina konverģences procesi starp dalībvalstīm ⁽⁹⁾). Tajā pašā laikā, ņemot vērā negatīvās tendences, jāatzīmē, ka budžeta korekcijas procesu dēļ reģioniem nācās samazināt ieguldījumus, īpaši nozarēs, kas saistītas ar transporta infrastruktūru ⁽¹⁰⁾. Kaut arī 2014. gadā valsts līmenī publiskie ieguldījumi nedaudz palielinājās, izmantojot valsts budžeta deficītu ⁽¹¹⁾, reģionālajā un vietējā līmenī ieguldījumi tomēr samazinājās, un tas palielināja reģionālās atšķirības un pastiprināja centralizāciju. Šādi jauni apstākļi ir jāņem vērā gaidāmajā EISI pārskatīšanā, kā arī jāparedz pasākumi, kuros izmanto Eiropas stratēģisko transporta infrastruktūru potenciālu, lai samazinātu riskus, kas atklāti rūpniecības un ģeopolitiskajā jomā, nolūkā mazināt reģionālās nevienlīdzības pieaugumu un mainīt negatīvo dinamiku, kas vērojama publisko ieguldījumu jomā;

Finansējums

8. atzinīgi vērtē Komisijas vēlmi piešķirt finansējumu TEN-T, izmantojot EISI. Sākotnēji piešķirtais budžets 33,2 miljardu euro apmērā bija ievērojamas finanšu saistības; tāpēc EISI nodoms izmantot kapitālu un privāto iniciatīvu ir būtisks līdzfinansēšanas aspekts ⁽¹²⁾;

⁽⁵⁾ Reģionu komitejas atzinums “Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments” (CdR 648/2012), kas pieņemts 2012. gada 18. un 19. jūlijā notikušajā 96. plenārsesijā.

⁽⁶⁾ “Results of the OECD-CoR consultation of sub-national governments. Infrastructure planning and investment across levels of government: current challenges and possible solutions (2016): <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/Results%20of%20the%20OECD-CoR%20consultation%20of%20sub-national%20governments/2794-brochureLR.pdf>.”

⁽⁷⁾ “Macro-regional strategies in changing times” (2016) un “The State of European Cities 2016: Cities leading the way to a better future” (2016).

⁽⁸⁾ Eurofound. ERM 2016. gada ziņojums “Globalisation slowdown? Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe” (2017), J. Hurley, D. Storrie, E. Perruffo: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/annual-report/2017/erm-annual-report-2016-globalisation-slowdown-recent-evidence-of-offshoring-and-reshoring-in-europe>.

⁽⁹⁾ “OECD Regional Outlook 2016. Productive regions for inclusive societies” (2016): <http://www.oecd.org/publications/oecd-regional-outlook-2016-9789264260245-en.htm>.

⁽¹⁰⁾ “OECD Regions at a Glance 2016” (2016) (http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-at-a-glance-2016_reg_glance-2016-en).

⁽¹¹⁾ “Using the fiscal levers to escape the low-growth traps” 2. nodaļa: <https://www.oecd.org/eco/public-finance/Using-the-fiscal-levers-to-escape-the-low-growth-trap.pdf>.

⁽¹²⁾ “Assessment of Connecting Europe Facility: in-depth analysis” (2016), J. Papi, M. Sanz, Blomeyer, R. (2016): [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA\(2016\)572677_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA(2016)572677_EN.pdf).

9. tomēr pauž nožēlu par budžeta ierobežojumiem pēdējos desmit gados īstenotās pielāgošanās politikas dēļ. Budžeta samazinājums tās īstenošanas pirmajos gados var apdraudēt 2020. un 2030. gadam (pamattīklam) un 2050. gadam (visaptverošajam tīklam) izvirzīto mērķu sasniegšanu;

10. šajā sakarā un ņemot vērā daudzgadu programmas pārskatīšanu, atgādina, ka Regulā (ES) Nr. 1315/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 izvirzītie mērķi ir saistoši ES mērķi;

11. tādēļ aicina saskaņā ar subsidiaritātes principu (augšupvērstu pieeju) vispusīgi izvērtēt iespējas palielināt tā pašreizējo finansējumu, īpašu uzmanību pievēršot vietējā, lielpilsētu un reģionālā līmeņa dalībnieku formulētajām vajadzībām, nolūkā uzlabot dažādu ar finansēšanu saistīto fondu (ESIF, EISI, Kohēzijas fonds) vai citu EIB ierosināto instrumentu koordināciju, nepieļaujot, ka ESIF labā atkārtoti tiek atvilkti līdzekļi no EISI, un precizēt konkrēto uzaicinājumu grafiku; uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus varētu publicēt finanšu plāna perioda sākumā, nodrošinot tādējādi ieinteresētajām personām labāku plānošanu, kā arī prognozēšanu;

12. uzsver, ka finansējumam no EISI un citām saistītajām struktūrām nevajadzētu konkurēt ar ESIF vai ar tā uz tirgu balstīto pieeju, kuras mērķis ir piesaistīt jaunus līdzekļus un mobilizēt brīvo kapitālu. Tāpēc uzskata, ka ESIF un EISI ir atšķirīgi mērķi, un tādēļ tie viens otru nevar aizstāt. Tomēr gadījumos, kad starp abiem fondiem var būt sinerģija, vēlams ir šo resursu optimāls savienojums, lai aktivizētu ieguldījumus Eiropas Savienībā;

13. saistībā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta piemērošanu (*Brexit*) iesaka Komisijai izmantot tiesiskos un politiskos instrumentus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pietiekamu budžeta piešķirumu *TEN-T* transporta politikai ar provizoriskiem un elastīgiem piešķirumiem, kurus nepieciešamības gadījumā būtu iespējams palielināt;

14. uzsver, ka kavējums *TEN-T* tīkla elementu īstenošanā ierobežos izaugsmes iespējas reģionos, kas piedalās projektā, un samazinās starpreģionālās sadarbības tīkla ietekmi;

15. uzskata: lai palielinātu kohēzijas valstu līdzdalību, kā arī saglabātu papildināmību starp EISI un Kohēzijas fondu, ir jāsaglabā kohēzijas valstīm paredzēto līdzekļu apjoms;

Projektu atlase, vadība un pārvaldība

16. aicina Komisiju apņēmīgi rīkoties, lai uzlabotu projektu atlasīšanu un vadību, kā arī ar EISI saistīto darbību pārvaldību un uzraudzību, izmantojot šādus pasākumus:

- palielināt projektu iesniegšanas konkursu paredzamību,
- grozīt minētajā I pielikuma I daļā uzskaitīto prioritāro projektu īstenošanas nesaistošo raksturu, kas noteikts Regulas (ES) Nr. 1315/2013 17. panta 3. punktā,
- attīstīt "Eiropas pievienotās vērtības" koncepciju kā projektu izvēles kritēriju, ņemot vērā arī apstākļus tālākajos reģionos,
- vienkāršot pieteikumu iesniegšanas procedūras un sniegt specializētu tehnisko palīdzību projektu izstrādē un vadībā,
- izstrādāt divu vai triju posmu mehānismus, kas ļauj pirmajā posmā iesniegt vienkāršotus priekšlikumus, pieprasot sīkāk izstrādātus priekšlikumus tikai otrajā vai trešajā posmā, kad jau ir nodrošināta lielāka finanšu noteiktība,
- izstrādāt skaidru un pārredzamu metodoloģiju, izmantojot valsts kritērijus projektu atlasei un parakstīšanai,
- projektu novērtēšanas posmā iekļaut kritēriju par projektu kopīgu pārvaldību, kā arī par konsultācijām ar reģioniem,
- precizēt līdzfinansēto projektu uzraudzības un kontroles procedūras un kritērijus,

- izstrādāt informācijas politikas principus attiecībā uz visiem projektu atlases, apstiprināšanas un īstenošanas posmiem,
- stiprināt Eiropas transporta koridoru ES forumus, lai uzlabotu to lēmumu pieņemšanas spējas jautājumos, kas saistīti ar stratēģiskas infrastruktūras attīstību, jo tai ir izšķiroša nozīme netraucētu satiksmes plūsmu nodrošināšanā tādos transporta koridos kā pārobežu posmi, šaurās vietās, pilsētu-ostu transporta mezgli ⁽¹³⁾ un trūkstošie posmi (*missing links*) ⁽¹⁴⁾,
- pagarināt projektu konkursu termiņu;

17. uzsver, ka TEN-T finansēšana, izmantojot enerģētikai un telesakariem kopīgu instrumentu, šķiet mākslīga. Tā kā transporta politika ir skaidri identificēta, RK iesaka tai nodrošināt savus instrumentus;

18. norāda, ka dalībvalstīm, īpaši tām, kuras saņem līdzekļus no Kohēzijas fonda, plašāk jāizmanto tehniskā palīdzība, kas pieejama darbības programmām, lai tādējādi uzlabotu vietējo un reģionālo struktūru un citu dalībnieku spējas apgūt ES fondus. Saistībā ar EISI ir īpaši svarīgi, lai, pateicoties tehniskās palīdzības instrumentiem, arī mazāk attīstītās dalībvalstis sagatavotu kvalitatīvus projektus un tādējādi, iesniedzot pieteikumus ES līdzfinansējumam, būtu līdzvērtīgas kandidātes citām dalībvalstīm;

19. uzskata, ka transporta projektu finansēšana no EISI galvenokārt jābalsta uz subsīdijām, taču piemēroti var būt arī aizdevumi, garantijas un pašu kapitāls;

Reģionu un pilsētu nozīme

20. norāda uz reģionu un vietējo pašvaldību augsto atbildības līmeni publisko ieguldījumu īstenošanā un uzraudzībā kopumā. ESAO valstu vietējās un reģionālās pašvaldības 2014. gadā bija atbildīgas par 40 % no publiskajiem izdevumiem, 50 % no publiskā iepirkuma, 59 % no publiskajiem ieguldījumiem un 63 % no pārvaldes darbinieku izdevumiem ⁽¹⁵⁾;

21. šajā sakarā atgādina, ka Eiropas Savienībā uzticēšanās iestādēm ir atšķirīga, un tā ir atkarīga no pārvaldības līmeņa (parasti uzticēšanās līmenis ir augstāks tad, ja iestāde ir iedzīvotājam tuvākajā līmenī) ⁽¹⁶⁾. Patlaban sabiedrības uzticēšanās vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir lielāka nekā publiskajām iestādēm augstākā līmenī ⁽¹⁷⁾. Turklāt reģionu un vietējo pašvaldību līmenī ir iespējams vislabāk apzināt vajadzības un resursus, vieglāk īstenot publiskā un privātā sektora sadarbību un ir lielākas iespējas sniegt pārskatus par pārvaldību un nodrošināt tās pārredzamību. Tāpēc gaidāmā EISI pārskatīšana būtu jāskata tādā perspektīvā, kur daudzlīmeņu pārvaldes iestādes kopīgi veido TEN-T ⁽¹⁸⁾;

22. šajā sakarā aicina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstu infrastruktūras plānos ir ietverti TEN-T mērķi, priekšroku dodot tiem dalībvalstu projektiem, kuri ir saskaņoti ar TEN-T;

23. tāpēc aicina Komisiju decentralizēt gan projektu atlases procedūras, gan to pārvaldību, uzraudzību un kontroli, un plašāk iesaistīt reģionus Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā, īstenojot šādus pasākumus:

⁽¹³⁾ Reģionu komitejas atzinums "Ostas pilsētu un ostu teritoriju revitalizācija", ko pieņēma 2017. gada 8. un 9. februārī notikušajā 121. plenārsesijā.

⁽¹⁴⁾ Reģionu komitejas atzinums "Trūkstošie transporta savienojumi pierobežas reģionos" (CdR 4294/2016), kas pieņemts 2017. gada 8. un 9. februārī notikušajā 121. plenārsesijā.

⁽¹⁵⁾ Sk. 10. zemsvērtas piezīmi.

⁽¹⁶⁾ J. Muñoz, "Political trust and multilevel government". No: *Handbook on Political Trust* (2017). Sast. S. Zmerli & T. W. G. van der Meer: <http://doi.org/10.4337/9781782545118>.

⁽¹⁷⁾ Jautājums "QA8a", Eiropas Komisijas standartaptaujas 86, (2016. gada novembris): <http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137>.

⁽¹⁸⁾ M. Keating, "Europe as a multilevel federation" (2017). No: *Journal of European Public Policy*, 24 (4); J. Subirats "El poder de lo próximo: las virtudes del municipalismo" (2016); J. M. Pascual, J. Subirats, "Las ciudades ante el cambio de era: la nueva gobernanza urbana: actores e instrumentos" (2016).

- atcelt prasību, kas paredz, ka valstij jāapstiprina projektu parakstīšana (tā vietā jāpiemēro kritērijs, kas vairāk balstīts uz subsidiaritāti), lai tādējādi reģioni varētu parakstīt projektus,
- attiecīgi iekļaut vietējās pašvaldības un reģionus Regulas (ES) Nr. 1316/2013 9. pantā uzskaitīto dalībnieku vidū, lai tiem būtu tiesības izstrādāt priekšlikumus un vienoties par to iesniegšanu,
- daudzveidīgajām reģionu pilnvarām, kas ir atkarīgas no katras konkrētās dalībvalsts konstitucionālās sistēmas, vajadzētu dot reģioniem iespēju bez jebkādiem ierobežojumiem piedalīties ES forumu sanāksmēs par TEN koridoru tematiku. Minētajos forumos būtu jānodrošina rīki pārvaldības līmeņu vertikālai koordinēšanai un pašvaldību horizontālai koordinēšanai,
- veidot EISI un TEN-T sadarbību, izmantojot jaunās teritoriālās stratēģijas, piemēram, ES makroreģionālās stratēģijas (2009. gada stratēģiju Baltijas jūras reģionam, 2010. gada stratēģiju Donavas reģionam, 2014. gada stratēģiju Jonijas un Adrijas jūras reģionam un 2015. gada stratēģiju Alpu reģionam) vai citas iniciatīvas, kuru pamatā ir ģeogrāfiskais stāvoklis, koordinējot darbības ar tādiem instrumentiem kā Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) un tādiem forumiem kā *Nordregio*, *VASAB* utt. Tur, kur veidojas makroreģioni un tiem ir izstrādātas stratēģijas un tehniskie dokumenti transporta un loģistikas pakalpojumu jomā, ir ieteicams ņemt tos vērā,
- iekļaut reģionus darba programmu plānošanā un izstrādē pirms uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus;

Vietējo un reģionālo jautājumu sasaiste ar globāliem jautājumiem

24. uzsver vispārējos ieguvumus, ko ES pilsoņu ikdienas dzīvē dos izveidotais TEN-T tīkls. Tādēļ, lai Eiropā nodrošinātu visa projekta atpazīstamību un lai veicinātu Eiropas transporta stratēģijas, publiskajām iestādēm iesaka garantēt Eiropas Savienības apstiprinātus visa Eiropas transporta tīkla apzīmējumus, norādot pamattīkla un visaptverošā tīkla infrastruktūru, mezglus un koridorus, kā arī iesaka publiskā sektora pārvaldes iestādēm īpašu uzmanību pievērst tīkla mezgliem, jo tie ir skaidri un konkrēti savienojumi, kas nodrošina piekļuvi sekundārajiem un terciārajiem transporta tīkliem. Šajā sakarā RK ierosina dalībvalstīm un reģioniem vietējās autotransporta un dzelzceļa infrastruktūras izstrādē un ieviešanā ņemt vērā TEN-T, lai nodrošinātu integrētu perspektīvu, kura palielinātu un uzlabotu visu iedzīvotāju mobilitāti, kas ir izšķirošs sociālās iekļaušanas un vides aizsardzības faktors; ierosina arī īpaši apsvērt nepieciešamību izveidot atbilstošus gaisa un jūras savienojumus ar salu reģioniem, lai nodrošinātu iedzīvotāju piekļuvi un preču piegādi galvenajam tīklam pēc iespējas vieglākos apstākļos;

25. uzskata, ka reģionos, kuros ir problēmas dzelzceļa transporta jomā, jānodrošina nepieciešamā infrastruktūra gan vietējā, gan reģionālajā līmenī, lai dzelzceļa transportu varētu izmantot līdzīgi tam, kā tas tiek izmantots pārējās dalībvalstīs;

26. šajā aspektā iesaka sīkāk izskatīt jautājumus, kas saistīti ar informācijas izplatīšanu par sasniegumiem, kā arī mērķu un rezultātu pārredzamību. Ar informācijas centru, infografikas un dokumentu palīdzību EISI un TEN-T kartēm vajadzētu būt pieejamām iedzīvotājiem tuvākā līmenī;

27. norāda, ka patlaban trūkst efektīvas koordinācijas un saistības starp transporta jomā nozīmīgiem ieguldījumiem, kuri noteikti stratēģiskajos dokumentos ES, valstu un reģionālajā līmenī. Reģionālās pašvaldības nav ņemtas vērā EISI pārvaldības un īstenošanas struktūrā, un tas ierobežo iespējas izvērtēt no dažādiem finansējuma avotiem plānoto investīciju pievienoto vērtību, saskaņotību un papildināmību. Koordināciju varētu atbalstīt ar ES makroreģionālajām stratēģijām;

28. norāda, ka pieejamo finansējumu vajadzētu koncentrēt pirmām kārtām uz prioritāro atbalstu primārajam pamattīklam, ņemot vērā iespēju stiprināt kombinētos (ostas, dzelzceļa) transporta savienojumus. Atlikušais finansējums varētu būt izmantojams kā sekundārs tehnisks un finansiāls atbalsts mazākiem, īstermiņā īstenojamiem projektiem, kuros vienmēr ievēroti stratēģiski, strukturējoši kritēriji un kuriem ir mazāk iespēju iegūt papildu privāto finansējumu (jo šiem projektiem ir zemāka ekonomiskā atdeve īstermiņā), ar nosacījumu, ka tiem ir būtiska "Eiropas pievienotā vērtība", piemēram, dabiskiem savienojumiem ar pamattīklu vai savienojumiem, kuri to papildina ar reģionāli vai starpreģionāli

nozīmīgiem elementiem. Gaidāmajā pārskatīšanā šis aspekts ir jāattīsta divos virzienos: projekti, kas radītu lielāku preču un pasažieru plūsmu prioritārajos koridoros, un projekti, kuriem ir būtiska nozīme pieejamības, savienojamības un teritoriālās kohēzijas aspektā;

29. ir jāsaņem apsvērt *TEN-T* "ārējo dimensiju", īpaši saistībā ar trešām valstīm un stratēģiskiem ES sadarbības reģioniem, piemēram, Vidusjūras reģionu, Baltijas jūras reģionu, austrumu kaimiņreģionu, pašreizējo un turpmāko Eiropas Ekonomikas zonu, kā arī citiem ģeopolitiski un ekonomiski svarīgiem reģioniem;

Prioritātes

30. piekrīt I pielikuma IV daļā norādītajiem trim EISI konkrētajiem transporta mērķiem un proporcionālajam daudzumam. Tomēr aicina grozīt Regulas 10. pantu par finansējuma likmēm, prasot palielināt šīs izmaksas darbībām, kas saistītas ar prioritārajiem pilsētas transporta mezgliem, ostām, jūras transportu, multimodāliem un "pēdējās jūdzes" savienojumiem (piemēram, dzelzceļa automaģistrālēm) un platformām;

31. ierosina turpināt darbu, kura mērķis ir noteikt kopēju tehnisko standartu, kas attiektos uz EISI finansētiem projektiem, un tādējādi pabeigt *TEN-T* koridoru ātruma noteikumu, efektivitātes, Starptautiskās dzelzceļu savienības noteiktā sliežu platuma, to alternatīvās degvielas uzpildes staciju standartu un uzticamības saskaņošanu visā ES teritorijā;

32. uzskata, ka pārrobežu dimensijai ir jābūt prioritātei, jo šīs tīkla daļas dalībvalstis interesē vismazāk, un tās nenoliedzami veido Eiropas pievienoto vērtību;

33. ierosina ES pilsētvides attīstības programmā uzsākt jaunu, ar transporta mezgliem saistītu partnerību, kas papildinātu pašreizējo partnerību mobilitātei pilsētās. Šādas partnerības mērķis būtu analizēt gan *TEN-T* tīklus, kas šķērso pilsētu un lielpilsētu mezglus, gan arī to integrāciju pilsētvidē, pilsētu loģistikā un jo īpaši "pirmās un pēdējās jūdzes" projektos, kā tas atkārtoti apstiprināts Eiropas Parlamenta 2017. gada 19. janvāra rezolūcijā par loģistiku Eiropas Savienībā un multimodāliem pārvadājumiem jaunajos *TEN-T* koridoros⁽¹⁹⁾. Rezolūcijā norādīts, ka pilsētu mezgli ir vietas, kur darbojas liela daļa transporta veidu un notiek pārkraušana un izplatīšana, kas ir loģistikas ķēdes būtisks posms, un tieši šajās vietās ir jārada apstākļi, kuri nepieciešami enerģētikas un transporta tīklu savstarpējai savienošanai ar digitālo telpu;

34. papildus būtu jāpievērš uzmanība teritoriālās kohēzijas stiprināšanai, ES dzelzceļa tīklā pilnībā ieviešot Starptautiskās dzelzceļu savienības noteikto sliežu ceļa platumu, tādējādi uzsverot pārrobežu posmu nozīmīgumu, piemēram, lai palielinātu dzelzceļa ritošā sastāva konkurētspēju iekšējā tirgū, un padziļinot teritoriālo līdzsvaru, laikposmā pēc 2020. gada ņemot vērā visu Eiropas Savienības reģionu pieejamības un savienojamības kritērijus;

Ilgspēja transporta nozarē

35. atgādina par vides ilgtspējas būtisko nozīmi saistībā ar EISI, un tāpēc aicina palielināt finansējumu šai tematiskajai jomai, lai ierobežotu arī klimata pārmaiņu ietekmi. Šajā sakarā RK aicina projektu piešķiršanā izmantot stimulu mehānismus, lai varētu stingrāk atbalstīt tādus instrumentus kā jūras maģistrāles, kas saistīti ar multimodāliem pārvadājumiem un būtiski sekmē dekarbonizāciju, kā arī citus līdzīgus projektus, kuru mērķis ir veicināt ekonomikas, sociālo un vides ilgtspēju un klimata pārmaiņu mazināšanu: elektrovilcienu un autoceļu tīkla un alternatīvās degvielas uzpildes staciju tīkla paplašināšana, kā arī digitālo tehnoloģiju potenciāla izmantošana transporta nozarē un pasākumi ostu iekārtu pielāgošanai. RK norāda arī uz savu atzinumu "Eiropas mazemisiņu mobilitātes stratēģija"⁽²⁰⁾;

36. norāda, ka Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta pārskatīšanā būtu jāņem vērā jaunās patēriņa tendences, kas saistītas ar aprites ekonomiku, mobilitātes un ražošanas modeļiem;

⁽¹⁹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0009&language=LV&ring=A8-2016-0384>.

⁽²⁰⁾ COTER-VI/021.

37. ierosina paātrināt ilgtspējīga transporta atbalsta pasākumus, apsverot iespējas, ko sniedz, piemēram, Eiropas ekobonuss, maksa par infrastruktūras lietošanu un *Eurovignette* direktīvas pārskatīšana; ar dažādu maksājumu palīdzību iegūtie līdzekļi varētu papildināt EISI budžetu;

38. vērš uzmanību uz to, ka, analizējot konkrētus *TEN-T* tīkla risinājumus, jāņem vērā jautājums par ilgtspējīgu attīstību kā sociālajā, tā arī ekonomikas un vides aspektā. Šajā nolūkā vajadzētu ņemt vērā arī savienojumus reģionos, kuriem ir dažādas problēmas, piemēram, atrašanās perifērijā, salu reģionos vai nelīdzsvarotība ekonomikas, demogrāfiskās situācijas un migrācijas ziņā.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Vides politikas īstenošanas pārskats”

(2018/C 054/05)

Ziņotājs: Andrew Varah Cooper (UK/EA), Kirklesas domes deputāts**Atsauces dokuments:** Eiropas Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Vides politikas potenciāla atraisīšana: kā tas paveicams ar regulāriem vides politikas īstenošanas pārskatiem”

COM(2016) 316 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

A. Vispārīgas piezīmes

1. atbalsta konceptu, ka vides politikas īstenošanas pārskata (*EIR*) mērķis ir uzlabot vispārējās zināšanas par pašreizējām ES vides politikas un tiesību aktu īstenošanas nepilnībām katrā dalībvalstī, piedāvāt jaunus risinājumus, kas papildina tiesību aktu ieviešanu, novērš šo nepilnību pamatcēloņus, kuri bieži saistīti ar starpnozaru aspektu, un veicināt labas prakses apmaiņu;
2. norāda, ka *EIR* dokumentu kopumā, kas publicēts 2017. gada februārī⁽¹⁾, ir sniegts pirmais visaptverošais pārskats par to, kā dalībvalstīs tiek praktiski piemērota ES vides politika un tiesību akti, un tajā ietverti 28 valstu pārskati. *EIR* liecina, ka vides politika darbojas, bet ir liela nesaskaņotība, kā Eiropā praksē īsteno šos noteikumus un politiku.
3. uzsver: lai sekmīgi īstenotu ES vides politiku, ir cieši jāsadarbojas visiem pārvaldības līmeņiem – no vietējā līdz pat ES līmenim; tāpēc ir gandarīta, ka Komisijas paziņojumā ir skaidra atsauce uz sadarbību ar Reģionu komiteju, tomēr atgādina, ka daudzās dalībvalstīs vēl ir vajadzīgi uzlabojumi, lai nodrošinātu vietējo un reģionālo pašvaldību reālu iesaisti īstenošanas pārskatīšanā un uzlabošanā;
4. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis pēc iespējas labāk izmantot *EIR*, lai atbalstītu to, ka vides apsvērumi tiek ņemti vērā Eiropas pusgada procesa makroekonomiskajās prioritātēs, un atbalstīt ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam;
5. uzsver, ka nolūkā apsvērt, kā risināmas strukturālās problēmas un vajadzības konkrētajā dalībvalstī, 2017./2018. gada periodā ir vajadzīgs strukturēts īstenošanas dialogs ar katru dalībvalsti un ir pienācīgi jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;
6. iesaka Eiropas Komisijai būt izlēmīgākai *EIR* analizē un palielināt salīdzināmību starp dalībvalstīm. Eiropas Komisijai nākamajā *EIR* ciklā būtu pārredzami un viegli saprotami jāraksturo panākumi, ko atsevišķas dalībvalstis guvušas galveno īstenošanas problēmu risināšanā, un tam nebūtu jārada nekādi papildu ziņošanas pienākumi dalībvalstīm, reģioniem vai pilsētām;
7. mudina Eiropas Komisiju un dalībvalstis joprojām stiprināt *IMPEL* lomu un izvērst valstu *IMPEL* tīklus, kuros paraugprakses apmaiņas nolūkā iesaistīti eksperti no reģionālajām un vietējām pašvaldībām⁽²⁾;

⁽¹⁾ Visi dokumenti ir pieejami http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm.

⁽²⁾ *IMPEL* ir tīkls, kas domāts Eiropas Savienības vides tiesību aktu ieviešanai un īstenošanai. Tas darbojas dažādās ES dalībvalstīs.

8. uzskata: ja tas ir iespējams un ir atbilstīgi, vides politikas īstenošanas pārskata procesam vajadzētu būt saistītam ar esošiem novērtēšanas mehānismiem, kuri ir vērsti arī uz ES tiesību aktu īstenošanas norisi, konkrēti, projektu *Make it Work*, *IMPEL* tīkla darbībām un *REFIT* programmu;

9. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu par tiesu pieejamību vides lietās⁽³⁾ un sagaida, ka Eiropas Komisija 2017. gadā nāks klajā ar pamatnostādnēm par vides tiesību aktu ievērošanu, kas būtu turpmāka konkrēta iniciatīva nolūkā atbalstīt vides tiesību aktu labāku īstenošanu⁽⁴⁾;

10. atbalsta Eiropas Komisijas ziņojumu “Kā pilnveidot ziņošanas darbības vides jomā”⁽⁵⁾, kas ir rezultāts Eiropas Komisijas dokumentam “Ziņošanas un monitoringa atbilstības pārbaude ES vides politikā”⁽⁶⁾, kurā RK deva ieguldījumu ar savu perspektīvas atzinumu COR-2015-05660-00-00-AC-TRA. RK atkārtoti aicina Eiropas Komisiju īstenot horizontālu pieeju vides monitoringam un ziņošanai un tādēļ sagaida, ka Eiropas Komisija attiecīgi piemēros ziņojuma 1. un 2. darbību, ierosinot grozījumus tiesību aktos par ziņošanas pienākumu, kas noteikts spēkā esošos vai jaunos tiesību aktos, kuru mērķis ir vēl vairāk saskaņot un vienkāršot šīs prasības;

B. RK loma EIR politikas ciklā iestāžu kontekstā

11. piedāvā Eiropas Komisijai ciešu un strukturētu sadarbību visā EIR ciklā, tostarp kopīgās tehniskās platformas sadarbībai vides jomā⁽⁷⁾ veiktajos pasākumos, galveno uzmanību pievēršot vietējo un reģionālo pašvaldību dažādām strukturālām īstenošanas problēmām un to risinājumiem, kā norādīts atzinuma D iedaļā. Ņemot vērā pieredzi, ko regulāri izvērtējot Eiropas pusgadu no vietējās/reģionālās perspektīvas, RK guvusi no sava ieguldījuma stratēģijas “Eiropa 2020” pārvaldības ciklā, tas ietver arī RK iespēju izskatīšanu, lai sniegtu ieguldījumu EIR pārskatu par konkrētām valstīm un dalībvalstīm paredzētu vadlīniju pamatošanā, iekļaujot teritoriālo dimensiju;

12. atzinīgi vērtē faktu, ka Eiropas Komisija savā paziņojumā uzsver to, ka vides politikas īstenošanas pārskats papildina pašreizējos īstenošanas centienus, piemēram, atbilstības nodrošināšanas un pienākumu neizpildes procedūras;

13. uzskata, ka ir svarīgi vides politikas īstenošanas pārskata procesu izvērtēt pēc diviem cikliem (četriem gadiem), lai pārbaudītu šā mehānisma efektivitāti;

14. uzskata, ka EIR sniedz iespēju RK un Eiropas Parlamenta mērķtiecīgai sadarbībai, apmainoties ar informāciju par problēmām un risinājumiem saistībā ar ES vides tiesību aktu īstenošanu un apvienojot likumdevēja intereses un par īstenošanu atbildīgo iestāžu lēmumu pieņēmēju pieredzi. Komiteja aicina Eiropas Parlamentu cieši sadarboties gan ENVI komitejas apspriestajos jautājumos – par EIR un galvenajām īstenošanas problēmām un apzinātajiem pamatcēloņiem –, gan par attiecīgajiem turpmākajiem Eiropas Parlamenta īstenošanas ziņojumiem, tostarp rīkojot RK ENVE komisijas un Eiropas Parlamenta ENVI komitejas kopīgas sanāksmes par šiem jautājumiem;

15. uzsver savu gatavību sniegt ieguldījumu Padomes rīkotajās turpmākajās diskusijās saistībā ar EIR, Padomes vides ministru neformālajās sanāsmēs vai citos Padomes prezidentvalsts pasākumos saistībā ar EIR; ir gatava sniegt atbalstu minēto diskusiju un pasākumu sagatavošanā, jo īpaši ar Padomes prezidentvalstu pieprasīto specializēto atzinumu un RK un EK kopīgās tehniskās platformas sadarbībai vides jomā starpniecību;

16. aicina izskatīt iespēju dažādās ES vietās rīkot tematiskas sanāksmes ciešā sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un Eiropas Komisijas un EP pārstāvniecībām valstīs; šādi pasākumi dotu iespēju apspriest konkrētas problēmas, kas saistītas ar reālo īstenošanu, un tādējādi būtu ieguldījums valstu ziņojumos;

⁽³⁾ C(2017) 2616 final

⁽⁴⁾ CDR 5660/2015

⁽⁵⁾ COM(2017) 312 final

⁽⁶⁾ SWD(2017) 230 final

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/environment/legal/platform_en.htm

C. Iekļaut vairāk politikas jomu

17. pauž nožēlu par to, ka Eiropas Komisija ir aprobežojusi *EIR* sākotnējo tvērumu ar tādām jomām kā atkritumu apsaimniekošana, dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, gaisa kvalitāte, trokšņa piesārņojums un ūdens resursu kvalitāte un apsaimniekošana⁽⁸⁾;

18. mudina Eiropas Komisiju nodrošināt, ka klimata pārmaiņas ir *EIR* nākamo ciklu svarīgs aspekts un ka tiek iekļauta klimata pārmaiņu ierobežošanas un pielāgošanās šīm pārmaiņām, vienlaikus nodrošinot Enerģētikas savienības pārvaldības noteikumu izpildi; vēlreiz norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir ļoti svarīga loma klimata aizsardzības pasākumu īstenošanā un šajā saistībā rosina klimata pārmaiņu mērķu formulēšanu un sadali reģionālajā un vietējā līmenī papildus nacionāli noteiktajam devumam, kas ir Parīzes nolīgumā ietverta, ar klimata pārmaiņām saistīto valsts pienākumu izpildes svarīga iezīme;

19. uzsver, ka pārskata nākamajā ciklā jāietver Rūpniecisko emisiju direktīvas īstenošana. Tādēļ, lai veicinātu labas prakses piemēru apkopošanu 2019. gadam, svarīgāka loma procesā būtu jāpiešķir *IMPEL* tīklam (Eiropas Savienības tīkls vides tiesību aktu ieviešanai un īstenošanai);

20. iesaka arī iekļaut ES politiku ķīmisko vielu jomā, kas ir ES vides politikas stūrakmens. *EIR* vajadzētu norādīt uz trūkumiem un pozitīvo pieredzi attiecībā uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu un licencēšanu;

D. Politikas vājas īstenošanas pamatcēloņi

21. RK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu attiecībā uz katru valsti uzlabot konkrētās valsts zināšanas par valsts pārvaldes un pārvaldības kvalitāti un par kompetenču sadalījumu starp valsts/reģionālajām/vietējām iestādēm ES vides tiesību aktu īstenošanā;

22. atzīst, ka papildus pilnīgākai analīzei par īstenošanas nepilnībām tradicionālajās vides nozarēs *EIR* pirmo reizi vides jomā sniedz arī sākotnējos konstatējumus par neapmierinošas īstenošanas iespējamiem pamatcēloņiem;

23. iesaka vides politikas īstenošanas pārskatā pievērst uzmanību vietējo, reģionālo un valsts līmeņa iestāžu darbības neefektīvai koordinācijai, lai varētu risināt šādas problēmas: neskaidrs pienākumu un atbildības sadalījums, administratīvās veikspējas trūkums, nepietiekams finansējums un nepietiekama tirgus instrumentu izmantošana, politikas integrācijas un politikas saskaņotības trūkums, zināšanu un datu trūkums un nepietiekami atbilstības nodrošināšanas mehānismi⁽⁹⁾;

Vietējo, reģionālo un valsts līmeņa iestāžu darbības efektīva koordinācija

24. rosina Eiropas Komisiju izstrādāt kopīgu metodoloģiju dialogiem ar valstīm saistībā ar *EIR* un sagatavot pamatnostādnes, lai nodrošinātu vietējo un reģionālo pašvaldību pilnīgu līdzdalību visā procesā;

25. vērš uzmanību uz savstarpējo saistību starp īstenošanas uzlabošanu un labāku regulējumu; instrumenti, ko ES izmanto, ES tiesību aktu saskaņotība un konsekvence, kā arī administratīvais slogs arī ir jāanalizē gadījumā, ja vides politikas mērķi nav sasniegti;

26. aicina dalībvalstis veicināt vietējo un reģionālo vides politikas īstenošanas pārskatu sagatavošanu atbilstoši valstu pārskatiem;

27. iesaka dalībvalstīm jau politikas izstrādes un tiesību aktu transponēšanas posmā ciešāk sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā rosināts 7. vides rīcības programmā, piemēram, veidojot vertikālās starpvaldību darba grupas;

⁽⁸⁾ Sīku kopsavilkumu par rezultātiem dažādās politikas jomās skatīt *EPRS* (Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta) informatīvajā paziņojumā "Vides politikas īstenošanas pārskats" (publicēts 2017. gada martā). Sagatavots pēc RK pieprasījuma saskaņā ar Parlamenta un RK sadarbības līgumu.

⁽⁹⁾ Sk. arī RK 2017. gada septembra ziņojumu par pētījumu "Efektīva daudzlīmeņu vides pārvaldība ES vides tiesību aktu labākai īstenošanai", ko veica *Milieu Ltd*, pieejams tīmekļa vietnē <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

28. uzsver, ka dalībvalstīm sīkāk jāizstrādā mehānismi efektīvas vertikālās koordinācijas uzlabošanai, ietverot skaidru pienākumu sadali starp dažādiem valdības līmeņiem;

29. rosina dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības turpināt sadrumstalotības mazināšanu, tostarp veicot tādas turpmākus pasākumus kā, piemēram, integrēto vides atļauju, kas apvieno dažādās nozaru vides atļaujas, ieviešana un IVN un SVN procedūru⁽¹⁰⁾ racionalizācija;

Administratīvo spēju stiprināšana attiecībā uz vides politikas īstenošanu

30. uzsver, kā tas apstiprināts arī *EIR*, ka daudzās vietējās vai reģionālajās pašvaldībās trūkst finanšu resursi, cilvēkresursi un tehniskie resursi, lai pienācīgi īstenotu ES tiesību aktus vides jomā, un ka jo īpaši mazākām pašvaldībām bieži vien ir ierobežoti resursi, lai izvērstu savu tehnisko zinātību par normatīvajām prasībām; tāpēc uzsver, ka ir vajadzīga lielāka ES līmeņa palīdzība – vai nu tieši, vai kā mudinājums dalībvalstīm sniegt atbalstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām horizontālai sadarbībai (dalībvalstu robežās vai pāri tām), lai apvienotu projektus, dalītos paraugpraksē un izstrādātu kopīgus procesus un procedūras;

31. aicina dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības nodrošināt, ka vietējām un reģionālajām vides pārvaldības iestādēm piešķirtie finanšu resursi un cilvēkresursi ir atbilstoši to (vai tām nodotajiem) uzdevumiem;

32. mudina Eiropas Komisiju nodrošināt ES pamatnostādņu pieejamību lielākā skaitā valodu un rosina dalībvalstis sadarbībā ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām izstrādāt kopīgus standartus, veidnes, kontrolesarakstus un apmācības programmas ar mērķi nodrošināt īstenošanas un ziņojumu sniegšanas konsekveni;

33. prasa vietējām un reģionālajām pašvaldībām pārskatīt procedūru kvalitāti, racionalizēt vides atļauju piešķiršanas procesu un apvienot resursus ar citiem departamentiem, tādējādi panākot apjomradītus ietaupījumus un risinot vides problēmas, kas pārsniedz administratīvās robežas, vienlaikus izmantojot ES valsts pārvaldes kvalitātes instrumentu kopumu⁽¹¹⁾;

34. aicina Eiropas Komisiju, dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības veicināt vietējo un reģionālo ekspertu iesaistīšanos *IMPEL* tīklā un gaidāmajā *EIR* salīdzinošās izvērtēšanas instrumentā.

35. aicina Eiropas Komisiju un jo īpaši dalībvalstis sadarbībā ar vietējiem un reģionālajiem ekspertiem izstrādāt ES pamatnostādnes, kā arī attiecīgās valsts pamatnostādnes, lai nodrošinātu lielāku skaidrību un elastību to īstenošanā;

36. mudina Eiropas Komisiju piešķirt pietiekamus budžeta līdzekļus, lai uzsāktu jauno *EIR* salīdzinošās pārskatīšanas instrumentu. Komisijai būtu arī jānodrošina sava papildināmība ar *IMPEL* tīkla veiktajiem vienādranga pasākumiem un ar vadošo iestāžu pieredzes apmaiņu vides jautājumos saskaņā ar *TAIEX REGIO PEER 2 PEER* instrumentu;

Eiropas finansējuma labāka izmantošana vides *acquis* īstenošanā

37. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības, balstoties uz dalībvalstu atbalstu, izmantot saskaņā ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) 11. tematisko mērķi pieejamo tehnisko palīdzību, lai palielinātu savu vides departamentu institucionālās un administratīvās spējas un to spēju apgūt ESI fondu finansējumu, it īpaši attiecībā uz liela mēroga vides infrastruktūras objektiem (6. mērķis). Mudina minētās pašvaldības izmantot arī ES Strukturālo reformu atbalsta programmu, lai uzlabotu savu vides pārvaldību;

38. atbalsta ierosmi, ka arī citas dalībvalstis izveido ekspertu tīklus, iesaistot kohēzijas politikas pārvaldības iestāžu speciālistus, lai veicinātu ieguldījumus vides jomā;

39. aicina ES, gatavojoties nākamajai daudzgadu finanšu shēmai, pilnībā izpētīt iespējas palielināt ES finansējumu vides tiesību aktu īstenošanai, tostarp iespēju šim nolūkam nodalīt noteiktu finansējuma procentuālo daļu;

⁽¹⁰⁾ Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) un stratēģiskais vides novērtējums (SVN).

⁽¹¹⁾ Eiropas Komisija, 2015. gads, *Quality of Public Administration – A Toolbox for Practitioners* (Valsts pārvaldes kvalitāte – instrumentu kopums speciālistiem).

Politikas integrācija un saskaņotība

40. atzīst, ka ar vidi saistīto apsvērumu nepietiekama integrācija citās politikas jomās ir vēl viens pamatcēlonis vides tiesību aktu vājam īstenošanai, un tāpēc atgādina, ka galvenie vides un klimata pārmaiņu politikas mērķi ir jāintegrē visās ES darbībās;

41. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības nodrošināt pienācīgu koordināciju politiskajā un stratēģiskajā līmenī, pieņemot vietējās/reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, un nodrošināt, ka konfliktu mazināšanas nolūkā vides apsvērumi tiek iekļauti to telpiskās plānošanas agrīnā posmā. Aicina arī pienācīgi integrēt vides apsvērumus jau agrīnā posmā, izmantojot stratēģiskos vides novērtējumus;

42. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības veicināt brīvprātīgas nozaru vienošanās ar galvenajām rūpniecības nozarēm un "līgumus" starp valsts iestādēm un ieinteresētajiem sabiedrības pārstāvjiem, lai sniegtu informāciju, apzinātu problēmas un rastu risinājumus;

43. uzsver, ka daudzās vides politikas jomās Eiropas Savienībai ir jāīsteno stingrāka un efektīvāka politika piesārņojuma samazināšanai tā rašanās vietā, citādi vietējā un reģionālajā līmenī nebūs iespējams panākt atbilstību dažādiem ES tiesību aktiem par vides kvalitātes standartiem;

44. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis labāk palīdzēt kompetentajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām sasniegt šos standartus un mērķus;

45. pieprasa, lai Eiropas Komisija sadarbotos ar attiecīgajām valstu iestādēm, Eiropas Reģionu komiteju, ES Pilsētas mēru paktu, Globālo pilsētas mēru klimata un enerģētikas paktu un ICLEI ar mērķi izstrādāt koncepciju un metodoloģijas vietējā un reģionālā līmenī noteiktā devuma ieviešanai, tādējādi sekmējot to klimata pārmaiņu mērķu sasniegšanu, par kuriem panākta vienošanās saskaņā ar COP21 Parīzes nolīgumu klimata jomā; Inovatīvās vietējās un reģionālās pašvaldības sākotnēji iesaistītos brīvprātīgi, pamatojoties uz "konceptijas pierādījumu".

Zināšanu un datu pieejamības uzlabošana

46. atzīst, ka ierobežota datu pieejamība joprojām rada īstenošanas problēmas daudzās dalībvalstīs dažādos pārvaldības līmeņos, un norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt izšķiroša loma zināšanu un datu vākšanā un informācijas sniegšanā sabiedrībai, veicinot iedzīvotāju labāku informētību;

47. atzinīgi vērtē ieceri, ka EIR balstīsies uz esošiem datiem un ļaus šos datus labāk izmantot un salīdzināt, uzlabojoties to pieejamībai, vismaz vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

48. atbalsta strukturētas debates par pienākumu un resursu atbilstošu sadalījumu dalībvalstīs starp pašvaldībām, reģioniem un valsts līmeni, lai nodrošinātu, ka ziņojumi un rādītāji, kas attiecas uz vides stāvokli, ir konsekventi, efektīvi un uzticami;

49. rosina dalībvalstis sadarbībā ar kompetentajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām turpināt izstrādāt strukturētas īstenošanas un informācijas sistēmas (SIIF) attiecībā uz visiem galvenajiem ES vides tiesību aktiem;

50. prasa Eiropas Komisijai nodrošināt, ka dalībvalstis un to vietējās un reģionālās pašvaldības pienācīgi īsteno spēkā esošās obligātās prasības, kas noteiktas direktīvā par piekļuvi informācijai;

51. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības īstenot aktīvu informācijas politiku. Tā būtu divvirzienu (iekļaujot atgriezeniskās saites mehānismus) un sniegtu uz iedzīvotājiem vairāk vērstu informāciju, izmantojot, piemēram, tiešsaistes kartēšanas rīkus, lietojumprogrammas un izglītojošas kampaņas;

52. atbalsta NVO iesaistīšanu vides informācijas vākšanā un izplatīšanā iedzīvotājiem un amatierzinātnes izmantošanu vidisko datu vākšanā;

53. mudina Eiropas Komisiju un dalībvalstis atbalstīt iestādes e-risinājumu un e-pārvaldes ieviešanā ar mērķi uzlabot vides monitoringu un ziņojumu sniegšanu, piemēram, izmantojot e-pārvaldes rīcības plānu 2016.–2020. gadam, programmu *LIFE*, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI) un programmu “Apvārsnis 2020” un ņemot vērā arī Eiropas Vides aģentūras izstrādāto rīku *Reportnet 2.0* ⁽¹²⁾;

54. aicina veikt pasākumus visos līmeņos, lai nodrošinātu vidisko datu elektronisku apmaiņu un *INSPIRE* turpmāku pilnveidošanu ⁽¹³⁾. Būtu jāstiprina arī reģionālo un vietējo pašvaldību iesaiste *INSPIRE* procesā;

Pietiekams atbilstības nodrošināšanas mehānisms

55. pauž bažas par to, ka *EIR* sniegtā analīze liecina, ka inspektoru un prokuroru neefektīvas mijiedarbības un neefektīvu sankciju dēļ satraukumu bieži rada atbilstības uzraudzība un izpildes kontrole. Vietējās un reģionālās pašvaldības, veicot atbilstības nodrošināšanas pasākumus, var saskarties ar problēmām nesaskaņotu ES tiesību normu interpretēšanā un integrēšanā. Daudzu vietējo pašvaldību administrācijas ir pārāk mazas, lai nodrošinātu vides tiesību aktu profesionālu ieviešanu;

56. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības nodrošināt, lai tiktu skaidri noteiktas kompetentās iestādes, to pilnvaru sadalījums un profesionalitāte; efektīvi saskaņot savu darbību ar valsts iestādēm (t. i., policiju, muitu, prokuratūras dienestiem) un izpētīt iespēju veidot kopīgas reģionālās vides tiesību aizsardzības aģentūras, ja attiecīgo pašvaldību pilnvaras veikt inspekciju ir ierobežotas;

57. mudina valsts, reģionālās un vietējās iestādes piemērot atbilstības nodrošināšanai uz risku balstītu pieeju, nodrošinot iespējami vislabāko uzraudzības, veicināšanas un izpildes kontroles pasākumu kopumu, un precīzāk noteikt prioritātes savu ierobežoto resursu izmantošanai;

58. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības, ņemot vērā to ciešo saikni ar uzņēmumiem un iedzīvotājiem, iesaistīties atbilstības veicināšanas pasākumos, kas ietver sadarbību ar uzņēmējdarbības aprindām un iedzīvotājiem, uz kuriem attiecas minētais regulējums, kā arī attiecīgajām NVO;

59. rosina dalībvalstis, reģionālās un vietējās pašvaldības nekavējoties piemērot īstenošanas pasākumus un noteikt samērīgas un atturošas sankcijas par ES vides tiesību aktu pārkāpumiem, konsekventi piemērojot Direktīvu 2008/99/EK par noziegumiem pret vidi;

60. mudina valsts, reģionālās un vietējās iestādes novērst korupciju un nodrošināt tiesu sistēmu pienācīgu darbību vides jomā, aizstāvēt procesuālās tiesības, kas ar ES vides tiesību aktiem ir piešķirtas iedzīvotājiem ⁽¹⁴⁾;

61. atbalsta visas valstu un reģionālo iestāžu un vietējo pašvaldību apvienību ierosmes uzlabot savas zināšanas, apmainoties ar paraugpraksi, ko izstrādājuši tādi Eiropas tīkli kā, piemēram, *IMPEL*, Eiropas prokuroru tīkls vides tiesībaizsardzībai un policijas spēku sadarbības tīkls cīņai ar noziegumiem pret vidi;

62. mudina Eiropas Komisiju un dalībvalstis joprojām stiprināt *IMPEL* lomu un izvērst valstu *IMPEL* tīklus, kuros paraugprakses apmaiņas nolūkā iesaistīti eksperti no reģionālajām un vietējām pašvaldībām.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ COM(2017) 312 final, 3. darbība.

⁽¹³⁾ Direktīva 2007/2/EK.

⁽¹⁴⁾ Valstu tiesu sistēmu vispārējā efektivitāte ir novērtēta ES rezultātu apkopojumā tiesiskuma jomā un Eiropas pusgada ietvaros (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en.pdf).

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu stratēģija”

(2018/C 054/06)

Ziņotājs: Bouke Arends (NL/PSE), Emmenas pašvaldības padomes loceklis**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu stratēģija – liels solis ceļā uz sadarbīgu, satīklotu un automatizētu pārvietošanos”

COM(2016) 766 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

IEVADS

1. apstiprina, ka Eiropas sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu (S-ITS) stratēģija ir nozīmīgs solis ceļā uz sadarbīgu, satīklotu un automatizētu braukšanu. S-ITS integrēta īstenošana transporta sistēmās kā pilsētās un reģionos, tā starp tiem var sniegt sabiedrībai lielas priekšrocības, piemēram, lielāku drošību, tīrāku vidi, labāku pieejamību, sociālo iekļautību vai papildu darba iespējas;
2. prasa, lai papildus paziņojumā minētajiem tiktu veikti citi pasākumi, kas būtu tālājošāki un ļautu pilnībā izmantot S-ITS sniegtās iespējas, tādējādi sasniedzot tālājošākus mērķus: pilnībā automatizētus multimodālus pārvadājumus ar zemu emisiju līmeni, mobilitāti kā pakalpojumu un transportu no durvīm līdz durvīm, galvenokārt sociālās iekļautības veicināšanas nolūkā;
3. atzīst, ka ceļā uz galamērķu sasniegšanu ir jāīsteno vairāki citi pasākumi. Komisija tos izstrādā dažādos pasākumu kopumos vai nu paralēli, vai pakāpeniski, un tie ietvers noteikumus par mazoglekļa pārvadājumiem, turklāt tiks noteikts, kādi pielāgojumi jāveic fiziskajā infrastruktūrā;
4. uzskata, ka būtu vēlams, lai, izstrādājot no standartu un noteikumu viedokļa sadarbīgpējīgas sistēmas transporta sakaru sistēmu un tehnoloģiju jomā, ES uzņemtos koordinatora lomu;
5. uzskata, ka ir svarīgi, lai galamērķu īstenošanas nolūkā vietējās un reģionālās pašvaldības piedalītos visu starpposmu īstenošanā un Komisija tās aktīvāk un plašāk iesaistītu šajā procesā;
6. aicina Komisiju gādāt, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām kļūtu skaidrāks, kāda ir dažādu ES pasākumu savstarpējā saikne un kādus rezultātus ar tiem iecerēts sasniegt. Tas nozīmē, ka komunikācijā ar pašvaldībām ir jāuzlabo konsekvence un mērķtiecība par Komisijas cieši saistītajiem pasākumu kopumiem. Tikai ar šādu nosacījumu pašvaldības spēs izpildīt tām noteiktos uzdevumus, lai sasniegtu izvirzītos mērķus un nodrošinātu sadarbīgu starp reģioniem un pilsētām;
7. aicina Komisiju, iesaistot arī vietējās un reģionālās pašvaldības, sākt īstenot konkrētas darbības, kuru mērķis galvenokārt ir iegūt sabiedriskās domas atbalstu, jo tas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi – automatizētu mazoglekļa transportu. Plašs sabiedrības atbalsts ir nepieciešams ne tikai, lai būtu iespējams apmainīties ar datiem, kas vajadzīgi S-ITS, bet arī un galvenokārt tāpēc, lai atbalstu gūtu arvien vairāk automatizēts transports. Šajā procesā tehnoloģijai būtu jākalpo lietotājiem;

EIROPAS INICIATĪVAS, LAI NODROŠINĀTU SADARBĪGAS, SATĪKLOTAS UN AUTOMATIZĒTAS MOBILITĀTES IZVĒRŠANU

8. konstatē, ka lielākā daļa satiksmes un pārvadājumu notiek īsās distancēs, reģionu iekšienē. Saskaņā ar aprēķiniem, kas izdarīti, pamatojoties uz *Eurostat* datiem, vairāk nekā pusi no visām precēm (tonnāžas ziņā) ar autotransportu pārvadā attālumā, kas mazāks par 50 km, un vairāk nekā trīs ceturtdaļas – attālumā, kas nepārsniedz 150 km. Attiecībā uz pasažieru pārvadājumiem maršruti parasti ir vēl īsāki;
9. tāpēc prasa arī īstenot īpašus pasākumus un paredzēt finansējumu S-ITS izvēšanai ārpus Eiropas transporta tīkla;
10. ņemot vērā programmas “Apvārsnis 2020” ietvaros notikušo pāreju, kuras rezultātā pētniecība tagad ir vērsta uz transporta veidu integrāciju un saikni ar automatizāciju, uzstāj, lai Komisija sāk īstenot īpašu pieeju ar mērķi satiksmes un transporta intermodālajos mezglos ieviest S-ITS. Šāda pieeja būtu jāaskaņo ar pieeju, kas pieņemta koridoros, lai tādējādi izveidotu integrētu transporta sistēmu;
11. norāda, ka intermodālie mezgli pārsvarā atrodas pilsētu reģionos un pilsētās un ka tieši tur S-ITS un intermodālais transports var radīt vislielākos ieguvumus un mazināt satiksmes kustības negatīvās sekas, piemēram, sastrēgumus, gaisa piesārņojumu, stāvvietu problēmas un ceļu satiksmes nedrošību. Velotransports arī ir multimodālas satiksmes sastāvdaļa, un tas ir nozīmīgs vietējā un reģionālā līmenī;
12. konstatē, ka līdz šim Komisija ir pievērsusi lielu uzmanību autotransportam, taču norāda, ka automatizētas sistēmas tiek izstrādātas arī sabiedriskajam transportam, iekšzemes kuģošanai, dzelzceļa un gaisa transportam (piemēram, dronu vai *Hyperloop* veidā);
13. tāpēc prasa jau no paša sākuma ar mērķtiecīgiem pasākumiem veicināt sasaisti un sadarbību starp dažādiem transporta veidiem un ar sabiedrisko transportu;
14. norāda, ka Komisija ir arī pamatoti paredzējusi veikt pasākumus neaizsargātiem satiksmes dalībniekiem, taču tas nozīmē, ka lielāka uzmanība ir jāpievērš vietējiem un reģionālajiem apstākļiem;
15. aicina veikt konkrētus pasākumus attiecībā uz visiem neaizsargātiem satiksmes dalībniekiem, proti, līdztekus gājējiem un velosipēdistiem arī elektrisko velosipēdu, motorolleru, motociklu un personu ar invaliditāti automobiļu (vajadzības gadījumā elektrisko) vadītājiem;
16. atzīst, ka liels satiksmes blīvums un blīvs infrastruktūru tīkls pilsētu reģionos veido sarežģītu satiksmes kontekstu, kas izvirza īpašas prasības S-ITS. Tāpēc šāda veida zonās ir sākti izmēģinājumi un projekti, lai šīs sistēmas arī tur varētu sekmīgi ieviest;
17. norāda, ka S-ITS ieviešana pilsētu reģionos un jo sevišķi pilsētās ir sarežģīta un līdz ar to mazāk izdevīga demonstrēšanas iniciatīvu attīstībai;
18. aicina Komisiju veikt pasākumus robežvērtības samazināšanai saistībā ar S-ITS ieviešanu pilsētu reģionos un pilsētās;
19. prasa arī paredzēt pasākumus, ar kuriem nodrošināt, ka sistēmas, kas šajās zonās tiks izstrādātas un pārbaudītas, būtu saderīgas ar sistēmām, kuras attiecas uz pārvietošanos un pārvadāšanu lielākos attālumos starp valstīm un reģioniem;
20. uzskata, ka S-ITS, būdamas automatizēta transporta, mobilitātes kā pakalpojuma un transporta “no durvīm līdz durvīm” komponentes, var sekmēt arī sociālo iekļaušanu. Šis apsvēruma attiecas uz iespēju piekļūt darbvietām un uz tādu personu mobilitāti kā vecāka gadagājuma cilvēki un cilvēki ar invaliditāti, kuriem ir grūtības izmantot patlaban pieejamās transporta sistēmas vai kuri to nespēj vispār. Galvenokārt lauku rajonos, kur sabiedriskais transports ir pakļauts smagiem pārbaudījumiem, ja vēl nav izzudis, S-ITS varēs ilgtermiņā palīdzēt uzlabot mobilitātes iespējas. Pielāgots automatizētais transports var kļūt par iespēju reģionos ar zemu iedzīvotāju blīvumu;

21. konstatē, ka mazāk apdzīvotos lauku rajonos bez reģionālo un vietējo pašvaldību atbalsta ir arī grūtāk izvērst demonstrējumu struktūras;

22. tādēļ aicina Komisiju atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības un atvieglot tām uzdevumu ieviest S-ITS pat tālākajos un nomaļajos, mazāk attīstītajos reģionos, salās, kā arī citos apgabalos ar zemāku iedzīvotāju blīvumu;

VIRZĪBA UZ S-ITS ĪSTENOŠANU 2019. GADĀ

S-ITS īstenošanas prioritātes

23. konstatē, ka S-ITS stratēģija joprojām ir galvenokārt vērsta uz starpposmiem, kuru mērķis vidējā termiņā ir automatizēts transports;

24. prasa Eiropas Komisijai izstrādāt arī scenārijus un pasākumus attīstībai ilgākā termiņā, lai attīstītu pilnībā automatizētu transportu, kas perspektīvā sniegs vislielākos ekonomiskos un sociālos ieguvumus;

25. prasa, lai arī pēc 2019. gada šim mērķim būtu nodrošināti nepieciešamie līdzekļi;

26. aicina Komisiju līdztekus paziņojumā minētajiem pasākumiem, kas ir pilnībā vērsti uz autotransportu un iekļaujas ļoti īsos termiņos, paredzēt arī pasākumus attiecībā uz citiem transporta veidiem, intermodalitāti un plašāku piemērošanu ilgākā laikposmā;

27. aicina Komisiju piemērot plašāku un visaptverošāku ilgtermiņa pieeju, kas balstās uz tādām koncepcijām kā "mobilitāte kā pakalpojums", "transports no durvīm līdz durvīm", kā arī to pozitīvo ietekmi uz ekonomikas attīstību, sociālo iekļaušanu un uz mazoglekļa transportu;

28. aicina Komisiju konkrēti norādīt, kādas turpmākās iniciatīvas un pasākumi jāveic dažādos scenārijos;

29. uzstāj, lai Komisija izstrādā komunikācijas programmu sabiedrības atbalsta nodrošināšanai;

30. vēlas, lai pilsētas un reģioni, kā arī to pārstāvji, piemēram, Eiropas Reģionu komiteja, būtu cieši iesaistīti turpmākā ar S-ITS saistītās ES politikas izstrādē;

Sadarbspēja visos līmeņos

31. uzskata: lai nodrošinātu dažādu transporta veidu sadarbību, ir vajadzīgi papildu pasākumi gan preču, gan personu pārvadājumiem. Informācijas plūsmas jāspēj savā starpā savienot; lai to panāktu, vajag ne vien koordinēt komunikācijas sistēmas (5G un citas šāda veida sistēmas), bet arī jāspēj saskaņot dažādu transporta veidu datus. Šā procesa rezultātā gan pašvaldības, gan privātas struktūras (transportlīdzekļu ražotāji, navigācijas sistēmu operatori, mobilitātes pakalpojumu sniedzēji utt.) iegūst datus, taču privātajām struktūrām savi dati nav anonimizētā formā jānodod citu lietotāju, piemēram, infrastruktūras operatoru, rīcībā. Taču, lai garantētu drošu un efektīvu satiksmes pārvaldību un infrastruktūras ekspluatāciju, infrastruktūras operatori, kas bieži vien ir pašvaldības, ir atkarīgi no iespējami pilnīgas un reāllaikam pietuvinātas informācijas. Šis svarīgais aspekts, proti, datu savstarpēja nodošana un pieejamība, kas šobrīd ir tikai publisko iestāžu pienākums pret privātajām struktūrām (Direktīva 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu), paziņojumā nav izskatīts;

32. prasa, lai papildus paziņojumā uzskaitītajiem pasākumiem komunikācijas tehnoloģiju jomā būtu arī paredzēti pasākumi informācijas ķēžu organizēšanai. Svarīgs ir ne vien jautājums par komunikācijas veidu, bet arī un galvenokārt par to, kāds ir komunikācijas saturs;

33. konstatē, ka galu galā dažus informācijas ķēžu aspektus, piemēram, transportlīdzekļu datu piekļūstamību vai pieejamību, var risināt tikai starptautiskā vai Eiropas līmenī;

34. turklāt norāda: lai nodrošinātu informācijas pieejamību no vietējām un reģionālajām satiksmes pārvaldības sistēmām, pirmkārt un galvenokārt ir vajadzīgs vietējo un reģionālo pašvaldību atbalsts un sadarbība;

35. norāda: lai nodrošinātu sadarbību, vajag ne tikai paredzēt pasākumus informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā, bet arī veikt pielāgumus fiziskajā infrastruktūrā;

36. aicina Komisiju savlaicīgi sniegt informāciju vietējām un reģionālajām pašvaldībām par šo jautājumu. Ieguldījumi vietējās un reģionālās infrastruktūrās jāveic tādā veidā, lai tie atbilstu S-ITS prasībām. Turklāt sadarbībai vajadzīga lielāka vienveidība;

37. konstatē, ka saistībā ar dažādu transporta veidu sadarbību Eiropā ES jāpievērš vairāk uzmanības tam, cik sadarbīgajām intelektiskajām transporta sistēmām (S-ITS) ir nozīmīgi transporta mezgli, piemēram, stacijas un termināļi, un norāda, ka termināļi pārsvarā atrodas pilsētu rajonos un pilsētās;

38. mudina Komisiju sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām (un to pārstāvjiem) kartēt vietas ar nepietiekamu caurlaides spēju, kas apgrūtina S-ITS izvēšanu, un sagatavot pasākumus to izskaušanai;

Tiesiskais regulējums

39. atbalsta ideju, ka sadarbīgās sistēmas izveides nolūkā ir vēlams, lai ES izstrādā standartu regulējumu, kā arī pieņem tiesību aktus un reglamentē saziņas sistēmas un metodes;

40. aicina Komisiju nodrošināt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības (un to pārstāvji) būtu cieši iesaistītas tiesiskā regulējuma izstrādē, ņemot vērā to svarīgo lomu S-ITS izvēšanā;

41. uzskata: lai ieviestu S-ITS un īstenotu galamērķus tādās jomās kā ilgtspējīgs automatizēts transports, "mobilitāte kā pakalpojums" un transports no durvīm līdz durvīm, papildus reglamentējošajiem noteikumiem pirmkārt un galvenokārt ES līmenī jāveic šādi pasākumi:

- koordinācija: jānodrošina labāka koordinācija starp dažādiem savstarpēji saistītiem ES pasākumu kopumiem, kā arī starp Eiropas Komisiju un vietējām un reģionālajām pašvaldībām,
- izmēģinājumu īstenošanas veicināšana: lai gan pašreizējo virzību uz S-ITS lielā mērā sekmē tirgus un tehnoloģijas, tomēr ir nepieciešami publisko iestāžu papildu pasākumi visos līmeņos, lai šos pakalpojumus īstenotu dažādos satiksmes apstākļos un transporta veidos,
- pētniecība: tā skar gan pielāgumus, kas jāievieš fiziskajā infrastruktūrā, gan dažādu scenāriju izstrādi ilgtermiņa redzējuma veidošanas nolūkā, neraugoties uz lielu nenoteiktību,
- pārraudzība un izvērtēšana: attiecībā uz turpmākajiem posmiem pēc 2019. gada jau pašlaik ir jāparedz noteikumi, pēc kuriem pārraudzīs un izvērtēs pasākumu īstenošanu (no Pirmās dienas un Otrās dienas saraksta), uzņemšanu tirgū un sabiedrībā, tehnisko attīstību un progresu atkarībā no dažādiem reģioniem (pilsētu un lauku), infrastruktūrām (valsts vai starptautiskās, reģionālās un vietējās) un transporta veidiem (autoceļu, dzelzceļa, gaisa), kā arī preču un pasažieru transporta ietvaros,
- pārraudzībai jābūt pastāvīgai, lai varētu atklāt, kurš no iespējamajiem scenārijiem faktiski norisinās,
- komunikācija: lai panāktu atbalstu, ir jāizstrādā īpaša komunikācija, kurai būtu atgriezeniskā saite un kura vienlaikus būtu vērsta uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai nodrošinātu sadarbību starp reģioniem, un kura ar pašvaldību starpniecību nonāktu līdz plašai sabiedrībai;

Starptautiskā sadarbība

42. norāda: lai gan Komisija paziņojumā pamatoti pievērš uzmanību valstu starptautiskajai sadarbībai, daudzi pasākumi, kas vajadzīgi, lai īstenotu S-ITS, notiek un tiem jānotiek vietējā un reģionālajā līmenī. Tādēļ dažādām publiskajām iestādēm ir jāpieņem lēmumi dažādos līmeņos. Publiskajām iestādēm ir rūpīgi jāsaņem rīcība, tādēļ ir vajadzīga pastāvīga un kvalitatīva saziņa starp Eiropas Komisiju un vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

43. aicina īstenot pasākumus, kas nodrošina pienācīgu personas datu un lietotāju privātuma aizsardzību, kura ir noteicošs faktors, lai varētu sekmīgi izvērst sadarbīgu, satīklotu un automatizētu transportlīdzekļu izmantošanu;
44. tādēļ prasa Komisijai veicināt dažādu valstu vietējo un reģionālo pašvaldību starptautisko sadarbību, lai tās varētu pēc iespējas plašāk īstenot savstarpējus projektus, veikt kopīgus izmēģinājumus un dalīties pieredzē, kā arī apmainīties ar zināšanām;
45. šajā nolūkā prasa izstrādāt un ierosināt īpašu pieeju, piemēram, par paraugu ņemot kopuzņēmumu "Kurināmā elementi un ūdeņradis", kurā aktīvi iesaistītie uzņēmumi un vietējās un reģionālās pašvaldības sadarbojas ar Eiropas Komisijas atbalstu.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Teritoriālās izturētspējas uzlabošana: nodrošināt reģionus un pilsētas ar instrumentiem globalizācijas kontekstā”

(2018/C 054/07)

Galvenā ziņotāja: Micaela FANELLI (IT/PSE), Ričas komūnas (Kampobaso province) padomes priekšsēdētāja

Atsauces dokuments: “Pārdomu dokuments par globalizācijas iespēju izmantošanu”

COM(2017) 240 final

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

1. atzinīgi vērtē to, ka Komisija, iepazīstinādama ar “Pārdomu dokumentu par globalizācijas iespēju izmantošanu”, atzīst, ka globalizācija ir svarīgs elements pārdomās par Eiropas Savienības nākotni ⁽¹⁾. ES spēja ietekmēt globalizāciju un risināt globalizācijas seku jautājumu īstenībā ir izšķirošs faktors publiskajās debatēs par Eiropas nākotni un tās leģitimitāti, ņemot vērā to, ko iedzīvotāji sagaida no ES;

2. atzīst, ka līdz šim Komisija ir izmantojusi visaptverošu un pārdomātu pieeju šim temam, piemēram, 2017. gada 14. septembrī nākot klajā ar ātriem turpmākajiem pasākumiem saistībā ar pārdomu dokumentu, proti, tirdzniecības paketi, kurā izklāstīts Eiropas satvars ārvalstu tiešo ieguldījumu pārbaudei, kā arī aprakstīta pastāvīga, daudzpusēja ieguldījumu tiesa. Par minēto tirdzniecības paketi RK izstrādās atsevišķu atzinumu. Komiteja tomēr uzstāj, ka attiecībā uz globalizāciju Komisijai jāsteno holistiska pieeja, kas aptver it īpaši sociālo politiku un cilvēkkapitāla politiku un inovācijas politiku, migrāciju, kā arī demogrāfiskās pārmaiņas un to ietekmi uz teritoriju;

3. atzinīgi vērtē arī iespēju un problēmu līdzsvaroto izklāstu “Pārdomu dokumentā par globalizācijas iespēju izmantošanu”. Globalizācija ir veicinājusi ekonomikas izaugsmi daudzos pasaules reģionos un tādējādi uzlabojusi arī daudzu Eiropas iedzīvotāju dzīves līmeni. Taču ne visi reģioni un iedzīvotāju grupas no globalizācijas ir guvuši vienlīdz lielu labumu. Turklāt daudzi cilvēki dziļās pārmaiņas uztver ar nedrošību. Eiropas Savienībai jāturpina uzņemties aktīvu lomu globalizācijas procesa veidošanā un aktīvi jāizmanto ar to saistītās iespējas. Mērķim vajadzētu būt šādam: panākt globalizācijas iespēju taisnīgāku sadali gan Eiropas Savienībā, gan visā pasaulē;

4. uzsver, ka stratēģiskām pārdomām par finansēm, sociālo pīlāru un kohēzijas politiku ir liela nozīme, lai stiprinātu spēju konstruktīvāk reaģēt uz globalizācijas radītajiem izaicinājumiem, un uzsver, ka tie ir steidzami vairāk un labāk jākoordinē;

5. atbalsta Komisijas ieceri kopā ar starptautiskajiem partneriem stiprināt globālo pārvaldību, lai īstenotu globalizācijas iespēju taisnīgāku sadali. Atbalsts starptautiskām rīcībpolitikām jāuzlabo, rīkojot vairāk demokrātisku diskusiju, kurām vajadzīgs laiks un kuras ir atbilstoši jāorganizē. ES šajā saistībā var piedāvāt Eiropas integrācijas procesā gūto pieredzi un tādā veidā iestāties par daudzpusēju un uz spēcīgiem noteikumiem balstītu miermīlīgu pasaules kārtību;

6. ļoti pozitīvi vērtē to, ka Komisija ir atzinusi spēcīgu reģionālo dimensiju ar globalizāciju saistītās dažādās politikas jomās, kā arī to, ka globalizācija nevienādi ietekmē dažādus reģionus ⁽²⁾ un ka visiem pārvaldības līmeņiem kopīgi jāatbild par to, lai Eiropas ekonomika kļūtu konkurētspējīgāka, ilgtspējīgāka un izturētspējīgāka pret globalizāciju, un jānodrošina, ka, tāpat kā uzsvērts 2017. gada izaugsmes pētījumā (GIP), globalizācijas radītie ieguvumi “tiek taisnīgi sadalīti starp dažādām sabiedrības grupām, it īpaši jauniešu vidū[.]” un ka bažas “par līdztiesību, taisnīgumu un iekļautību liek palielināt vispārēju informētību par politikas un reformu ietekmi uz ienākumu sadalījumu ⁽³⁾”.

⁽¹⁾ Pēc tam, kad 2017. gada 12. maijā RK pieņēma rezolūciju “Eiropas Komisijas Baltā grāmata par Eiropas nākotni. Pārdomas un scenāriji attiecībā uz ES-27 līdz 2025. gadam”, tā uzsāka apspriešanos, kuras rezultāti tiks izklāstīti atzinumā, ko paredzēts pieņemt 2018. gada vidū.

⁽²⁾ Pārdomu dokuments par finanšu nākotni, 16. lpp.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final, 16.11.2016.

7. tomēr uzsver, ka, runājot par globalizācijas nevienlīdzīgo ietekmi uz darba tirgiem, pārdomu dokumentā nav pienācīgi risināti jautājumi par šādas ietekmes teritoriālajām atšķirībām Savienībā, to atkarību no krīzes un taupības politikas pasākumiem un to būtisko nozīmi saistībā ar “prasmju inflāciju” (*skills inflation*) un nepietiekamu nodarbinātību augstāk izglītoto segmentā, jo īpaši jaunās paaudzes vidū, un to saikni ar piedāvājuma samazināšanos mazāk izglītoto segmentā;

8. uzsver, ka ir ļoti svarīgi saglabāt vietējo un reģionālo pašvaldību spēju veikt ieguldījumus, jo tā ir faktors, kas nosaka noturību globalizācijas apstākļos; tāpēc neatlaidīgi prasa strukturālajos izdevumos, kā tie definēti Stabilitātes un izaugsmes paktā, neietvert publiskos izdevumus, ko dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības paredz kā ESI fondu un EIB līdzfinansējumu, jo šie ieguldījumi pēc definīcijas ir Eiropas vispārējās nozīmes ieguldījumi, kuru sviras efekts ekonomikas izaugsmes veicināšanas ziņā ir pierādīts ⁽⁴⁾;

9. atkārtoti pauž pārliecību, ka nekāda izaugsme nav iespējama, ja pastāv nevienlīdzība un sociālā atstumtība, un atgādina, ka LES 3. panta 3. punkts uzliek par pienākumu Eiropas Savienībai veidot ļoti konkurētspējīgu sociālo tirgus ekonomiku, kas nodrošina pilnīgu nodarbinātību un sociālo progresu; turklāt uzsver, ka LESD 9. pants, proti, LESD sociāla horizontālā klauzula, paredz, ka, nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Eiropas Savienībai jāņem vērā prasības, kas saistītas ar atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu un sociālās atstumtības apkarošanu;

10. norāda, ka saskaņā ar jaunākajiem pētījumiem sociālā atbalsta politika nekaitē konkurētspējai un tādēļ valsts sociālā atbalsta sistēmas drīzāk būtu uzskatāmas par produktīvu faktoru, nevis par slogu ekonomikai, un šajā saistībā norāda, ka ESAO ⁽⁵⁾ pirmo reizi līdztekus produktivitātei un nodarbinātībai minēja iekļaušanu kā galveno mērķi un uzsvēra, ka valdību uzdevums ir pievērst lielāku uzmanību sociālajām grupām, ko visvairāk skar reformu izmaksas;

11. atkārtoti pauž bažas par to, ka Eiropas budžeta noteikumi dažkārt apgrūtinā globalizācijas sniegto labumu sadali sociāli nelabvēlīgākā stāvoklī esošām grupām un bieži arī saasina to problēmas, samazinot sociālās aizsardzības un bagātību pārdales mehānismus; uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir liela nozīme publisko pakalpojumu sniegšanā ⁽⁶⁾, un pauž bažas par aizvien pieaugošajām grūtībām, ar kurām, mēģinot saglabāt kvalitāti un nodrošināt jauninājumus, tās saskaras budžeta noteikumu dēļ; Tādēļ Komiteja sagaida, ka – it īpaši Eiropas pusgada procesā – tiks vairāk atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma ilgtspējīgas attīstības 11. mērķa īstenošanā (iekļautība, drošība, izturētspēja un ilgtspēja);

12. atzinīgi vērtē Komisijas pārdomu dokumentu par Eiropas sociālo dimensiju ⁽⁷⁾ un tās priekšlikumu attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pilāru, un uzskata, ka šīs abas iniciatīvas ir izšķirošs solis uz priekšu, lai panāktu konvergenci virzībā uz labākiem dzīves un darba apstākļiem Eiropā un globalizācijas labumu taisnīgāku sadali; atbalsta ideju par sociālo rādītāju pārskatu un uzskata, ka ir jāņem vērā saistoši sociālie mērķi;

13. ierosina pārtraukt atbalstu strukturālajām reformām, kuras neiederas attiecīgajā teritorijā, un izstrādāt ES stratēģiju globalizācijas radīto iespēju izmantošanai, kas balstītos uz trim galvenajiem pilāriem: nepārprotama *proaktīvā stratēģija*, kuras mērķis ir uzlabot prasmes, zināšanas, infrastruktūru un attiecīgi reģiona konkurētspēju tā, lai palīdzētu visiem ES reģioniem izmantot globalizācijas radītās iespējas; *seku mazināšanas stratēģija*, kas aptver Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu (EGF) un citus sociālās politikas instrumentus; *līdzdalību veicinoša stratēģija*, kuras pamatā ir demokrātiska pārskatatbildība Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī un kura ļauj labāk iesaistīt iedzīvotājus ES politikas veidošanā;

⁽⁴⁾ RK atzinums “Kvalitatīvu publisko izdevumu sekmēšana jomās, kas ir ES darbības kompetencē”, BUDG-V-009, COR-2014-04885, ziņotāja: *Catiuscia Marini* (IT/PSE); RK atzinums “Elastīguma vislabākā izmantošana saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem”, ECON-VI/002, COR-2015-01185, ziņotāja: *Olga Zrihen* (BE/PSE); RK atzinums “Ieguldījumu nepietiekamības novēršana: kā pārvarēt problēmas?”, ECON -VI/014, ziņotājs: *Markku Markkula* (FI/PPE), 2017. gada 8. un 9. februārī.

⁽⁵⁾ ESAO, *Going for Growth*, 2017.

⁽⁶⁾ Eiropas Komisija, “Sestais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju”, 2014. gads.

⁽⁷⁾ Pašlaik tiek izstrādāts RK atzinums par Eiropas sociālo tiesību pilāru un par pārdomu dokumentu attiecībā uz Eiropas sociālo dimensiju (ziņotājs: *Mauro D’Attis* (IT/PPE)). Atzinumu paredzēts pieņemt RK 2017. gada 9.–11. oktobra plenārsesijā.

14. atgādina, ka Eiropas politikā liela nozīme ir atjaunotai un uzlabotai koncepcijai, ko var pielāgot vietējiem apstākļiem un kas ļauj efektīvi pārvaldīt teritoriju reorganizāciju un aglomerāciju veidošanos, proti, procesus, kurus izraisa globālo tirgu integrācija. Šāda pārorientēšana, kam jau ir būtiska nozīme kohēzijas politikā, ir nepieciešama, lai mazinātu aizvien pieaugošo sociāli teritoriālo nevienlīdzību, kura radusies starp lielpilsētu un pilsētu teritorijām, kā arī starp minētajām teritorijām un lauku rajoniem un kuras negatīvā ietekme uz sociālās labklājības līmeni var apdraudēt Savienības politisko un institucionālo līdzsvaru;

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

Attiecībā uz tirdzniecības politiku

15. uzsver, ka tirdzniecība nav pašmērķis, taču tā jāuzskata par vienu no līdzekļiem, kas ļauj sasniegt vispārējos ES mērķus, kuri noteikti LES 3. pantā, stratēģijā “Eiropa 2020”, Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam un izvirzīti saistībā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem ⁽⁸⁾;

16. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir apņēmusies palielināt tirdzniecības sarunu procesa pārredzamību. Komiteja aicina Eiropas Komisiju sarunu risināšanas un lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar tirdzniecības nolīgumiem, efektīvi sadarboties ar visiem pārvaldības līmeņiem un ieinteresētajām personām, lai izstrādātu kopēju ES nostāju, un patiešām darīt zināmus sarunu rezultātus. Komiteja aicina arī dalībvalstis nodrošināt lielāku pārredzamību jau tajā brīdī, kad attiecīgajās tirdzniecības sarunās tiek formulēti tirdzniecības politikas mērķi;

17. uzsver, ka saskaņā ar LESD 3. panta 1. punktu kopējā tirdzniecības politika ir ES ekskluzīvā kompetencē. Tomēr tad, ja tirdzniecības sarunās tiek skartas arī dalītās kompetences jomas, tādās sarunās pēc iespējas savlaicīgāk un atbilstīgi subsidiaritātes principam jāprecizē arī kompetenču sadalījums;

18. uzskata, ka Komisijai un dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību tirdzniecības sarunu procesos;

19. atgādina, ka tikai dažas dienas pēc tam, kad Komisija 2017. gada 10. maijā bija publicējusi pārdomu dokumentu, Eiropas Savienības Tiesa (Tiesa) 2017. gada 16. maijā nāca klajā ar atzinumu 2/2015 par brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Singapūru un secināja, ka šāda veida nolīgums ietilpst ES ekskluzīvajā kompetencē, izņemot noteikumus, kas attiecas uz ieguldījumu aizsardzību un ietilpst ES un dalībvalstu dalīto kompetenču jomā. Tāpēc Komisija turpmāk varētu mēģināt ierosināt tirdzniecības nolīgumus, kas aptver vienīgi tās jomas, kas ir ES ekskluzīvā kompetencē. Tomēr šāda pieeja nedrīkst novest pie tā, ka Komisija pazemina augstos mērķus attiecībā uz pārredzamību un iekļautību visos pārvaldības līmeņos. Līdz ar to RK sagaida, ka Komisija iesaistīs RK pārstāvjus padomdevējā grupā ES tirdzniecības sarunu jautājumos, par kuras izveidi tika paziņots tās 2017. gada 13. septembra paziņojumā “Līdzsvarota un progresīva tirdzniecības politika globalizācijas iespēju izmantošanai” ⁽⁹⁾;

20. aicina Komisiju īstenot 2030. gada ilgtspējīgās attīstības programmas mērķus, izmantojot jauno Eiropas Konsensu attīstības jomā. Cīņa pret nabadzības un augošās globālās nevienlīdzības strukturālajiem cēloņiem var palīdzēt arī samazināt migrācijas cēloņus.

21. norāda, ka nākotnē augstākie globālās izaugsmes rādītāji būs ārpus ES. Tajā pašā laikā tarifu šķēršļi jau ir ievērojami samazināti, pateicoties divpusējiem un daudzpusējiem nolīgumiem. Tāpēc Komiteja pauž cerību, ka lielāks spiediens tiks izdarīts uz šķēršļiem, kas nav saistīti ar tarifiem, un uz reglamentējošiem jautājumiem. Tomēr tiesības, kas Eiropas, valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm sabiedrības interesēs dod iespēju izstrādāt regulējumu, kā arī valsts, reģionālo un vietējo iestāžu loma un plašā rīcības brīvība vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu organizēšanā un sniegšanā joprojām ir pilnībā jāievēro. Regulatīvā sadarbība nedrīkst apdraudēt demokrātiskos likumdošanas procesus;

22. atzinīgi vērtē Komisijas pieeju, proti, lai veicinātu ilgtspējīgu izaugsmi un radītu darbvietas jaunattīstības valstīs, ir jātiecas uz ciešāku sadarbību ar privāto sektoru, izmantojot Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) ietvaros ierosināto ārējo investīciju plānu. Šajā saistībā jāizveido atbilstoši instrumenti, ar kuriem tiek nodrošināta ilgtspējīga un taisnīga privāto ieguldījumu ietekme, kas kalpo arī jaunattīstības valstu interesēm un nav vērsta tikai uz peļņas gūšanu;

⁽⁸⁾ RK atzinums “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā”, CIVEX-VI/020, ziņotājs: *Franco Iacop* (IT/PSE), 2017. gada 6. aprīlis.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. uzsver Tiesas atzinumā 2/2015 teikto, ka tirdzniecības liberalizācija ir pakārtota “nosacījumam, ka puses ievēro to starptautiskos pienākumus darba ņēmēju sociālās aizsardzības un vides aizsardzības jomā” (166. punkts). Tādēļ Komiteja uzskata, ka sarunu norādēs attiecībā uz brīvās tirdzniecības nolīguma (BTN) sarunām vajadzētu paturēt prasību, ka vispirms jāizvērtē ietekme uz ilgtspēju. Tirdzniecības nolīgumos jāievēro esošie regulatīvie standarti un darba tiesību akti, kuriem turpmākajos BTN būtu jāparedz atsevišķa sadaļa;

24. atbalsta Komisiju tās iecerē turpināt iestāties par miermīlīgu starptautisko kārtību, kurai raksturīgas daudzpusējas attiecības un kuras pamatā ir stabili noteikumi. Pie tā pieder tirdzniecības nolīgumu ievērošana, efektīva īstenošana un pārredzama attīstība, lai nodrošinātu godīgas konkurences apstākļus, stiprinātu fundamentālās darba ņēmēju tiesības atbilstoši Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) astoņiem darba pamatstandartiem un nodrošinātu augstos Eiropas aizsardzības standartus it īpaši pasaules dienvidu daļā;

25. aicina Padomi panākt ātru vienošanos par tirdzniecības aizsardzības instrumentu reformu un jo īpaši par jaunu ES antidempinga metodiku. Turklāt, pamatojoties uz GATT vienošanās XXI pantu, kā arī LESD 65. un 346. pantu, Komiteja aicina saskaņot kritērijus, kas sabiedrības drošības draudu gadījumā un tad, ja tirdzniecības partneri nenodrošina savstarpīgumu, ļautu definēt stratēģiskos ieguldījumus gan pēc to vērtības (intervences robežvērtības), gan nozares. Šajā kontekstā atzinīgi vērtē regulas priekšlikumā, ar ko Komisija nāca klajā 13. septembrī, iekļauto koncepciju pārbaudīt ārvalstu tiešos ieguldījumus ES stratēģiskajās nozarēs – tas ir svarīgs solis virzībā uz vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem Eiropā un labāku aizsardzību, it īpaši, ja Eiropas Savienībā esošus uzņēmumus pārņem trešās valsts kontrolēti uzņēmumi;

26. norāda, ka, slēdzot turpmākus brīvas tirdzniecības nolīgumus, jānodrošina, ka tiek ievēroti Eiropas Savienībā spēkā esošie augstie standarti, piemēram, patērētāju, vides, dabas un datu aizsardzības jomā;

27. uzsver: tā kā ES tautsaimniecība ir orientēta uz eksportu, tai var būt izdevīgi starptautiskajos tirdzniecības nolīgumos iekļaut publisko iepirkumu. Tā kā ir spēkā PTO Nolīgums par valsts iepirkumu, ES jau tagad šajā jomā ir viena no pasaules atvērtākajām tautsaimniecībām. Publiskā iepirkuma tirgu asimetriska tālāka atvēršana nav lietderīga. Tomēr, tā kā neatbilstība starp ES publiskā iepirkuma tirgus atvērtību un svarīgāko tirdzniecības partneru ierobežojošu praksi ir liela un atvērtības jomā nav nodrošināts savstarpīgums, vajadzētu apsvērt, vai kvalitatīvu Eiropas vietējo un reģionālo produktu atbalstam Eiropas Savienībā būtu jāievieš brīvprātīga, nesaistoša iniciatīva, kas varētu būt, piemēram, harta *Buy from European Regions Charter*. Šādā iniciatīvā cita starpā varētu precizēt, kā var veicināt Eiropas reģionos ražotu (*Made in European Regions*) produktu iegādi. RK atkārtoti norāda arī uz to, ka tā ir pastāvīgi aicinājusi Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu par ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības attiecināšanu uz nelauksaimnieciskiem produktiem;

28. uzsver, ka starptautiskā darbībā iesaistījušos MVU īpatsvars joprojām ir ļoti mazs; atzīst ES ekonomiskās diplomātijas nozīmi šā neapgūtā potenciāla pilnīgā izmantošanā un uzsver, ka starp ES, dalībvalstīm, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un finanšu iestādēm, kā Eiropas Investīciju banka (EIB), ir vajadzīga labāka koordinācija, lai pārvarētu esošos šķēršļus, kas kavē piekļuvi tirgum, un labāk jāizmanto pasaulē izvietoto ES delegāciju tīkls, kā arī Eiropas tirdzniecības un rūpniecības kameras;

29. uzskata, ka starp svarīgākajām ES tirdzniecības politikas prioritātēm vajadzētu būt nodokļu pārredzamībai, godīgumam un efektivitātei un ka visā pasaulē jāsasaka kopīgo standartu, piemēram, ESAO izstrādātajā nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas iniciatīvā (BEPS) ierosināto standartu, īstenošana;

30. atbalsta arī nodokļu politikas jomā pausto aicinājumu, ka, turpinot Komisijas priekšlikumus direktīvām par kopējo konsolidēto uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi, Komisijai, pamatojoties uz LESD 116. pantu un lai izvairītos no konkurences apstākļu kropļojumiem vienotajā tirgū, būtu jāierosina ieviest tā saukto “izlīdzināšanas nodokli” apgrozījumam, ko Eiropā rada digitālā sektora uzņēmumi;

31. pauž bažas par to, ka, neraugoties uz vērā ņemamu analīzi, ko veic *Eurofond*, jo īpaši ar Eiropas repatriācijas uzraudzības instrumentu, nav piemērotu instrumentu, kuri ar konkrētiem datiem ļautu mērīt globalizācijas, iespējams, asimetrisko ietekmi reģionālajā līmenī, un tādēļ atkārtoti prasa pirms tirdzniecības sarunu sākšanas nodrošināt sistemātiskus teritoriālās ietekmes novērtējumus, kas jāveic Komisijai sadarbībā ar Reģionu komiteju un Kopīgās pētniecības centra Teritoriālās politikas zināšanu centru;

Attiecībā uz iekšpolitikas pasākumiem

32. cerēja, ka pārdomu dokumentā būs ierosināti konkrēti pasākumi, kā uzlabot Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu (EGF), un risinātas ar to saistītās problēmas, piemēram, ierobežotais budžets (150 milj. EUR gadā laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam), ilgstošās procedūras, kuru iemesls ir tas, ka EGF nav iekļauts ES daudzgadu finanšu shēmā, un pieprasītais dalībvalstu augstais līdzfinansējuma līmenis (vismaz 40 %). Tādēļ Komiteja aicina papildināt EGF ar profilaktisku dimensiju, palielināt tā budžetu vismaz līdz 500 milj. EUR gadā, to iekļaut daudzgadu finanšu shēmā, būtiski pazemināt kritērijus attiecībā uz EGF izmantošanu⁽¹⁰⁾, nodrošināt sinerģiju ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, kā arī panākt lielāku elastību, lai varētu apmierināt reģionu un citu teritoriju īpašās vajadzības;

33. pauž pārliecību, ka pašreizējos globālā spiediena apstākļos ir vajadzīga visaptveroša un vietējiem apstākļiem pielāgota ES rūpniecības stratēģija⁽¹¹⁾, kas ietver stratēģisko koordināciju starp attiecīgām ES politikas jomām un instrumentiem;

34. uzsver, ka, kā teikts Komisijas dokumentā, ekonomikas fundamentālas pārmaiņas norisinās vietējā līmenī, kur notiek ražošanas un iedzīvotāju mijiedarbība. Tāpēc prioritāte ir pievērsties ieguldījumu vajadzībām vietējā un reģionālajā līmenī, lai nodrošinātu, ka labumu no iekšējā tirgus var gūt visi reģioni un ka tie labāk sagatavojas globalizācijas radīto problēmu pārvarēšanai. Eiropas strukturālie un investīciju fondi un it īpaši Eiropas Stratēģisko investīciju fonds būtu savstarpēji jākoordinē, lai tie palīdzētu reģioniem īstenot pārdomātas specializācijas stratēģijas, un, pateicoties pakāpeniskam inovācijas procesam, kam jāaptver visi attiecīgās teritorijas dalībnieki, būtu jāpadara patiešām pieejami visiem reģioniem;

35. uzsver, ka ES, kas šobrīd ir pasaulē lielākā pārtikas importētāja un eksportētāja, ir palielinājusi savu atkarību no trešām valstīm. Lauksaimniecības produktu cenas Eiropā arvien vairāk ir saistītas ar zemākās cenas piedāvājumu pasaules tirgū, un Eiropas lauksaimnieki tādējādi ir pakļauti sīvai konkurencei, taču viņiem ir jāievēro vides, sociālās un sanitārās normas, kas ir stingrākas. Pieaugošā ES atkarība no importa ir arī pretrunā ar tās mērķi, proti, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Turklāt ES produkcijas pārpalikuma eksports par cenu, kas ir zemāka par ražošanas izmaksām Eiropā, apdraud lauksaimnieku iztiku jaunattīstības valstīs un veicina lauku iedzīvotāju migrāciju – un tas ir pretrunā ar ES apņemšanos īstenot ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM). Tādēļ Komiteja atkārtoti aicina reformēt KLP tā, lai tā kļūtu taisnīgāka un ilgtspējīgāka⁽¹²⁾;

36. pauž bažas par darbvietu zaudēšanu sakarā ar Eiropas uzņēmumu pārvietošanu uz tādiem reģioniem ārpus Eiropas, kuros ir zemāki sociālie, fiskālie un vides standarti;

37. atkārtoti uzsver, ka Eiropas sociālo tiesību pilārs var palīdzēt uzlabot dzīves un darba apstākļus un novērst nabadzību, ja tas pārtop konkrētos tiesisko regulējumu pilnveidojošos pasākumos un ja Eiropas pusgadā tiek stiprināta sociālo rādītāju nozīme un pamanāmība;

38. uzsver, ka starptautiskā migrācija ir svarīgākais jautājums, kas jāņem vērā, izstrādājot Eiropas globalizācijas stratēģiju, un atkārtoti⁽¹³⁾ pauž atbalstu Eiropas programmai migrācijas jomā (2015), vienlaikus atgādinot, ka jāpilda saistības, kuras izriet no stingrākas kopīgās patvēruma un legālās migrācijas politikas izstrādes, no tādu partnerattiecību veidošanas ar trešām valstīm, kurās atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma, un no starptautisko ieguldījumu plāna īstenošanas uzsākšanas ANO attīstības mērķu sasniegšanas nolūkā;

⁽¹⁰⁾ Ņemot vērā it īpaši to, ka līdzvērtīga ASV programma (*Trade Adjustment Assistance* jeb TAA) neparedz minimālās robežvērtības attiecībā uz atlaisto darbinieku skaitu.

⁽¹¹⁾ RK pašiniciatīvas atzinums "Eiropas rūpniecības stratēģija: vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme un perspektīva", ko patlaban gatavo *Heinz Lehmann* (PPE/DE).

⁽¹²⁾ Skatīt 2017. gada 12. jūlijā pieņemto RK atzinumu "KLP pēc 2020. gada", ziņotājs: *Guillaume Cros* (PSE/FR), NAT-VI/21 (OV C 342, 12.10.2017., 10. lpp.).

⁽¹³⁾ Skatīt RK atzinumu "Satvars partnerībai ar trešām valstīm migrācijas jomā", ziņotājs: *Peter Bossman* (SI/PSE). Atzinums pieņemts 2017. gada 9. februārī (COR-2016-04555-00-00-AC).

39. lai arī no trešām valstīm ieceljojušo kvalificēto darba ņēmēju likumīga migrācija veicina ilgtspējīgu ES ekonomikas izaugsmi, ir svarīgi ņemt vērā šādas intelektuālā darbaspēka emigrācijas negatīvo ietekmi uz partnervalstu turpmāko ekonomikas attīstību;

40. atkārtoti norāda, ka kohēzijas politikas spēja mazināt globalizācijas negatīvo ietekmi uz ES reģioniem jāuzlabo, izstrādājot un īstenojot vietējās attīstības stratēģijas, kas veicina Eiropas ekonomikas konkurētspēju, ilgtspēju un izturētspēju; lai to panāktu, ir jāveic ieguldījumi, kuri ļautu nostiprināt vietējo un reģionālo pašvaldību lomu un to spēju piesaistīt vajadzīgos resursus (informāciju, zinātību un legimitāti), lai izstrādātu tādas stratēģijas, kurās īpaša uzmanība pievērsta teritorijām, kas ir visvairāk pakļautas starptautiskās konkurences radītajām problēmām (*teritoriālās tiesības globalizācijas kontekstā*);

41. uzsver migrantu ieguldījumu uzņemošo valstu ekonomikā; aicina pievērst lielāku uzmanību viņu efektīvai integrēšanai ar izglītības un profesionālās apmācības palīdzību;

42. pauž bažas par to, ka dokumentā nav pietiekamas atsaucē uz nepieciešamību visos pārvaldības līmeņos uzlabot institucionālās spējas, taču tās ir būtisks nosacījums, lai izdotos efektīvi īstenot visus instrumentus, kuru mērķis ir veicināt teritoriālo attīstību, un norāda, ka RK veiktais analītiskais pētījums liecina, ka 53 % no 2017. gadā konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem attiecas uz minēto jomu un ka tieši tajā jomā ir bijis vismazākais īstenošanas progress. Komiteja atkārtoti aicina pieņemt rīcības kodeksu, ar ko piešķirt teritoriālu dimensiju Eiropas pusgadam, kurš ir galvenais instruments ekonomiskās un fiskālās politikas koordinēšanai ES līmenī, bet kurš nedod solītos rezultātus konkrētām valstīm adresēto ieteikumu nepilnīgas īstenošanas un vājas ieinteresētības dēļ;

43. norāda uz ieguldījumu, ko ES pilsētvides attīstības programma (Amsterdams pacts) dod teritoriālās attīstības politikas izstrādē, un iesaka arī turpmāk stiprināt īstenošanas instrumentus (URBACT, iniciatīva "Inovatīvas pilsētvides darbības", Pilsētas mēru pakts, iniciatīva "Viedas pilsētas un pašvaldības"), un tajā pašā laikā aicina Komisiju gādāt par to, ka tiek plašāk izmantoti svarīgākie kohēzijas politikas instrumenti, piemēram, integrēti teritoriālie ieguldījumi (*Integrated Territorial Investment* jeb ITI) un sabiedrības virzīta vietējā attīstība (*Community Led Local Development* jeb CLLD) – instrumenti, kurus pašlaik reti izmanto;

44. aicina Komisiju turpmākajā EGF pilnveides procesā īpašu uzmanību pievērst arī tādiem reģioniem un pašvaldībām, kuras globalizācijas negatīvās sekas skārušas īpaši smagi, lai tos nepamestu novārtā kā "globalizācijas procesa zaudētājus". Ar globalizāciju saistītajām norisēm vajag būt izdevīgām visiem ES iedzīvotājiem;

45. uzsver, ka, ņemot vērā kohēzijas politikas reformu ⁽¹⁴⁾, ir vajadzīga atšķirīgas koncepcijas un vietējiem apstākļiem pielāgojamas reformas, kurās citstarp lauku rajonu īpatnības un potenciāls izmantots, lai apstiprinātu ilgtspējīgāku attīstības modeli, kas balstās uz ekoloģiskā un demogrāfiskā līdzsvara saglabāšanu Eiropā un tās resursu pilnīgu izmantošanu ⁽¹⁵⁾;

46. aicina Komisiju turpināt teritoriālās izturētspējas koncepcijas pilnveidošanu, ierosinot Eiropas paradigmu, kas ļauj pakāpeniski izstrādāt attiecīgu Eiropas Savienības politiku. Minētās paradigmas izstrādē būs jāņem vērā tādi svarīgi jautājumi kā teritoriālās ražošanas un ekonomikas pamatu dažādošana; produktīvo, sociālo un institucionālo saikņu veidošana starp pilsētu, piepilsētu un lauku rajoniem; ilgtspējīga resursu ciklu pārkārtošana; spēja reaģēt uz jauniem apdraudējumiem un problēmām, piemēram, klimata pārmaiņām; vajadzība proaktīvi veidot sociālo kapitālu vietējā līmenī.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca, "Nostājas dokuments: ES kohēzijas politika ilgtermiņa perspektīvā. Eiropas Savienības lielā iespēja", Septītais kohēzijas forums, Briselē, 2017. gada 26. un 27. jūnijā.

⁽¹⁵⁾ Pirmā iespaids gūšanai skatīt Itālijas valsts stratēģiju attiecībā uz "iekšzemes apgabaliem" (www.agenziacoazione.gov.it/it/ariant/).

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”

(2018/C 054/08)

Galvenais ziņotājs: Marcin Ociepa (PL/ECR), Opoles domes priekšsēdētājs**Atsauces dokuments:** Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā”

JOIN(2017) 21 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**EIROPAS REĢIONU KOMITEJA**

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu “Stratēģiska pieeja izturētspējai ES ārējās darbības jomā” (JOIN(2017) 21 final) un jo īpaši to, ka vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmīgā loma ir īpaši uzsvēta, norādot, ka tās ir viens no galvenajiem elementiem, kas, pamatojoties uz subsidiaritātes un proporcionalitātes principu, ļauj uzlabot izturētspēju Eiropas Savienībai visapkārt; tomēr uzsver, ka pašvaldību nozīmes uzsvēršanai būtu jāizpaužas konkrētos Eiropas Savienības un tās dalībvalstu politikas pasākumos, piemēram, vietējās un reģionālās pašvaldības un to apvienības no ES partnervalstīm jāiesaista ES ārējās darbībās, jāatbalsta vietējo un reģionālo pašvaldību veikspējas uzlabošana dažādās politikas jomās utt.;
2. piekrīt izturētspējas definīcijai, kas minēta dokumentā par ES globālo stratēģiju, tomēr aicina Eiropas Komisiju atzīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, vienlaikus būdamas viens no stabilas demokrātijas stūrakmeņiem, veido izturētspējīgu sabiedrību, un tādējādi tiek veicināta valstu izturētspēja. Komiteja uzskata, ka Eiropas Savienībai savā stratēģiskajā pieejā ir jāņem vērā augšupējas darbības princips, kā arī jāatbalsta un jāatvieglo labas prakses apmaiņa starp ES dalībvalstu un kaimiņvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
3. nešaubīgi atbalsta lielo darbu, kas, īpašu uzmanību pievēršot ne tikai saiknei starp ES austrumu un dienvidu kaimiņvalstīm, bet arī attiecībām ar trešām valstīm, ar kurām ES dalībvalstis īsteno prioritāru sadarbību, saskaņā ar ES globālo stratēģiju tiek ieguldīts izturētspējas jomā;
4. vērš uzmanību uz to, ka ir jāizstrādā finansiālā atbalsta un tehniskās palīdzības instrumenti, kas būtu piemēroti, efektīvi un elastīgi pašreizējo pārmaiņu apstākļos, turklāt lielākā daļa šo instrumentu jāizmanto konkrētiem pasākumiem, ar kuriem paredzēts palielināt izturētspēju, nevis segt programmu administratīvās izmaksas;
5. uzsver, ka liela nozīme ir efektīvai sadarbībai starp Eiropas Savienību un partnerorganizācijām, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizāciju un Starptautisko Valūtas fondu, jo izturētspējas uzlabošana ir kopīgs mērķis;
6. pauž atbalstu četriem pamatelementiem (labāk analizēt apdraudējumus un nepietiekamas izturētspējas iemeslus; uzlabot ārējā spiediena uzraudzību, lai varētu savlaicīgi veikt atbilstīgus pasākumus; ārpolitisko pasākumu finansēšanas programmās iekļaut izturētspējas jautājumu; izstrādāt starptautisku politiku un praksi attiecībā uz izturētspēju), kā arī pielikumā pievienotajiem desmit galvenajiem apsvērumiem, kas attiecas uz stratēģisko pieeju izturētspējas jautājumam, dod iespēju ES ārējās darbībās iekļaut stratēģisko pieeju izturētspējas jautājumam un ļauj norādīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir tās, bez kurām nav iespējams nedz palielināt ieguldījumu stratēģijas izstrādē, nedz vest politisko dialogu, nedz arī plānot palīdzību vai īstenot risinājumus;
7. uzsver, ka izturētspējas jautājums ir jāizskata pareizajā kontekstā, proti, saistībā ar attīstības, ieguldījumu un izglītības politiku, kā arī starptautiskās sadarbības nolīgumiem, lai būtu iespējams labāk plānot izturētspējas uzlabošanas pasākumus, tostarp vietējā, reģionālajā un pārrobežu mērogā veicamos pasākumus;

8. piekrīt viedoklim, ka ārējās izturētspējas uzlabošana ir līdzeklis, nevis mērķis. Tāpēc, lai palielinātu drošību un panāktu ilgstošu stabilitāti, būtu jāveic ilgtermiņa pasākumi, kas attiektos gan uz publiskajām iestādēm, gan uz sabiedrību un vietējām iestādēm kā ES dalībvalstīs, tā arī partnervalstīs;

9. uzsver: lai palielinātu izturētspēju, būtu jāveicina valstu, reģionālo un vietējo riska pārvaldības stratēģiju un plānu īstenošana, kā arī jāveicina to analīze, lai pārbaudītu, vai stratēģijas un plāni atbilst Sendai ietvarprogrammai, kas paredzēta katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam⁽¹⁾. Komiteja uzsver arī to, ka ir svarīgi attīstīt pilsētu un reģionu sadarbību un liela nozīme šajā sakarā ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Katastrofu riska mazināšanas birojam un tā kampaņai "Pilsētu noturības palielināšana";

10. atzīst, ka vispārējās politiskajās attiecībās ar partnervalstīm pilnībā būtu jāņem vērā migrācijas jomā veicamie pasākumi. Tiem vajadzētu balstīties uz tādiem principiem kā partneru atbildība par savu rīcību, sadarbība un pilnīga humanitāro tiesību un bēgļu tiesību ievērošana, kā arī ar cilvēktiesībām, tostarp tiesībām uz aizsardzību, saistīto pienākumu pildīšana;

11. ņem vērā to, ka Komisija koncentrējas uz dzimumu līdztiesības aspektu un neaizsargātu ekonomikas nozaru atzīšanu, taču uzsver nepieciešamību vairāk pievērsties visneaizsargātākajām sabiedrības grupām. Dažādās vietās var būt dažādas visneaizsargātākās nozares un personas, un katastrofas var tās dažādā mērā ietekmēt. Tādēļ vispārēju izturētspējas veidošanas centieniem kontekstā šādām nozarēm un sabiedrības grupām bieži vien ir vajadzīga lielāka uzmanība;

12. cer, ka tiks ieguldīts lielāks darbs, lai paātrinātu ES globālās stratēģijas īstenošanu, un uzsver, ka tad, kad īstenos ES globālās stratēģijas mērķus saistībā ar 2030. gadam izstrādātās programmas ietvaros izvirzītajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, ir svarīgi piemērot vietējiem apstākļiem piemērotu koncepciju, iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības;

VIETĒJĀS UN REĢIONĀLĀS PAŠVALDĪBAS – SVARĪGI PARTNERI IZTURĒTSPĒJAS UZLABOŠANĀ ES ĀRĒJĀS ATTIECĪBĀS

13. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu izturētspējas palielināšanā, jo tās ir pirmās, kas pieņem lēmumus un rīkojas riska vai apdraudējuma gadījumā, un ir iedzīvotājiem vistuvākais pārvaldības līmenis, kurā jābūt nostiprinātai labai pārvaldībai un demokrātijai. Vietējo pašvaldību rīcībā ir neatliekamās palīdzības dienesti (policija, ugunsdzēsības dienesti, medicīniskās palīdzības dienesti), tām ir visplašākās un vislabākās zināšanas par savu teritoriju un vietējām kopienām, un no tām lielā mērā ir atkarīgs izturētspējas spēcīgums un kvalitāte;

14. norāda, ka izturētspējas jomā visi pasākumi un sadarbība ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāīsteno saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principu;

15. vērš īpašu uzmanību uz to, ka liela nozīme ir vietējo kopienu sagatavotībai, runājot par informēšanu, profilaktiskiem pasākumiem, kā arī reaģēšanu apdraudējuma gadījumā un atjaunošanas darbiem. Tas attiecas uz visiem, sākot ar ģimenēm, apvienībām, baznīcām un beidzot ar visiem pašpārvaldes līmeņiem;

16. vērš uzmanību uz vietējo un reģionālo pašvaldību lomu apdraudējumu apzināšanā un riska novērtēšanā. Vietējās un reģionālās pašvaldības, pateicoties izstrādātiem un pārbaudītiem krīzes pārvaldības mehānismiem, kas ir pielāgoti reģiona apstākļiem un vietējo kopienu vajadzībām, spēj efektīvi un ātri noteikt apdraudējumu un novērtēt tā risku. Tāpēc apdraudējumu apzināšanā un riska novērtēšanā ir jāņem vairāk vērā reģionu un vietējo pašvaldību iesniegtie ziņojumi un analītiskie dokumenti;

17. norāda: lai Eiropas Savienībā stiprinātu sadarbību starp dalībniekiem (politikas, humānās palīdzības, attīstības jomas pārstāvjiem) un tādējādi pārvarētu ieilgušās krīzes ES kaimiņvalstīs, lielākā mērā jāņem vērā vietējo un reģionālo pašvaldību pieredze, izmantojot arī kontaktu tīklu un labas prakses piemērus, kā arī veidojot dialogu utt. Šajā ziņā Eiropas Savienībai ir milzīgs potenciāls, kas tai būtu jāizmanto, t. i., pieredze, ko uzkrājuši ES austrumu, dienvidu vai tālākie reģioni, kuri sava ģeostratēģiskā stāvokļa dēļ jau ilgus gadus cieši sadarbojas ar kaimiņvalstīm;

⁽¹⁾ CDR 0535/2016 – ziņotājs: Adam Banaszak (ECR/PL); CDR 2646/2014 – ziņotājs: Harvey Siggs (ECR/UK).

18. uzsver, ka jācenšas nepārtraukti atbalstīt riska pārvaldības spēju stiprināšanu uz vietas, kā arī agrīnās reaģēšanas spējas vietējā līmenī;

19. aicina veikt pasākumus, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām palīdzētu pildīt to pienākumus saistībā ar kritiskās infrastruktūras aizsardzību, īpašu uzmanību pievēršot šādas aizsardzības finansēšanai, kā arī nodrošināšanai ar piemērotiem instrumentiem un resursiem;

20. uzsver: lai izturētspēju palielinātu, īstenojot reģionālos un pārrobežu projektus tādās jomās kā infrastruktūra, kā arī drošības, sociālā, izglītības, ekonomikas un kultūras politika, vairāk jāatbalsta darbs, ko veic dažāda veida pārrobežu struktūras un eiroreģioni, it īpaši tie, kas atrodas ES pierobežā;

21. norāda, ka jāiegulda lielāki centieni, lai informēšanas politika attiecībā uz apdraudējumiem un satricinājumiem, kas varētu negatīvi ietekmēt izturētspēju, kļūtu efektīvāka. Vietējās un reģionālās pašvaldības vienmēr jāiesaista informēšanas politikā šajā jomā;

22. uzsver, ka centrālajā līmenī ir jāpārņem pārbaudīti risinājumi, mehānismi un paraugprakses piemēri, ko reģionos ir radījušas un izstrādājušas vietējās un reģionālās pašvaldības, un ka ir lietderīgi sagatavot labas pašvaldību prakses sarakstu, kuru varētu izmantot ES reģioni un vietējās pašvaldības, kā arī Eiropas kaimiņattiecību politikā iesaistīto valstu reģioni un vietējās pašvaldības;

23. īpašu uzmanību iesaka pievērst vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbībai izglītības jautājumos, jo izglītībai ir izšķiroša nozīme izturētspējīgas sabiedrības veidošanā. Komiteja aicina Eiropas Savienības iestādes atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības šajā ziņā un vienlaikus ievērot subsidiaritātes principu;

24. iesaka veikt pasākumus, kuru mērķis būtu gan palielināt vietējo iedzīvotāju informētību par apdraudējumiem, jo īpaši hibrīddraudiem un ar energoapgādes drošību saistītiem apdraudējumiem, gan arī sagatavot apkārtējo vidi tiem. Minētie pasākumi būtu jāveic ciešā sadarbībā ar reģiona akadēmiskajām aprindām un rūpniecības nozares dalībniekiem, dienestiem, kas atbild par drošību, un vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

25. norāda uz pilsoniskās sabiedrības kā svarīga izturētspējas uzlabošanā iesaistīta dalībnieka nozīmi. Komiteja vērš īpašu uzmanību uz nevalstisko organizāciju sniegto palīdzību un partnerību ar tām. Pateicoties aktīvai iedzīvotāju līdzdalībai un trešā sektora organizācijām, ir iespējams saplānot un īstenot modernas un radošas kampaņas un metodes attiecībā uz izglītošanu, humāno palīdzību, kā arī veidot sabiedrībai labvēlīgas uzvedības normas partnervalstīs, it īpaši tajās, kurās ir augsts hibrīddraudu risks;

26. uzsver, ka ir jāiegulda lielāks darbs, lai apkarotu trešo valstu naidīgo propagandu, kas ir viens no hibrīdkara elementiem. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Ārējās darbības dienestā ir izveidota ES Austrumu stratēģiskās komunikācijas uzdevumgrupa (*EastStratCom*), un iesaka veidot tās sadarbību ar valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm;

27. konfliktu novēršanas un miera veidošanas jomā aicina vairāk sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Vietējā un reģionālā līmeņa politiķi pārstāv iedzīvotājiem vistuvāko pārvaldes līmeni, un tādēļ viņi ne tikai vislabāk pārzina vietējos apstākļus, bet arī ņemamas svarīgu lomu kā vadītāji un savu iedzīvotāju pārstāvji;

STARPTAUTISKĀ KONTEKSTA NOZĪME IZTURĒTSPĒJAS UZLABOŠANĀ

28. norāda uz savu pieredzi saistībā ar starptautisko sadarbību, kas īstenoja, pateicoties Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejai (*ARLEM*), ES un Austrumu partnerības valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību konferencei (*CORLEAP*), kā arī apvienotajām konsultatīvajām komitejām un darba grupām; tāpēc iesaka izmantot minētās platformas un to pieredzi, lai Eiropas kaimiņattiecību politikā iesaistītajās valstīs uzlabotu izturētspēju;

29. uzsver, ka ES un trešo valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīgi gan politiskajā, gan administratīvajā līmenī savstarpēji apmainīties ar pieredzi un zināšanām, kā arī paraugpraksi. Komiteja uzsver Reģionu komitejas pozitīvo lomu šajā sakarā, norādot uz sadarbību ar Lībiju (Nikosijas iniciatīva) un Ukrainu (*U-LEAD* programma);

30. piekrīt Komisijas paziņojumā paustajam viedoklim, ka vēl vairāk jāuzlabo padziļināta sadarbība ar EDSO, lai novērstu vardarbīgus konfliktus. Komiteja norāda arī uz nepieciešamību ciešāk sadarboties ar ANO, Āfrikas Savienību un citiem starptautiskiem partneriem, lai uzlabotu izturētspēju;

31. atbalsta ES centienus, kas vērsti uz to, lai nodrošinātu, ka ES paraugprakse un standarti, tostarp arī tie, kuri izriet no vietējo un reģionālo pašvaldību darbības un pieredzes, tiek iekļauti attiecīgajos daudzpusējos instrumentos un politikas satvaros, tostarp organizācijās, kā SDO, PVO un G20;

32. piekrīt tam, ka izturētspējas uzlabošana ir daudzdimensionāls process. Komiteja uzskata, ka pirmām kārtām ir jāīsteno pasākumi infrastruktūras, drošības, ekonomikas, sociālajā un izglītības jomā, kas ļauj nodrošināt ilgtspējīgu un sociāli iekļaujošu izaugsmi. Vietējo un reģionālo pašvaldību loma šajā ziņā nav apstrīdama. Attiecībā uz ģeogrāfisko mērogu Komiteja norāda, ka prioritārie mērķvirzieni ir partneri no Vidusjūras reģiona un no Austrumu partnerībā iesaistītajām valstīm. Vienlaikus ir jāņem vērā arī tas, kāda loma un ietekme saistībā ar ES izturētspēju ir Tuvo Austrumu un Centrālāzijas valstīm;

33. piekrīt viedoklim, ka programmas "Apvārsnis 2020" ietvaros jāveic pētnieciskā darbība, lai uzlabotu izturētspēju, jo īpaši tādās jomās kā drošība, ekonomika, sociālās zinātnes, kā arī pārtikas un ūdens nekaitīgums, migrācija un piespiedu pārvietošana. Komiteja norāda uz to, ka šādā darbā vairāk jāiesaista vietējās akadēmiskās iestādes, kas veido reģionu zinātnisko centru. Šajā nolūkā ir vajadzīgi labāki popularizēšanas, institucionālie un sociālie pasākumi;

34. piekrīt uzskatam, ka stratēģiska komunikācija ir efektīvs instruments cīņā pret terorismu un ekstrēmisma izpausmēm, un tā aizsargā pret kibernetizāciju. Komiteja uzskata, ka pēc iespējas ātrāk jānodrošina ES un tās partnervalstu aizsardzība pret ietekmi, ko rada ārējās dezinformācijas kampaņas, kuru nolūks ir diskreditēt politiskās un sociālās sistēmas, kas ir mūsu identitātes, drošības un stabilitātes pamats;

35. norāda: lai palielinātu izturētspēju, ir vairāk jāatzīst reģionālā un vietējā līmeņa spēju nozīme izturētspējas jomā un riska analizēšanā. Tas jo īpaši attiecas uz reģioniem, kas atrodas ES pierobežā. Pateicoties šāda veida darbībai, tiks veicināta izpratne par konfliktiem, kas norisinās pie pašām ES robežām, kā arī tiks izstrādāti labāki mehānismi, kuri ļauj izvērtēt riska raksturu un ietekmi, kā arī spiedienu un to, cik neaizsargātas pret satricinājumiem ir partnervalstis;

NOZARU POLITIKA UN CITI ĪPAŠI POLITIKAS PASĀKUMI KONKRĒTĀ IZTURĒTSPĒJAS UZLABOŠANAS KONTEKSTĀ

36. uzskata, ka, ņemot vērā izturētspējas temata kontekstu, šis jautājums ir jāiekļauj ES nozaru politikā, ko īsteno ikvienā līmenī: valsts, reģionālajā un vietējā līmenī. Izmantojot īpašu pieeju, nozaru politika ļaus efektīvi atbalstīt izturētspējas uzlabošanu un vienlaikus ņemt vērā ārkārtējos apstākļus attiecīgajās darbības un īstenošanas jomās;

37. uzsver, ka viens no svarīgākajiem pasākumiem izturētspējas uzlabošanā ir likvidēt nelikumīgas migrācijas pamatcēloņus (nabadzība, nevienlīdzība, demogrāfiskais pieaugums, kā arī profesionālo, izglītības un ekonomisko iespēju trūkums, nestabilitāte, konflikti, cilvēku tirdzniecība, organizētā noziedzība, klimata pārmaiņas un vides degradācija, tāpat arī piespiedu pārvietošanas sekas ilgtermiņā). Tādēļ būtu jāpatur prātā, ka neaizsargātākajām un apdraudētākajām kopienām sniegtā palīdzība ir visefektīvākā tur, kur pastāv tiešs apdraudējums;

38. iesaka gādāt par to, lai, pamatojoties uz Starptautisko Darba konferenci, tiktu izstrādāts detalizēts regulējums par nodarbinātību un pienācīgu darbu, kā arī par vietējo un reģionālo pašvaldību lomas un nozīmes ņemšanu vērā nodarbinātības un sociālajā politikā;

39. uzsver, ka īpaši jāpārūpējas par kritiskās transporta infrastruktūras drošību, un vienlaikus atgādina, ka šā uzdevuma īstenošanā īpaša uzmanība ir jāpievērš vietējām un reģionālajām pašvaldībām, jo visbiežāk tieši tās atbild par infrastruktūras stāvokli un uzņemas atbildību par teritorijām, kurās plešas kritiskā transporta infrastruktūra;

40. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir paudusi apņēmību sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai palielinātu izturētspēju strauji augošu pilsētu teritorijās, kur plānošanas nepilnības vai investīciju trūkums pasākumos, kas paredzēti klimata un ģeofizisko risku mazināšanai, dažādu satricinājumu un spriedzes brīžos var radīt būtisku kaitējumu iedzīvotājiem un ekonomikai. Esošo riska faktoru novēršana, kas notiek, izmantojot publiskā un privātā sektora investīcijas, kuras tiek veiktas, pamatojoties uz informāciju par iespējamiem riskiem, ir izrādījusies izmaksu ziņā lietderīgāka par paļaušanos uz reaģēšanu pēc katastrofām. Komiteja uzsver, ka liela nozīme ir nozaru dialogam, ko ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām īsteno ilgtspējīgas urbanizācijas jautājumā, lai atbilstīgi Jaunajai pilsētattīstības programmai palielinātu izturētspēju un uzlabotu inovācijas spējas;

41. uzsver, ka īpaša nozīme ir humānajai palīdzībai, reaģējot uz dabas katastrofām, dabas stihijām un citām parādībām, kas rada nepieciešamību sniegt humāno palīdzību. Šāda palīdzība jāsniedz, pilnībā ievērojot tādas pamatprincipus kā cilvēciskums, neitralitāte, objektivitāte un neatkarība un vienlaikus respektējot cilvēktiesības, kas izriet no Ženēvas konvencijas un tās papildprotokoliem.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Veidojot Eiropas datu ekonomiku”

(2018/C 054/09)

Ziņotājs: Kieran McCarthy (IE/EA), Korkas pilsētas domes deputāts**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Veidojot Eiropas datu ekonomiku”,

COM(2017) 9 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**EIROPAS REĢIONU KOMITEJA****Veidojot Eiropas datu ekonomiku: turpmāk risināmie problēmjautājumi**

1. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir ļoti būtiska loma ieteikumu, kas attiecas uz digitālo vienoto tirgu, īstenošanā, tām nodrošinot digitālos pakalpojumus iedzīvotājiem un veidojot un pārvaldot digitālo infrastruktūru, piemēram, lai ģenerētu datus. Digitālie pakalpojumi ir arī ekonomikas izaugsmes virzītājspēks vietējā un reģionālajā līmenī un paver plašas iespējas inovācijai, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) izveidei un uzņēmējdarbībai, darbvietu radīšanai un sociālajai attīstībai;
2. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim, ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir jārada priekšzīme, ciešā sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām vadot centienus panākt lielākas pārmaiņas pārvaldes procedūrās un struktūrā, izmantojot IKT un datu ģenerēšanu, lai uzlabotu publiskā sektora iestāžu darba nozīmību, kvalitāti, produktivitāti un efektivitāti un samazinātu birokrātiju, ar ko jāsaskaras plašai sabiedrībai un uzņēmumiem;
3. prasa Eiropas Komisijai atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldību veikto finansēšanu, arī turpmāk atļaujot Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļus galvenokārt novirzīt digitālajai infrastruktūrai, piemēram, datu izstrādei un prasmju apguvei visos Eiropas reģionos, un atzīstot tehnoloģiskos šķēršļus, kas digitālās attīstības projektu īstenošanu, kura būtu jāuzskata par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu, kavē lauku un kalnu rajonos, salās un mazapdzīvotās teritorijās;
4. vērš uzmanību uz to, ka mazāk attīstītajiem reģioniem nav nedz pamata infrastruktūras, nedz speciālo zināšanu, lai veidotu uz digitāliem datiem balstītu ekonomiku, tāpēc iesaka šiem reģioniem paredzēt regulatīvu atbalstu, kas tiem palīdzētu piekļūt Eiropas digitālajam vienotajam tirgum;
5. piekrīt, ka datu vākšana ir svarīgs digitālā vienotā tirgus elements. Šī jaunā globālā attīstības tendence vietējām un reģionālajām pašvaldībām un uzņēmumiem paver ļoti plašas iespējas dažādās jomās, sākot ar veselību, vidi, pārtikas nodrošinājumu, klimatu un resursu izmantošanas efektivitāti un beidzot ar enerģētiku, viedām transporta sistēmām un viedām pilsētām un reģioniem;
6. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, ka tā vērsīsies pret tādiem datu brīvas aprites ierobežojumiem, kuri nav saistīti ar personas datu aizsardzību Eiropas Savienībā, un nepamatotiem ierobežojumiem attiecībā uz datu uzglabāšanas vai apstrādes vietu;
7. piekrīt, ka datu apmaiņa joprojām ir ierobežota. Datu tirgi lēni veidojas, taču publiskais sektors, privātais sektors un publiskā un privātā sektora partnerības tos plaši neizmanto. Potenciālajiem lietotājiem, iespējams, trūkst piemērotu instrumentu un prasmju, lai skaitliski aprēķinātu viņu rīcībā esošo datu ekonomisko vērtību, un, iespējams, viņi baidās, ka var zust vai tikt apdraudētas viņu konkurences priekšrocības, kad dati kļūst pieejami konkurentiem. Datu īpašnieks, tajos dalīdamies, neko nezaudē. Gluži pretēji: kopīga izmantošana palielina datu vērtību;

8. norāda, ka datu avoti un veidi, kurus rada ierīces vai procesi un kuru pamatā ir jaunās tehnoloģijas, piemēram, lietu internets (*IoT*), ir daudzveidīgi. Tie dažādiem tirgus dalībniekiem — uzņēmumiem, ražotājiem, pētniekiem un infrastruktūras pakalpojumu sniedzējiem, un it īpaši viedām pilsētām un reģioniem, kuru attīstība iekļaujas vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē, — paver daudzas iespējas izvērst lietu interneta tehnoloģijas, idejas un produktus;

9. uzsver, ka mašīnlasāmu datu pieejamība veicina datu apmaiņu un samazina nepieciešamību veikt *ad hoc* un bieži ar augstām izmaksām saistītus datu pieprasījumus. Visaptverošu rādītāju kopumi nodrošina faktu bāzi publiskām debatēm un labākai vietējai lēmumu pieņemšanai un var pozitīvi mainīt to, kā politika tiek veidota, īstenota, pārvaldīta un pārraudzīta vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī;

10. uzsver, ka pilsētām un reģioniem ir būtiska loma publiskas informācijas datubāzu izveidē, datu drošības garantēšanā, vajadzīgo digitālo prasmju attīstīšanā un platjoslas infrastruktūras un tīklu finansēšanas nodrošināšanā un atvieglošanā. Piemērota vide reģionālai un pārrobežu apmaiņai ar tiešsaistes pakalpojumiem var būtiski veicināt augsta līmeņa pakalpojumu nodrošināšanu un datu ekonomiku;

11. uzsver, ka vietējais un reģionālais līmenis var arī sniegt ieguldījumu visos datu vākšanas posmos un pakalpojumu sniegšanā iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Te jāmin atbalsts digitālo un uzņēmējdarbības prasmju apguvei, lai varētu pilnībā izmantot jaunās tehnoloģijas, analizēt lielos datus, izprast kiberdrošības jautājumus, palielināt nodarbinātību un radīt jaunas uzņēmējdarbības iespējas. Praksē šādas norises var vērot Eiropas pilsētās un reģionos, kur labas prakses piemēri liecina par sadarbību ar valsts iestādēm un pētniecības centriem publiskā sektora inovācijas un sadarbības jomā;

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vadīto un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansēto programmu “*Urban Innovative Actions*” (Pilsētu novatoriskas darbības programma), kas paver pilsētām iespēju apzināt un pārbaudīt novatoriskus risinājumus, piemēram, datu ģenerēšanu ilgtspējīgai pilsētu attīstībai;

13. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāsniedz plašs un efektīvs ieguldījums tiesību aktu, kuri ietekmēs to pilnvaras attiecībā uz datu ekonomiku, sagatavošanā; jauns regulējums pašvaldībām un reģioniem var radīt lielu administratīvo slogu un liekas izmaksas, un Komiteja uzskata, ka to nekompensēs iedzīvotājiem sniegtais labums;

Pārredzamības un ierobežojumu līdzsvars

14. uzsver, ka iedzīvotāji sagaida stingrus un efektīvus datu aizsardzības standartus, it īpaši digitālajā vienotajā tirgū. Datu aizsardzība nekādā gadījumā nav uzskatāma par šķērslī, bet gan par neatņemamu vienotā digitālā tirgus daļu. Tāpēc būtiski nozīme ir skaidram un pielāgotam datu aizsardzības tiesiskajam regulējumam datu ekonomikai;

15. uzsver, ka svarīgi ir nošķirt, vai šādi mašīngenerēti dati ir personas dati (t. i., saistīti ar fizisku personu) un tādēļ uz tiem attiecas Vispārīgā datu aizsardzības regula, vai tie ir nepersonizēti dati, vai arī abu minēto datu veidu apvienojums;

16. aicina nodrošināt, ka ES tiesiskais regulējums atbilst savam mērķim arī digitālajā vidē, lai atbalstītu inovāciju un pilnībā izmantotu vienotā tirgus potenciālu, kā arī ieguldījumus ES ekonomikā;

17. piekrīt, ka saistībā ar iespējamo atbildību jānodrošina noteiktība gan datu ģenerēšanas iekārtu lietotājiem, gan to ražotājiem;

18. piekrīt, ka Eiropas Savienībai ir jānodrošina datu plūsma pāri robežām un starp nozarēm un optimālas iespējas tiem piekļūt un tos atkārtoti izmantot. Saskaņota Eiropas pieeja ir būtiska datu ekonomikas attīstībai digitālajā vienotajā tirgū;

19. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri izmantot ES tirdzniecības nolīgumus, lai paredzētu noteikumus attiecībā uz e-komerciju un datu pārrobežu apriti un vērstos pret jauniem digitālā protekcionisma veidiem, pilnībā ievērojot un neskarot ES datu aizsardzības noteikumus;

20. atzīmē: lai varētu pilnībā izmantot Eiropas datu ekonomikas potenciālu, dalībvalstu rīcībai, kas ietekmē datu glabāšanu vai apstrādi, vienmēr jāatbilst principam “datu brīva aprīte Eiropas Savienībā”; tas izriet no dalībvalstu saistībām, kas paredzētas Līguma noteikumos par pakalpojumu brīvu aprīti un par tiesībām brīvi veikt uzņēmējdarbību un attiecīajos sekundārajos tiesību aktos;

Vispārīgās datu aizsardzības regulas potenciāla stiprināšana

21. atzinīgi vērtē Vispārīgo datu aizsardzības regulu un piekrīt, ka bažas par privātuma aizsardzību ir pamatotas. Stingri datu aizsardzības noteikumi rada uzticēšanos, kas nepieciešama digitālās ekonomikas attīstībai visā iekšējā tirgū, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) dažādu veidu neaizsargātības un iespējamās kibernetizācijas jautājumu risināšanai un efektīvu un saskaņotu novēršanas stratēģiju izstrādei;

22. atbalsta pārskatīto Direktīvu par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju, kas ierosināta, lai nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni pilnīgā saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu;

23. iesaka, ka datu pieejamību reglamentējošiem vai uzraudzības nolūkiem, kas nekādi netiek apšaubīti, būtu pareizāk nodrošināt, stiprinot sadarbību starp valsts iestādēm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām vai starp šādām iestādēm un privāto sektoru, nevis nosakot novietošanas ierobežojumus;

24. atzīst, ka drošu datu glabāšanu un apstrādi vislabāk nodrošina mūsdienīga labākā IKT pārvaldības prakse daudz plašākā mērogā nekā atsevišķas sistēmas;

25. uzsver, ka jaunajam pasākumu kopumam būtu jāpalīdz uzlabot gan kiberincidentu novēršanu un atklāšanu, gan reaģēšanu uz tiem un jānodrošina labāka informācijas apmaiņa un koordinācija starp dalībvalstīm un Komisiju būtisku kiberincidentu gadījumā. Lai to panāktu, dalībvalstīm, ES iestādēm, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, privātajam sektoram un pilsoniskajai sabiedrībai būs jāsadarbības patiesā partnerībā;

26. uzskata: tā kā drošības prasību pārkāpumi apdraud tādus sabiedriskos pakalpojumus kā transporta tīkli, vietējā ūdensapgāde, elektroenerģijas tīkls un energoapgāde un tā kā pašvaldības lieto un tām pieder daudzi digitālās informācijas produkti un pakalpojumi, tām ir būtiska nozīme kibernetizācijas apkarošanā, ar to saistīto datu apkopošanā un datu drošības aizsargāšanā;

27. norāda, ka kibernetizācijas parasti tiek izmantota viena no piecām būtiskām vajadzīgām vietām, kas piemīt digitālajām tehnoloģijām, kuras ir ļoti svarīgas viedām pilsētām un reģioniem. Tās ir, piemēram, nepietiekama programmatūras drošība un datu šifrēšana, nedrošu mantoto sistēmu izmantošana un slikta apkope, liela savstarpējā atkarība un lielas un sarežģītas uzbrukuma virsmas, lavīnveida iedarbība, proti, negatīvas ietekmes strauja izplatība starp cieši savstarpēji saistītām vienībām, un dažāda veida neaizsargātība pret cilvēka kļūdām un darbinieku tīšu nelikumīgu rīcību;

28. uzsver, ka iespējas apdraudēt datu ģenerēšanas drošību nozīmē, ka svarīga pilsētu infrastruktūra un pilsētu pārvaldības sistēmas arvien biežāk saskaras ar kibernetizācijas riskiem, kas ietekmē cilvēku drošumu un drošību. Vajadzīgs plašāks tādu sistemātisku un koordinētu pasākumu kopums, kas ļautu mazināt un novērst šādu ietekmi un kas nodrošinātu likumu ieviešanu, gan reaģējot uz tirgus iniciatīvām, gan publiskās pārvaldes iestādēm pieņemot regulējumu un kontrolējot tā izpildi;

29. uzsver, ka lietu interneta drošība ir ļoti atšķirīga, piemēram, dažas sistēmas nav šifrētas vai tajās neizmanto lietotājevārdus vai paroles un citas sistēmas nespēj pretoties ļaunprogrammatūras infekcijām un aparatprogrammatūras manipulēšanai. Lietu interneta sarežģītā savstarpējā atkarība nozīmē, ka tam ir plaša uzbrukuma virsma un daudz vājo vietu;

30. atzīmē, ka vietējās un reģionālās pašvaldībās un publisko pakalpojumu/publiskās infrastruktūras nodrošinātājiem būtu jāizstrādā un visās organizācijās, īpaši tajās, kas iesaistītas viedām pilsētām paredzēto tehnoloģiju e-ieviešanā, ieviešanā un ikdienas ekspluatācijā, jāīsteno augsta līmeņa mācības par drošību;

31. rosina paplašināt un padziļināt risku mazināšanas stratēģijas, lai visos turpmākajos viedu pilsētu un reģionu iepirkumos reāli tiktu izmantota integrētas drošības pieeja (*security-by-design*). Šādās stratēģijās būtu jāparedz visaptveroša pastāvošās pilsētu infrastruktūras un informācijas sistēmu novērtēšana un drošības nolūkā veikta atjaunināšana vai aizstāšana, tādu ārkārtas reaģēšanas vienību izveide pilsētu pārvaldes iestādēs, kuras rīkotos drošības un datoru apdraudējuma gadījumā un kurām būtu profesionālās prasmes un pilnvaras, kas pārsniedz vispārējo informācijas tehnoloģiju pārvaldību, un radikālas pārmaiņas drošības mācībās un profesionālās kvalifikācijas celšanā gan publiskajā, gan privātajā sektorā;

Attīstīt datu plūsmu ģenerēšanu

32. uzsver, ka personas datu ģenerēšana rada jautājumus visās vietējo un reģionālo pašvaldību darbības jomās. Vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādā un kontrolē datus, kas aptver daudzas nozares un skar tādas jomas kā drošības un tieslietu politika, ekonomika, komunikācijas, izglītība, veselība, pārvalde, transports, vide un patērētāju aizsardzība;

33. uzsver, ka ir jānodrošina datu avotu izsekojamība un skaidra identifikācija, kas ir priekšnosacījums datu efektīvai kontrolei tirgū. Lai radītu uzticēšanos sistēmai, var būt vajadzīgi ticami un, iespējams, standartizēti protokoli pastāvīgai datu avotu identificēšanai;

34. atbalsta viedokli, ka būtu jānodrošina vietējo un reģionālo pašvaldību piekļuve datiem, ja tas ir “vispārējās interesēs” un ievērojami uzlabo publiskā sektora darbību, piemēram, satiksmes pārvaldības sistēmu var optimizēt, izmantojot reāllaika datus no privātiem transportlīdzekļiem;

35. atbalsta noteikto prioritāti tam, ka visos politikas pasākumos jāņem vērā šī ekonomiskā realitāte un personas datu aizsardzības tiesiskais regulējums, vienlaikus ievērojot personas pamattiesības;

36. norāda, ka vietējā, valsts un ES līmenī pašlaik nav visaptveroša politikas satvara attiecībā uz tādiem neapstrādātiem mašīngenerētiem datiem, kurus neuzskata par personas datiem, un attiecībā uz to saimnieciskās izmantošanas un tirgojamības nosacījumiem;

37. īpaši saistībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām iebilst arī pret to, ka ar nolūku pastiprināt personas datu aizsardzību personām nosaka pārmērīgus ierobežojumus tiesību kontrolēt informāciju par sevi izmantošanā, tām liedzot iespēju dot savu piekrišanu;

38. norāda uz neatkarīgu datu aizsardzības iestāžu lielo atbildību par personas datu aizsardzību un uz to, ka datu apstrādātājiem vajadzīgi papildu stimulēšanas instrumenti, lai atalgotu pūliņus datu aizsardzības jomā, piemēram, būtu jāatvieglo pierādīšanas pienākums tiem datu apstrādātājiem, kuri pakļaujas stingrām pašregulējuma prasībām vai ētikas kodeksiem;

39. aicina risināt juridiskās nenoteiktības problēmu, kas saistīta ar neapstrādātiem mašīngenerētiem datiem un intelektuālā īpašuma tiesību trūkumu. Tiesiskā regulējuma nepilnības vai iepriekš minētā juridiskā nenoteiktība var tikt izmantota, uzspiežot lietotājiem netaisnīgus standarta līguma nosacījumus vai ar tehnisku līdzekļu, piemēram, īpašniekprogrammatūras formātu vai šifrēšanas, starpniecību;

Sadarbspējas uzlabošana

40. piekrīt, ka datu ekonomikā rodas tādi jautājumi kā datu, kas nav personas dati, pārnesamība, pakalpojumu sadarbība, kura paver iespēju datu apmaiņai, un atbilstoši tehniskie standarti lietderīgas pārnesamības nodrošināšanai;

41. atzinīgi vērtē apņemšanos atbalstīt atbilstīgus standartus, kas ļauj uzlabot sadarbību, pārnesamību un mākoņdatošanas pakalpojumu drošību, atvērtā pirmkoda kopienā darbu labāk integrējot Eiropas līmenī notiekošajā standartu noteikšanas procesā;

42. atzinīgi vērtē stingro pieeju attiecībā uz pārnesamības noteikumiem, kas kodēta standartos. Komiteja norāda, ka paredzēts izmantot nozarei raksturīgas eksperimentālas metodes, un rosina vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīt ieinteresēto personu sadarbībā, tostarp sadarbībā starp standartu izstrādātājiem, nozari un tehniskajiem speciālistiem;

43. uzsver: lai varētu nodrošināt lietiskā interneta pieejamību un datu raitu plūsmu visos reģionos, būtiski ir paplašināt izpratni par to, ka sadarbība ir svarīga ne tikai publiskajā pārvaldē, bet gan visās nozarēs. Skaidra prasība ir vienotu formātu, standartu un specifikāciju pieejamība, un reģioni to veicina, apņemoties savās pārvaldības jomās piemērot direktīvu par valsts sektora informāciju noteikumus un it īpaši nesen pieņemtā Eiropas sadarbības satvara (*European Interoperability Framework*) noteikumus;

44. uzsver, ka, ņemot vērā datu aizvien lielāko patēriņu un to, ka datus aizvien biežāk izmanto vienlaicīgi, tendenci uz lielu augšupielādes/lejupielādes ātrumu, kā arī nepieciešamību nodrošināt visaptverošu un reāllaikam tuvu pārraidi, kas būtu arī atbilstoša un uzticama, visā Eiropā būs vajadzīgi ļoti augstas kapacitātes tīkli un platjoslas infrastruktūra arvien tuvāk galalietotājiem visā Eiropā;

45. uzskata, ka būtu lietderīgi, ja Komisija, izmantojot standartizācijas iespēju, rīkotos, lai jau izveidotos datu mākoņus un valstu, reģionālā, vai, iespējams, vietējā līmenī pašlaik veidotos datu mākoņus padarītu savienojamus un savstarpēji izmantojamus; vienlaikus uzsver, ka ir svarīgi vietējā līmenī īstenot pasākumus, ar kuriem nodrošina mākoņdatošanas lietojumprogrammu specifikāciju efektivitāti;

46. uzsver, ka jēgpilna nepersonizētu datu pārnēsamība nozīmē, ka jāņem vērā plašāki datu pārvaldības apsvērumi, tostarp, pārredzamība lietotājiem, piekļuves pārvaldība un sadarbība, lai dažādās platformas varētu sasaistīt veidā, kas stimulē inovāciju;

Secinājumi

47. rosina izmantot cieši koordinētu pieeju ar datu ģenerēšanu saistītā riska novērtēšanai, it īpaši tāda riska novērtēšanai, kas var negatīvi ietekmēt ES datu ekonomikas attīstību un pārrobežu datu pakalpojumu un tehnoloģiju darbību vienotajā tirgū;

48. uzsver, ka visiem turpmākajiem risinājumiem jāatbilst tirgus dalībnieku, tostarp vietējo un reģionālo pašvaldību, kas iegulda līdzekļus produktu izstrādē, leģitīmajām interesēm, lai tiktu nodrošināta taisnīga peļņa no ieguldījumiem un tādējādi veicināta inovācija. Vienlaikus visiem turpmākajiem risinājumiem būtu jānodrošina taisnīga labumu sadale starp datu turētājiem, apstrādātājiem un lietotņu izstrādātājiem vērtības ķēdēs;

49. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir labas iespējas inovāciju un konkurētspēju datu ekonomikā veicināt ar pielāgotiem risinājumiem pieprasījuma un piedāvājuma jomā, tostarp tādiem kā platjoslas tīkla izvēršana, digitālā ekonomika, e-iekļaušana un e-pārvalde. Turklāt tās nodrošina izglītības un apmācības infrastruktūru, īsteno ES fondu iniciatīvas un sekmē lietderīgu sadarbību un apmaiņu ar citām publiskajām iestādēm, tostarp pāri robežām;

50. rosina izveidot ES datu ģenerēšanas sistēmu platformu, kas būtu līdzīga jaunajai e-pārvaldības platformai un platjoslas platformai;

51. secina, ka vairāk būtu jāatzīst ES pilsētu un reģionu loma ilgtspējīgā Digitālās programmas īstenošanā un ES datu ekonomikas veidošanā. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir viena no galvenajām mērķgrupām, kam adresēti programmas minētie ieteikumi, un jāapzinās, ka tās ir būtisks virzītājspēks un partneris programmas īstenošanā.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sociālo tiesību pīlārs un pārdomu dokuments par Eiropas sociālo dimensiju”

(2018/C 054/10)

Ziņotājs: Mauro D’ATTIS (IT/PPE), Rokaforitas (*Roccafiorita*) komūnas padomes loceklis (ME)

Atsauces dokumenti: Priekšlikums “Eiropas sociālo tiesību pīlārs. Iestāžu kopīgā proklamācija”

COM(2017) 251 final.

Pārdomu dokuments par Eiropas sociālo dimensiju

COM(2017) 206 final.

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (5. daļa) – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Eiropas Savienības Pamattiesību harta, kas pirmo reizi proklamēta Eiropadomes Nicas sanāksmē 2000. gada 7. decembrī, aizsargā un sekmē vairākus Eiropas sociālajam modelim būtiskus pamatprincipus. Šīs hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, pienācīgi ievērojot subsidiaritātes principu, bet uz dalībvalstīm tad, kad tās īsteno Savienības tiesību aktus.	Eiropas Savienības Pamattiesību harta, kas pirmo reizi proklamēta Eiropadomes Nicas sanāksmē 2000. gada 7. decembrī, aizsargā un sekmē vairākus Eiropas sociālajam modelim būtiskus pamatprincipus. Pamattiesību hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, un uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus.

Pamatojums

Precizējums, ka visā punktā runa ir par Pamattiesību hartu.

2. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (7. daļa) – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Eiropas Parlaments ir aicinājis izveidot spēcīgu Eiropas sociālo tiesību pīlāru, lai nostiprinātu sociālās tiesības, īstermiņā un vidējā termiņā radītu pozitīvu ietekmi uz cilvēku dzīvi un nodrošinātu atbalstu 21. gadsimta Eiropas veidošanai. Eiropadome ir uzsvērusi, ka ekonomiskā un sociālā nedrošība ir jārisina prioritārā kārtā, un aicinājusi veidot daudzsološu nākotni visiem, nosargāt mūsu dzīvesveidu un nodrošināt labākas iespējas jauniešiem. 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas vadītāji Romas programmā apņēmas strādāt sociāli atbildīgas Eiropas labā. Minētā apņemšanās balstās uz tādiem principiem kā ilgtspējīga izaugsme un ekonomiskā un sociālā progresa veicināšana, kā arī kohēzija un konverģence, vienlaikus atbalstot iekšējā tirgus integritāti. Sociālie partneri ir apņēmušies arī turpmāk veicināt to, lai Eiropa dotu konkrētus ieguvumus darba ņēmējiem un uzņēmumiem.	Eiropas Parlaments ir aicinājis izveidot spēcīgu Eiropas sociālo tiesību pīlāru, lai nostiprinātu sociālās tiesības, īstermiņā un vidējā termiņā radītu pozitīvu ietekmi uz cilvēku dzīvi un nodrošinātu atbalstu 21. gadsimta Eiropas veidošanai. Eiropadome ir uzsvērusi, ka ekonomiskā un sociālā nedrošība ir jārisina prioritārā kārtā, un aicinājusi veidot daudzsološu nākotni visiem, nosargāt mūsu dzīvesveidu un nodrošināt labākas iespējas jauniešiem. 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas vadītāji Romas programmā apņēmas strādāt sociāli atbildīgas Eiropas labā. Minētā apņemšanās balstās uz tādiem principiem kā ilgtspējīga izaugsme un ekonomiskā un sociālā progresa veicināšana, kā arī kohēzija un konverģence, vienlaikus saglabājot iekšējā tirgus integritāti un ņemot vērā valstu sistēmu dažādību un sociālo partneru būtisko nozīmi. Sociālie partneri ir apņēmušies arī turpmāk veicināt to, lai Eiropa dotu konkrētus ieguvumus darba ņēmējiem un darba devējiem.

Pamatojums

Teksts papildināts atbilstīgi Romas deklarācijā minētajiem principiem (3. punkts), pie kuriem pieder arī rēķināšanās ar valstu sistēmu dažādību.

3. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (7. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru Komisija, Padome un Eiropas Parlaments savā darbā ievēro Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu.

Pamatojums

Ir svarīgi, lai Komisija respektētu nolīgumu ar Padomi un Eiropas Parlamentu, ka ES tiesību akti ir jāievieš tikai tad, kad tie ir vajadzīgi.

4. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (11. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Eiropas sociālo tiesību pīlāra izveidei un Eiropas sociālās programmas pakāpeniskai īstenošanai jāveicina ilgtspējīgas un iekļaujošas Eiropas veidošana, jāstiprina cīņa pret sociālo un teritoriālo nevienlīdzību un jānodrošina ieguldījums sociālās tirgus ekonomikas radīšanā.</i>

Pamatojums

Reģionu komiteja uzsver sociālo tiesību pīlāra ieviešanas ilgtermiņa mērķus, ar kuriem jāveido saliedētāka un pret iedzīvotāju sociālajām vajadzībām atsaucīgāka Eiropa.

5. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (11. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Eiropas sociālo tiesību pīlārs veido pamatu stingrai Eiropas sociālajai programmai, kurā konkurētspēja un sociālais taisnīgums papildina viens otru. Svarīgs elements šajā nolūkā ir, respektējot dalībvalstu attiecīgās tradīcijas un praksi, nodrošināt atalgojumu, kas novērš nodarbinātu personu nabadzību, garantē pienācīgu dzīves līmeni un atbilst darba ražīgumam.</i>

Pamatojums

Reģionu komiteja, gan ņemot vērā dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci šajā jautājumā, jau iepriekš ir uzsvērusi, ka ir svarīgi veidot stingru Eiropas sociālo programmu, kurā svarīgs elements ir taisnīgs atalgojums ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sociālo tiesību pīlārs" (CDR 2868/2016).

6. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (12. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Tā kā pēdējos gados vērojama jaunatnes bezdarba palielināšanās un aizvien pieaug to cilvēku skaits, kuri ir nabadzīgi vai kuriem draud nabadzība, Eiropas sociālo tiesību pilārā ņem vērā vajadzību ilgtspējīgā veidā mazināt nabadzību, veicināt sociālo iekļaušanu un cīnīties pret jauniešu bezdarbu.</i>

Pamatojums

Reģionu komiteja jau iepriekš ir norādījusi, cik svarīgi ir veikt pasākumus, un tas būtu jāuzsver atkārtoti un jāņem vērā, plānojot ilgākā laikposmā īstenojamās iniciatīvas, piemēram, tādas kā šis pīlārs ⁽²⁾.

7. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (17. daļa) – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Rezultātu sasniegšana Eiropas sociālo tiesību pilāra jomā ir kopīga apņemšanās un atbildība starp Savienību, tās dalībvalstīm un sociālajiem partneriem. Eiropas sociālo tiesību pilārā noteiktie principi un tiesības jāīsteno gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī, ievērojot attiecīgo kompetenci un subsidiaritātes principu.	Rezultātu sasniegšana Eiropas sociālo tiesību pilāra jomā ir kopīga apņemšanās un atbildība starp Savienību, tās dalībvalstīm, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un sociālajiem partneriem. Eiropas sociālo tiesību pilārā noteiktie principi un tiesības jāīsteno gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī, ievērojot attiecīgo kompetenci un subsidiaritātes principu un ņemot vērā valstu sistēmu dažādību, kā arī sociālo partneru būtisko nozīmi.
	Eiropas Savienībai un dalībvalstīm jāstrādā kopā, lai nodrošinātu sociālo tiesību pilāra īstenošanai nepieciešamos finanšu resursus.

Pamatojums

Runājot par vietējo un reģionālo pašvaldību tiesajā kompetencē esošiem jautājumiem, nedrīkst aizmirst to apņemšanos un atbildību, taču jāņem vērā valstu dažādība. Turklāt pīlāra īstenošanai ir jānodrošina pienācīgi finanšu resursi.

⁽²⁾ Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sociālo tiesību pīlārs" (CDR 2868/2016).

8. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (17. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Vietējās un reģionālās pašvaldības saņem atbalstu centienos īstenot atbilstošu nodarbinātības un sociālo politiku, tostarp atbalstu rīcībpolitiku izstrādei profesionālās un privātās dzīves saskaņošanas, kā arī piekļuves darba tirgum jomā, atbilstoši Komisijas nesenojā priekšlikumā paredzētajam.</i>

PamatojumsSkaidra atsauce uz Reģionu komitejas iepriekšējā atzinumā jau pausto viedokli ⁽³⁾.**9. grozījums**

Proklamācijas priekšlikums

Preambula (20. daļa) – pievienot šādu jaunu rindkopu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Sociālā pilāra īstenošanu būtiski sekmē ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija, kas ir viena no svarīgākajām un vispusīgākajām ES politikas jomām, jo tā, ievērojot solidaritāti, dod lielu ieguldījumu visas ES kopējā stiprināšanā.</i>

PamatojumsSkaidra atsauce uz Reģionu komitejas iepriekšējā atzinumā jau pausto viedokli ⁽⁴⁾.**10. grozījums**

Proklamācijas priekšlikums

I nodaļa, 1. punkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu vispārīgo un profesionālo izglītību un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt prasmes, kas ļauj pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi mainīt darbu darba tirgū.	<i>a. Ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu vispārīgo un profesionālo izglītību un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt prasmes, kas ļauj pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi mainīt darbu darba tirgū.</i>

⁽³⁾ Reģionu komitejas atzinums "Kohēzijas politikas nākotne pēc 2020. gada" (CDR 1814/2016).⁽⁴⁾ Reģionu komitejas atzinums "Kohēzijas politikas nākotne pēc 2020. gada" (CDR 1814/2016).

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	b. Bērniem un jauniešiem no mazāk aizsargātajām sabiedrības sociāli ekonomiskajām grupām ir tiesības izmantot īpašus pasākumus, kuru mērķis ir veicināt viņu panākumus mācībās un lielāku iespēju vienlīdzību izglītības un sociālajā jomā. c. Ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu stažēšanos un/vai mācekļa praksi, kurās ietverts taisnīgs atalgojums un pienācīga apdrošināšana.

Pamatojums

Ar grozījumu iekļauta norāde uz konkrētiem pasākumiem, ar ko uzlabo sociālā riska grupas bērnu un jauniešu panākumus skolā. Minēts arī būtisks priekšnoteikums taisnīgiem stažēšanās un mācekļa nosacījumiem.

11. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

I nodaļa, 4. punkta c. apakšpunkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Bezdarbniekiem ir tiesības uz individuālu, pastāvīgu un konsekventu atbalstu. Ilglaicīgiem bezdarbniekiem ir tiesības uz padziļinātu individuālo novērtējumu ne vēlāk kā 18 mēnešus pēc nonākšanas bezdarbnieka statusā.	Bezdarbniekiem ir tiesības uz individuālu, pastāvīgu un konsekventu atbalstu, tostarp apmācību, kas pielāgota viņu prasmēm, personīgajai un profesionālajai pieredzei, spējām un motivācijai. Ilglaicīgiem bezdarbniekiem ir tiesības uz padziļinātu individuālo novērtējumu ne vēlāk kā 18 mēnešus pēc nonākšanas bezdarbnieka statusā.

Pamatojums

Pašsaprotams.

12. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 5. punkta d. apakšpunkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Novērš nodarbinātības attiecības, kuru rezultātā rodas nedroši darba apstākļi, tostarp aizliedz nestandarta līgumu izmantošanu. Jebkura pārbaudes laika ilgums ir samērīgs.	Veicina jebkuras nodarbinātības attiecības, kurās ietverti reglamentēti darba apstākļi un samērīgs pārbaudes laika ilgums, tādējādi nepieļaujot nestabilu nodarbinātības veidu izplatīšanos.

Pamatojums

Nav definēts, kas ir nedroši darba apstākļi. Vietējās un reģionālās pašvaldības kā darba devējas, kas sniedz attiecīgus pakalpojumus, varētu nonākt lielās grūtībās, ja tiktu aizliegts nepilna darba laika darbs un līgumi uz noteiktu laiku, kā arī pagaidu darbinieku pieņemšana darbā.

13. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 6. punkts – pievienot šādu jaunu rindkopu pēc 6. punkta a. apakšpunkta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Tiek atbalstīti pasākumi, ar ko nodrošina reālā atalgojuma atbilstību darba ražīgumam, pilnībā respektējot katras dalībvalsts praksi.</i>

Pamatojums

Reģionu komiteja jau iepriekš ir uzsvērusi, ka ir svarīgi veidot stingru Eiropas sociālo programmu, kurā svarīgs elements ir atalgojums ⁽⁵⁾. Šajā jomā ES ir tikai koordinācijas pilnvaras, bet tā var atbalstīt arī īstenošanu.

14. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 6. punkta b. apakšpunkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Nodrošina adekvātu minimālo algu, kas nodrošina darbinieka un viņa ģimenes vajadzību apmierināšanu, ņemot vērā valstī valdošos ekonomiskos un sociālos apstākļus , vienlaikus gādājot par piekļuvi darba tirgum un par stimuliem meklēt darbu. Novērš nodarbinātu personu nabadzību.	Nodrošina adekvātu minimālo algu, ņemot vērā valsts sistēmu dažādību un sociālo partneru būtisko nozīmi un vienlaikus gādājot par piekļuvi darba tirgum un par stimuliem meklēt darbu. Novērš nodarbinātu personu nabadzību.

Pamatojums

Dažādu ģimeņu vajadzības var būtiski atšķirties. Algu nedrīkstētu noteikt, ņemot vērā citu ģimenes locekļu vajadzības vai ienākumus. Izšķirošajam kritērijam vajadzētu būt tam, ka darba ņēmējs saņem algu, kas ir atbilstīga pašreizējiem gan ekonomikas, gan sociālajiem tirgus nosacījumiem.

⁽⁵⁾ Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sociālo tiesību pīlārs" (CDR 2868/2016).

15. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 6. punkta c. apakšpunkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Visas algas nosaka pārredzamā un paredzamā veidā, saskaņā ar valsts praksi un ievērojot sociālo partneru autonomiju.	Visas algas nosaka pārredzamā un paredzamā veidā, saskaņā ar valsts praksi un ievērojot sociālo partneru autonomiju. Novērš vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību.

Pamatojums

Jāpievēršas ar dzimumu saistītai diskriminācijai atalgojuma jomā.

16. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 9. punkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Darba un privātās dzīves līdzsvars Vecākiem un personām ar aprūpes pienākumiem ir tiesības uz piemērotu atvaļinājumu, elastīgu darba režīmu un piekļuvi aprūpes pakalpojumiem. Sievietēm un vīriešiem ir vienlīdzīga piekļuve īpašajiem atvaļinājumiem, kas vajadzīgi aprūpes pienākumus pildīšanai, un viņus mudina šādus atvaļinājumus izmantot līdzsvaroti.	Darba un privātās dzīves līdzsvars Vecākiem un personām ar aprūpes pienākumiem ir tiesības uz piemērotu atvaļinājumu, elastīgu darba režīmu un piekļuvi aprūpes pakalpojumiem. Sievietēm un vīriešiem ir vienlīdzīga piekļuve īpašajiem atvaļinājumiem, kas vajadzīgi aprūpes pienākumus pildīšanai, un viņus mudina šādus atvaļinājumus izmantot līdzsvaroti. Tiek atbalstīti pasākumi, kas veicina vēlmi kļūt par vecākiem, un pasākumi dzimstības līmeņa paaugstināšanai ⁽⁶⁾.

Pamatojums

Ir svarīgi neaizmirst par šķēršļiem ģimenes veidošanai un par nepieciešamību atbalstīt Eiropas iedzīvotāju dzimstības pieaugumu demogrāfiskās problēmas kontekstā. Tas analizēts arī vienā no iepriekšējiem RK atzinumiem.

⁽⁶⁾ Reģionu komitejas atzinums "ES risinājumi demogrāfijas problēmai" (CDR 40/2016).

17. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

II nodaļa, 10. punkts – pievienot šādu jaunu punktu pēc 10. punkta c. apakšpunkta

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	d. Darba ņēmējiem ir tiesības ārpus darba laika neiesaistīties ar darbu saistītā elektroniskā komunikācijā.

Pamatojums

Tehnoloģiju attīstība padarījusi neskaidras robežas starp darba un brīvo laiku, tāpēc tiesības nebūt sasniedzamam ir svarīgs darba tiesību aspekts.

18. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

III nodaļa, 15. punkta a. apakšpunkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
a. Darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem pensijas vecumā ir tiesības uz pensiju, kas ir samērīga ar viņu iemaksām un nodrošina pienācīgu ienākumu līmeni. Sievietēm un vīriešiem ir vienādas iespējas iegūt pensijas tiesības.	a. Darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem pensijas vecumā ir tiesības uz pensiju, kas ir samērīga ar viņu iemaksām un nodrošina pienācīgu ienākumu līmeni. Sievietēm un vīriešiem ir vienādas iespējas iegūt pensijas tiesības, un no dzimuma atkarīga pensiju atšķirība ir jānovērš ar pasākumiem, ar kuriem novērš nevienlīdzību ikdienā, kas sievietēm ir šķērslis pensiju shēmās ieguldīt tikpat daudz, cik iegulda vīrieši.

Pamatojums

Kompromiss.

19. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

III nodaļa, 19. punkts – pievienot šādu jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Bēgļu un likumīgo migrantu integrācija Tiek atbalstīts funkcionējošas mūsdienīgas sociālas Eiropas obligāts uzdevums nodrošināt bēgļu, nepavadītu nepilngadīgo un migrantu, kuru uzturēšanās ir likumīga, efektīvu integrāciju, izmantojot izglītību un profesionālo apmācību, lai noteiktu cilvēku potenciālās spējas un atvieglotu viņu iekļaušanos sabiedrībā.

Pamatojums

Pilārā nav atsaucies uz bēgļiem, nepavadītiem nepilngadīgajiem un migrantiem, kuru uzturēšanās ir likumīga, attiecībā uz kuriem jāuzsver apņemšanās īstenot efektīvu integrāciju.

20. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

III nodaļa, 20. punkts – grozīt šādi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Piekluve būtiskiem pakalpojumiem Ikvienam ir tiesības uz piekļuvi labas kvalitātes pamatpakalpojumiem, tostarp ūdensapgādes, sanitārijas, energoapgādes, transporta, finanšu pakalpojumiem un digitālajiem sakariem. Tiem cilvēkiem, kuriem nepieciešams, nodrošina atbalstu piekļuvei šādiem pakalpojumiem.	Piekluve vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes un būtiskiem pakalpojumiem a. Ikvienam ir tiesības piekļūt labas kvalitātes un cenas ziņā pieejamiem vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem, piemēram, sociālajiem pakalpojumiem, neskarot dalībvalstu kompetenci sniegt, pasūtīt un organizēt šos pakalpojumus. Tiem cilvēkiem, kuriem nepieciešams, nodrošina atbalstu piekļuvei šādiem pakalpojumiem. b. Ikvienam ir tiesības uz piekļuvi labas kvalitātes un cenas ziņā pieejamiem pamatpakalpojumiem, tostarp ūdensapgādes, sanitārijas, energoapgādes, transporta, finanšu pakalpojumiem un digitālajiem sakariem. Tiem cilvēkiem, kuriem nepieciešams, nodrošina atbalstu piekļuvei šādiem pakalpojumiem.

Pamatojums

Vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšana ir būtisks sociālās kohēzijas instruments.

21. grozījums

Proklamācijas priekšlikums

III nodaļa, 20. punkts – pievienot šādu jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Mākslas un kultūras pieejamība Ikvienam ir tiesības uz mākslas un kultūras pieejamību.

Pamatojums

Pilārā nav atsaucies uz mākslas un kultūras pieejamību, kas ir sociālās kohēzijas pamatelements, un tas savukārt ir būtisks faktors cīņā pret atstumtību un nabadzību. Brīva piekluve mākslai un kultūrai sekmē arī radikalizācijas apkarošanu.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē sociālā pilāra izveidi, kas ir politiskās, ekonomiskās un monetārās savienības nepieciešams papildinājums un ieguldījums horizontālās sociālās klauzulas pareizā īstenošanā⁽⁷⁾; tā ieviešana ļaus veidot ilgtspējīgu un iekļaujošu Eiropu, kas uzlabo iedzīvotāju iespējas un veicina vienlīdzīgas iespējas;
2. pauž nožēlu, ka Komisija ir nepārprotami norādījusi, ka Eiropas sociālo tiesību pilāra mērķu īstenošana ir ES, dalībvalstu un sociālo partneru⁽⁸⁾ kopīga apņemšanās un atbildība, pilnībā ignorējot vietējo un reģionālo pašvaldību atbildību un pilnvaras šajā jomā;
3. atkārtoti norāda, cik svarīga ir stingra Eiropas sociālā programma, kurā konkurētspēja un sociālais taisnīgums papildina viens otru⁽⁹⁾, lai novērstu jebkāda veida sociālo dempingu un nodrošinātu lielāku nodarbinātību. Šajā sakarā Komiteja atgādina Līguma par Eiropas Savienību preambulā pausto apņemšanos “veicināt savu tautu ekonomisko un sociālo attīstību” un “reizē ar sasniegumiem ekonomikas integrācijā nodrošināt attīstību arī citās jomās”;
4. uzsver pievienoto vērtību, ko vietējās un reģionālās pašvaldības sniedz sociālās un ekonomiskās politikas izstrādē un īstenošanā, lai veicinātu lielāku augšupēju konvergenci, un atkārtoti aicina ar Eiropas sociālo tiesību pilāru atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldības centienus īstenot atbilstošu nodarbinātības un sociālo politiku⁽¹⁰⁾;
5. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu Eiropas rīcībpolitikas veidošanā vairāk ņemt vērā sociālās politikas mērķus un izstrādāt (obligātos) sociālās politikas standartus, kas Eiropas Savienībai un dalībvalstīm jāievēro savās attiecīgajās kompetences jomās;
6. atkārtoti aicina pienācīgi koordinēt ekonomikas un sociālo politiku starp ES un dalībvalstīm⁽¹¹⁾, nodrošinot reģionālās dimensijas labāku pārstāvību⁽¹²⁾;
7. uzskata, ka sociālās dimensijas veicināšana palīdzēs stiprināt ES projektu un iesaistīt iedzīvotājus atjauninātā projektā, ar kuru viņi varēs lielākā mērā identificēties;
8. atzīmē, ka ES ekonomikas un sociālajai politikai jāpalielina ES ilgtermiņa izaugsmes potenciāls, piemērojot atbalstu Eiropas uzņēmumu produktivitātei un konkurētspējai, kā arī darba ņēmēju prasmēm;
9. norāda, ka sociālajam pilāram ir jāveicina nabadzības, sociālās atstumtības un bezdarba, īpaši jauniešu bezdarba, samazināšana, cīnoties pret jebkuru iespējamo sociālās nevienlīdzības veidu⁽¹³⁾, arī pret dzimumu nevienlīdzību. Šajā kontekstā ir jāiekļauj Eiropas bezdarba apdrošināšanas mehānisms⁽¹⁴⁾ kā viens no pirmajiem kopīgajiem instrumentiem nodarbinātības krīzes risināšanai;
10. atgādina, ka nodarbinātības krīze ir izraisījusi ievērojamu ilgtermiņa bezdarbu, pret kuru jācīnās ar atbilstīgiem aktīvas politikas pasākumiem, apmācību ar mērķi atjaunināt darba ņēmēju prasmes un, ja nepieciešams, ar finansiālu atbalstu;

⁽⁷⁾ LESD 9. pants.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, preambula (17. daļa).

⁽⁹⁾ Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sociālo tiesību pilārs” (CDR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sociālo tiesību pilārs” (CDR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ RK atzinums “Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības sociālā dimensija” (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Rezolūcija par Eiropas Komisijas darba programmu 2016. gadam (COR-2015-5929).

⁽¹³⁾ Reģionu komitejas atzinums “Eiropas sociālo tiesību pilārs” (CDR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Itālijas valdības priekšlikums par Eiropas bezdarbnieka pabalstu.

11. norāda, ka būtisks ieguldījums sociālā pilāra īstenošanā ir jāsniedz ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas politikai, kas ir viena no svarīgākajām un vispusīgākajām ES politikas jomām ⁽¹⁵⁾;

12. atkārtoti apstiprina, ka sociālie ieguldījumi ir ieguldījumi nākotnē un tie nav jāuztver tikai kā slogs valsts finansēm;

13. uzsver nepieciešamību saskaņot stratēģijas un mērķus, kas būtu vajadzīgi starp sociālo tiesību pilāru un Eiropas Sociālo fondu;

Īpašie ieteikumi

14. atbalsta Komisijas mērķi palielināt nodarbinātību un sekmēt labvēlīgus apstākļus uzņēmumiem, lai radītu vairāk kvalitatīvu darbvieta ES;

15. atkārtoti aicina stiprināt ES un ekonomiskās un monetārās savienības sociālo dimensiju; cer, ka leģislatīvā akta priekšlikums par Eiropas sociālo tiesību pilāru dos iespēju risināt jautājumu par darba ņēmēju tiesībām un darbaspēka mobilitāti mainīgā darba tirgū, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes principu ⁽¹⁶⁾;

16. atkārtoti norāda, cik svarīga ir stingra Eiropas sociālā programma, kurā konkurētspēja un sociālais taisnīgums papildina viens otru ⁽¹⁷⁾, lai novērstu jebkāda veida sociālo dempingu un nodrošinātu lielāku nodarbinātību;

17. atkārtoti norāda, ka ikvienā valsts vai privātajā intervences pasākumā ir jāņem vērā vietējās un reģionālās īpatnības, demogrāfiskās problēmas un ilgstoši augstais jauniešu bezdarba līmenis, un saistībā ar to uzsver, ka ir būtiski "Garantijas jauniešiem" sniegtos ieguvumus attiecināt uz cilvēkiem līdz 30 gadu vecumam ⁽¹⁸⁾. Turklāt ir svarīgi, lai šī shēma kļūtu par pastāvīgu Eiropas nodarbinātības politikas elementu un saņemtu stabilu un pienācīgu finansējumu gan no Eiropas, gan valstu līdzekļiem;

18. norāda, ka straujās un dziļās pārmaiņas, proti, iedzīvotāju novecošana un jauni ģimenes dzīves modeļi, digitalizācija un jauni nodarbinātības veidi, kā arī globalizācijas un urbanizācijas ietekme, liek plašāk īstenot tālākizglītību, prasmju pielāgošanu, aktīvu atbalstu talantam, aktīvas novecošanas politiku, nodrošināt darba un privātās dzīves līdzsvaru, izmantojot atbilstošu ģimenes atbalsta, izglītības un nodarbinātības politiku ⁽¹⁹⁾;

19. atkārtoti norāda, ka ir svarīgi prasmes saskaņot ar darba tirgus prasībām, kurām ir teritoriāla dimensija, un šajā saistībā izceļ vietējo un reģionālo pašvaldību lomu izglītībā, apmācībā un jo īpaši jauno uzņēmēju atbalstīšanā ⁽²⁰⁾;

20. tādēļ atbalsta to, ka Eiropas sociālo tiesību pilārā tiek nostiprinātas tiesības uz izglītību un apmācību kā sociālās pamattiesības un cilvēktiesības;

21. vēlreiz norāda, ka, ņemot vērā valstu, reģionālos un vietējos apstākļus un pieejamos resursus, kā arī to, ka ieguldījumus cilvēkkapitālā varētu uzskatīt par sociālu ieguldījumu, dalībvalstīm būtu jāsaņem atbalsts Prasmju garantijas īstenošanā, lai palielinātu zemāk kvalificētu pieaugušo nodarbinātības un pilnvērtīgas līdzdalības iespējas Eiropas sabiedrībā ⁽²¹⁾;

22. uzskata, ka, lai nodrošinātu līdzsvarotu un regulētu darba tirgu, ir svarīgi ņemt vērā pārmaiņas darba vidē (4.0.), darba attiecībās, kā arī darba ņēmēju aizsardzību, tostarp tiesības būt nesasniedzamiem. Šajā saistībā Komiteja prasa izveidot Komisijas, Padomes, Parlamenta un Reģionu komitejas pastāvīgu augsta līmeņa grupu ar mērķi izvērst Eiropas pārdomas par digitalizācijas un jauno tehnoloģiju ietekmi, kā arī veicināt nepieciešamās ekonomiskās un sociālās rīcībpolitikas, tostarp saistībā ar vietējiem un reģionāliem pasākumiem, kas var izrādīties nepieciešami;

⁽¹⁵⁾ Reģionu komitejas atzinums "Kohēzijas politikas nākotne pēc 2020. gada" (CDR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Rezolūcija "RK prioritātes, pamatojoties uz Eiropas Komisijas darba programmu 2018. gadam" (2017/C 272/01).

⁽¹⁷⁾ Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sociālo tiesību pilārs" (CDR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ Reģionu komitejas atzinums "Jauniešu nodarbinātības pasākumu kopums" (CDR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ Reģionu komitejas atzinums "ES risinājumi demogrāfijas problēmai" (CDR 40/2016).

⁽²⁰⁾ RK atzinums "Nodarbinātības politikas pamatnostādnes" (CDR 1419/2015).

⁽²¹⁾ RK atzinums "Jaunā Prasmju programma Eiropai" (COR-2016-04094).

23. norāda, ka, ņemot vērā darba dzīves attīstību ⁽²²⁾, ir būtiski, lai augstas mobilitātes speciālistu kvalifikācija tiktu atzīta ātri, viegli un uzticami ⁽²³⁾;
24. uzskata, ka jauno nodarbinātības veidu vai jaunu kopīgo Eiropas obligāto standartu ieviešanas kontekstā vienmēr būtu jāgādā par atbilstīgu sociālās aizsardzības līmeni;
25. aicina pievērsties bēgļu, nepavadītu nepilngadīgo un to migrantu, kuriem ir likumīga rezidenta statuss, efektīvas integrācijas mērķim, citstarp izmantojot profesionālo izglītību un apmācību;
26. aicina īpašu uzmanību pievērst tiesību aktiem, kas saistīti ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES, piemēram, darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā, sociālās drošības sistēmu koordinēšanu, ar nodarbinātību un sociālo politiku saistītajiem ES fondiem ⁽²⁴⁾;
27. aicina izmantot piemērotākus instrumentus, lai novērtētu atšķirības valsts līmenim pakārtotā līmenī, piemēram, nodrošinot uzticamus papildu datus par vietējā un reģionālajā līmenī aktuāliem sociālajiem jautājumiem;
28. ierosina nekavējoties pievērsties nabadzībai un sociālajai atstumtībai neatkarīgi no to iemesliem un to skartajām iedzīvotāju grupām un uzsver, ka ir vajadzīgas pārdomātas iniciatīvas, lai sniegtu atbalstu ģimenēm, palīdzētu tām neatgriezeniski pārvarēt dažāda veida sociālo atstumtību un palielinātu finansējumu sociālajai aizsardzībai; vienlaikus Komiteja atzinīgi vērtē garantētā pamatienākuma ieviešanu, kuru kā labas prakses piemēru atbalsta daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības;
29. norāda, ka sociālajā pilārā ir jāiekļauj jautājums par marginalizāciju un sociālo atstumtību, par prioritāti izvirzot politikas nostādnes attiecībā uz cilvēkiem ar invaliditāti un daudz bērnu ģimenēm;
30. pauž neapmierinātību par to, ka pilāra ietvaros mājokļa jautājums tiek skatīts tikai kā viens no sociālo pakalpojumu aspektiem. Komiteja uzskata, ka visiem iedzīvotājiem par pieņemamu cenu pieejams un pienācīgs mājoklis ir priekšnoteikums, kas var radīt lielāku sociālo kohēziju un palīdzēt veidot pret sociālo, ekonomisko un ģeogrāfisko segregāciju noturīgas kopienas;
31. uzsver, ka sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām jānodrošina piekļuve plašam ne tikai būtiskāko pakalpojumu, bet arī vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu, tostarp sociālo pakalpojumu, tīklam, turklāt minētajiem pakalpojumiem jābūt kvalitatīviem un pieejamiem;
32. pauž nožēlu, ka pilārā nav pievērsta uzmanība tiesībām uz mākslas un kultūras pieejamību, kas ir svarīga sociālās kohēzijas nodrošināšanā un cīņā pret atstumtību un nabadzību ⁽²⁵⁾;
33. atkārtoti norāda uz Komisijas un Padomes iespēju ieviest stimulējošus pasākumus attiecībā uz valstīm, kuras īsteno strukturālas reformas nolūkā sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" sociālos mērķus un cīnīties pret sociālo nelīdzsvarotību;
34. uzsver, ka Eiropas sociālo progresu var vienmērīgi izplatīt arī uz valstīm, kas nav eurozonas dalībnieces ⁽²⁶⁾ un tāpēc neietilpst sociālā pilāra sākotnējā mērķgrupā; aicina Komisiju un Padomi rast piemērotus instrumentus šim nolūkam;
35. uzsver nepieciešamību precizēt veidus, kā Eiropas fondi varētu atbalstīt pilāra īstenošanu ⁽²⁷⁾, un atgādina arī to, ka ES un dalībvalstīm ir jāatvēr pietiekami resursi šā pilāra mērķu īstenošanai;
36. aicina Komisiju izstrādāt uz nākotni vērstu sociālās politikas rīcības programmu ar konkrētiem pasākumiem;

⁽²²⁾ Eurobarometer īpašais pētījums 417 "Eiropas prasmju un kvalifikāciju telpa".

⁽²³⁾ Direktīvas par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu modernizēšana (2013/55/ES).

⁽²⁴⁾ Kā norāda EP EMPL komitejas darba grupa – "patlaban nodarbinātības, darba ņēmēju pārvietošanās brīvības un sociālās politikas jomā spēkā ir aptuveni 670 ES tiesību akti (tostarp leģislatīvie, deleģētie un īstenošanas akti)".

⁽²⁵⁾ Eiropas Kultūras un mākslas alianse.

⁽²⁶⁾ Eiropas Neatkarīgo arodbiedrību konfederācija.

⁽²⁷⁾ Eiropas Sociālais tīkls.

37. atkārtoti aicina, lai Eiropas sociālo tiesību pīlārs atbalstītu vietējo un reģionālo pašvaldību centienus īstenot atbilstošu nodarbinātības un sociālo politiku ⁽²⁸⁾;

38. apstiprina, ka ir lietderīgi izveidot atbilstošu instrumentu kopumu, ar ko mērīt un uzraudzīt sasniegtos rezultātus ⁽²⁹⁾, un aicina, veicot jebkādas turpmākas izmaiņas Līgumā, tajā iekļaut sociālā progresa protokolu ar mērķi sociālās tiesības pielīdzināt ekonomiskajām tiesībām ⁽³⁰⁾;

39. uzsver, ka jāstiprina brīvprātīgā darba kā teritorijas attīstības un veicināšanas līdzekļa un sociālās atbildības un iedzīvotāju tiešas līdzdalības instrumenta sociālā un pilsoniskā vērtība.

Briselē, 2017. gada 10. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁸⁾ Reģionu komitejas atzinums "Eiropas sociālo tiesību pīlārs" (CDR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>.

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “ES politika attiecībā uz ēku un infrastruktūras seismiskās drošības uzlabošanu”

(2018/C 054/11)

Ziņotājs: Vito Santarsiero (IT/PSE), Bazilikatas reģionālās padomes loceklis

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzīmē: lai gan nesenie pētījumi par seismisko risku Eiropā (piemēram, Septītās pamatprogrammas ietvaros finansētais SHARE projekt⁽¹⁾) apstiprina, ka visaugstākais seismiskais risks skar tādas valstis kā Itālija, Grieķija un Rumānija, tajos tomēr ir norādīti mēreni riska līmeņi, kas var attiekties arī uz dažiem reģioniem tādās valstīs kā Francija, Vācija, Beļģija, Spānija un Portugāle, ieskaitot arī cunami apdraudējumu;
2. konstatē, ka Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs ir liels skaits ēku un infrastruktūru, kurām nepieciešami vērīnīgi uzturēšanas pasākumi saistībā ar to strukturālajiem apstākļiem, kā arī vides apstākļu un būvniecības nozari reglamentējošu noteikumu maiņu. Jo īpaši Eurostat un Eiropas Ēku energoefektivitātes institūta (*Building Performance Institute Europe, BPIE*)⁽²⁾ dati par ēku fondu liecina, ka no aptuveni 25 miljardiem m² izmantojamās platības, kas ir ES 27 valstīs (kā arī Šveicē un Norvēģijā), aptuveni 40 % ir radušies pirms 1960. gada;
3. norāda, ka postošas zemestrīces ar nopietniem zaudējumiem kā sociālajā, tā ekonomiskajā aspektā nesen ir skārušas dažas ES valstis, konkrēti Vidusjūras reģionā. Sevišķi smaga bilance ir Itālijā, kur pēdējo 50 gadu laikā ir notikušas vairākas zemestrīces, kurās kopumā bojā gāja vairāk nekā 5 000 cilvēku un kuru izraisītais ekonomiskos zaudējums tiek lēsts aptuveni 150 miljardu euro apmērā;
4. norāda: pasaules mērogā analizējot iepriekšējās zemestrīces, var secināt, ka bojāgājušo skaits un zaudējumu apjomi ir saistīti ne tik daudz ar zemestrīču intensitāti, cik ar būvju neaizsargātību un skarto kopienu nesagatavotību;
5. uzsver: analizējot zemestrīces ietekmi uz vietējām sistēmām un uz dzīvojamo fondu, infrastruktūru, kā arī ekonomikas un ražošanas struktūru, var konstatēt izteiktu teritoriālās izaugsmes procesu palēninājumu un bieži vien reālu aizturi;
6. uzsver, ka ēku un infrastruktūru drošības garantēšana nozīmē veidot konstruktīvu mijiedarbību arī ar Eiropas reģionālajām un kohēzijas politikas jomām un Eiropas Savienības lauku un pilsētu izaugsmes mērķiem;
7. uzskata, ka ES politikai attiecībā uz ēku un infrastruktūras seismiskās drošības uzlabošanu būtu jābalstās uz daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, koordinējot Eiropas, valstu un reģionu attiecīgās pilnvaras saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionālītātes principu un līdzīgi tai metodei, kas tiek lietota ES pilsētprogrammas īstenošanā. Šajā saistībā Komiteja atgādina, ka galvenokārt ES līmeņa pārziņā ir tehnisko standartu noteikšana, savukārt valstu, reģionālā vai vietējā līmeņa pārziņā ir tieši būvniecības tiesību normas un pilsētplānošana;
8. norāda: lai aizsargātu iedzīvotāju drošību, sargātu vēsturisko un kultūras mantojumu, ierobežotu izdevumus, kas rodas cilvēkiem un lietām nodarītā kaitējuma dēļ, nodrošinātu apstākļus apgabalu attīstībai un ieguldījumus izaugsmes veicināšanai, ES ir ļoti nepieciešami visaptveroši seismiskā riska novēršanas pasākumi;

⁽¹⁾ www.share-eu.org.

⁽²⁾ BPIE, 2011. *Europe's buildings under the microscope. A country-by-country review of the energy performance of buildings.*

9. uzsver, ka jo īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir politisks un institucionāls pienākums aizsargāt savus iedzīvotājus, gan tāpēc, ka tās pārstāv pirmo pārvaldes līmeni, kuram jānodrošina palīdzība un atbalsts iedzīvotājiem ārkārtas gadījumos, gan tāpēc, ka tām ir svarīga loma operatīvās rīcības ārkārtas situācijā plānošanas posmā, kā arī strukturālās (pasākumi) un nestrukturālās (informācija) novēršanas pasākumu izstrādē;

10. turklāt uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, kas ir iedzīvotājiem vistuvākās iestādes, var veicināt lielāku izpratni par tiesībām un pienākumiem riska profilakses jomā, kā arī rosināt aktīvas rīcības veidošanos, lai mazinātu seismisko risku.

PASĀKUMI SEISMISKĀ RISKĀ MAZINĀŠANAI

11. ņemot vērā to privāto un publisko ēku, kā arī infrastruktūru lielo skaitu, kurām nepieciešami uzturēšanas darbi, uzskata, ka, balstoties uz ES līmenī vienotiem kritērijiem (*EUROCODE* un citiem), ir jānosaka ēku un infrastruktūru seismiskās nestabilitātes klasifikācija;

12. mudina Eiropas Komisiju rosināt dialogu ar apdrošināšanas nozares pārstāvjiem Eiropas līmenī, lai meklētu finansiālu stimulu apdrošināšanas prēmiju samazināšanas veidā drošības uzlabošanas procesā, un uzskata, ka būtu lietderīgi palielināt ekonomisko ilgtspēju un iespējamās ieguvumus, kas sagaidāmi no apdrošināšanas segumu sistēmas nostiprināšanas, paredzot risku apvienošanas pasākumus;

13. lai sekmētu riska mazināšanas pasākumus, palielinot kopienas izpratni, uzskata, ka ir lietderīgi skaidri aprakstīt un darīt zināmas gan iespējamo zemestrīču sekas, gan jo sevišķi priekšrocības, kas tiks gūtas saistībā ar seismiskās drošības uzlabošanas pasākumu īstenošanu, ņemot vērā sociālo (jo īpaši cilvēku dzīvību zaudēšanas aspektā) un ekonomisko seku mazināšanos;

14. atzīmē, ka vēl nav pieejamas precīzas metodes un rezultāti, kas būtu skaidri nododami ieinteresētajām personām, kuras nav speciālisti (apsaimniekotājiem, iedzīvotājiem utt.), par iespējamajām priekšrocībām saistībā ar seismiskās drošības uzlabošanas pasākumu īstenošanu. Tādēļ svarīgi ir šo jautājumu padziļināti izpētīt, finansējot konkrētus pētījumus;

15. uzskata: lai optimizētu un atbilstīgi novirzītu tehnisko un finansiālo atbalstu, kura mērķis ir samazināt esošo ēku seismisko risku, būtiski ir kā sākumpunktu turpmākai nozīmīgai publiskai un privātai rīcībai veicināt esošo struktūru neaizsargātības apzināšanu un analīzi. Tādēļ ir jāsekmē datu vākšanas kampaņas novērtēšanai uz statistikas bāzes un jānosaka prioritārie virzieni un kopīga metodika, kas iet kopšoli ar izmaiņām nozares regulējumā, kā arī stimulējoši vai finansēšanas pasākumi;

16. atzīmē, ka dažu dalībvalstu, piemēram, Itālijas, pieredze liecina par to, ka vecāka gadagājuma vai otrās dzīvesvietas īpašnieki īpaši netiecas ieguldīt līdzekļus pasākumos; tādēļ būtu lietderīgi paredzēt pasākumus šīs iedzīvotāju grupas informētības palielināšanai, kā arī stimulu veidus, kas neaprobežotos tikai ar galveno dzīvesvietu. Komiteja atzīst nepieciešamību modulēt pasākumus esošo ēku novērtēšanai un pārkvalificēšanai atkarībā arī no pētījumiem un testiem, kas attiecīgo ēku iekļauj kopējos neaizsargātības novērtējumos ēku kompleksa vai pilsētu aglomerācijas ietvaros, lai tādējādi norādītu uz iespējamajām problēmām saistībā ar ēku izmantošanas faktiskajiem apstākļiem;

17. atzīmē, ka dažās Eiropas valstīs jau notiek publisko un privāto ēku plaši uzlabošanas darbi, kurus citstarp finansē ar ES līdzekļiem, ar nolūku nodrošināt lielāku energoefektivitāti, taču strukturālās un seismiskās drošības jautājumi šajos pasākumos parasti netiek risināti;

18. uzsver savukārt, ka ir jāīsteno efektīva atjaunošana, piemērojot integrētus un ilgtspējīgus pasākumus, kas spēj vienlaicīgi un iespējami saudzīgākā veidā gan mazināt ēku seismisko neaizsargātību, gan palielināt energoefektivitāti;

19. uzskata, ka līdztekus strukturāliem preventīviem pasākumiem svarīgi ir arī izstrādāt preventīvus "nestrukturālus" pasākumus ar vispārēju nolūku padziļināt zināšanas par seismisko risku, bet jo īpaši — lai palielinātu informētību un iedzīvotāju aktīvu rīcību;

20. uzskata, ka strukturālie preventīvie pasākumi ne vien mazina risku, bet var arī pozitīvi ietekmēt vidi, pagarinot konstrukciju lietderīgās izmantošanas laiku un tā rezultātā ierobežojot nojaukšanas un renovācijas pasākumus pēc zemestrīces; šis mērķis ir uzsvērts arī Regulā (ES) Nr. 305/2011 par būvizrādājumiem, ar ko salīdzinājumā ar iepriekšējo versiju (Direktīva 89/106/EEK par būvizrādājumiem) tika ieviesta septītā galvenā prasība būvēm, proti, "dabas resursu ilgtspējīga izmantošana";

21. atzīst: lai gan seismiskās drošības uzlabošanas programmai ir vajadzīgi ievērojami resursi, un tā ir īpaši apgrūtināša reģionos un dalībvalstīs ar augstāku un izplatītāku seismiskās aktivitātes risku, tā visur veicina nodarbinātību un ekonomisko izaugsmi, jo īpaši būvniecības tirgus atlabšanu;

22. uzskata, ka ir svarīgi, lai seismiskās drošības uzlabošanas pasākumus regulētu ES tehnisko standartu satvars, kas arī risina esošo ēku seismisko pielāgošanu, pamatojoties uz holistisku pieeju, kura vērsta uz drošuma, stiprības un ilgturības nodrošināšanu;

23. uzskata, ka būtu lietderīgi izveidot ES platformu, lai dažādos ES valstu līmeņos varētu apmainīties ar zināšanām, pieredzi un paraugpraksi;

JAUNA ES POLITIKA SEISMISKĀ RISKĀ MAZINĀŠANAI

24. apstiprina un atgādina par to, kas bija uzsvērts atzinumā par Sendai ietvarprogrammu⁽³⁾, proti, ka visos ES projektos attiecībā uz jaunu infrastruktūru izveidi būtu jānodrošina pienācīga izturētspēja pret katastrofām, un vienlaikus norāda, ka šis mērķis var noteikt lielākas izmaksas;

25. ierosina, ka noteiktas teritorijas seismiskā riska, kā arī ar citām dabas katastrofām saistītā riska aprakstošus parametrus, kas izvērtēti saskaņā ar pienācīgi definētiem kritērijiem, varētu uzskatīt par vienu no atsaucēm sakarā ar ESI fondu sadalījumu starp ES reģioniem; norāda, ka Eiropas Savienībai jāpieprasa, ka visiem infrastruktūras objektiem, kuru būvniecībai piešķirti ESI fondu un citu ES fondu līdzekļi, ir jābūt noturīgiem pret katastrofām;

26. ierosina, lai ES regulās tiktu paredzēta ESI fondu izmantošana publisko un privāto ēku, kā arī ES valstīm stratēģisku autotransporta un pakalpojumu infrastruktūru seismiskai pielāgošanai;

27. ierosina paredzēt rīcības plānā, ka seismiskās drošības uzlabošana attiecas uz visām ēkām, arī dzīvojamām ēkām, vienmēr saistot tās ar sabiedrisko telpu ne tikai kā drošu vietu ārkārtas situācijā, bet gan kā pilsētu ilgtermiņa stratēģiju, kas ietver iespēju pārvietot iedzīvotājus uz sabiedriskām telpām, kurās viņi ir drošībā;

28. rosina Eiropas Komisiju, pūlīņus koordinējot ar dalībvalstīm un, attiecīgos gadījumos, ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām izstrādāt rīcības plānu ēku un infrastruktūru seismiskās drošības uzlabošanai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu 5. panta 5. punkta b) apakšpunktu; arī lūdz dalībvalstis un vietējas un reģionālās pašvaldības pilnībā izmantot atbalstu, kas reģionālās attīstības darbības programmās paredzēts šai ieguldījumu prioritātei;

29. ierosina ar to raidīt spēcīgu signālu, lai stimulētu ieguldījumus, konkrēti, ar publiskā un privātā sektora sadarbību ēku un infrastruktūru seismiskās drošības uzlabošanas jomā, īpašu uzmanību pievēršot kultūras un vēstures mantojuma, stratēģisko infrastruktūru, kā arī lauksaimniecības un rūpniecības būvju un infrastruktūru saglabāšanai;

30. prasa sekmēt ieguldījumu palielināšanos pētniecībā un inovācijā būvju seismiskās aizsardzības jomā, kā arī plašu informācijas un apmācības programmu izstrādi;

31. aicina attiecīgās dalībvalstis un reģionus esošo ēku seismiskās drošības uzlabošanu iekļaut kā prioritāti reģionālās attīstības darbības programmās un uzsvēr nepieciešamību piešķirt finanšu resursus, izmantojot arī atbilstīgus stimulus seismiskā riska novēršanas darbībām;

⁽³⁾ Sk. atzinumu "Rīcības plāns par Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam", NAT-VI/015, ziņotājs Adam Banaszak (PL/ECR).

32. uzskata, ka iepriekšējos punktos minēto priekšlikumu īstenošanā ir jāņem vērā katras konkrētās valsts un/vai reģiona seismiskā apdraudējuma un riska teritoriju kartes, lai optimizētu resursus un rezultātus. Šajā nolūkā ierosina veicināt attiecīgus pētījumus, lai šādas kartes izstrādātu vai, ja tās jau ir izstrādātas, lai tās atjauninātu;
33. uzskata, ka rīcības plāns, ko ir ierosinājusi Eiropas Komisija, var būt piemērots instruments, lai vēl vairāk veicinātu esošo būvju seismiskās drošības uzlabošanu, kas ir dalībvalstu reģionālās attīstības darbības programmu prioritāte;
34. norāda, ka kopīgas darbības šajā jomā var būt potenciāli efektīvāki nekā sadrumstaloti pasākumi, kurus ievieš katra dalībvalsts atsevišķi; tādēļ prasa kopīgus un koordinētus pūliņus būvju seismiskās aizsardzības un drošības uzlabošanas jomā;
35. iesaka saskaņā ar Sendai ietvarprogrammas 1. prioritātē izvirzītajiem mērķiem veicināt un atbalstīt informācijas izplatīšanas un iedzīvotāju informēšanas ierosmes, kuras tiktu īstenotas gan valsts, gan vietējā līmenī ar mērķi popularizēt prevencijas kultūru.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Kosmosa stratēģija Eiropai”

(2018/C 054/12)

Ziņotājs:

Andres Jaadla (EE/ALDE), Rakveres pilsētas domes deputāts

Atsauces dokuments: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Kosmosa stratēģija Eiropai”

COM(2016) 705 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

1. Kā norādīts dokumentā “Kosmosa stratēģija Eiropai”, kosmoss Eiropai nozīmē daudz. Kosmosa tehnoloģiju jomā Eiropa ir guvusi daudzus panākumus, tostarp unikālas Zemes novērošanas un globālās pozicionēšanas spējas, kā arī veikusi izpētes misijas. Kosmosa tehnoloģijas, dati un pakalpojumi ir kļuvuši par Eiropas iedzīvotāju ikdienas neatņemamu daļu, un šajās jomās jāturpina sistemātiska attīstība.
2. Jāuzsver arī kosmosa stratēģiskā nozīme Eiropai. Tas stiprina Eiropas kā spēcīga globāla dalībnieka nozīmi un nodrošina priekšrocības drošības un aizsardzības jomās. Kosmosa politika var Eiropā veicināt nodarbinātību, izaugsmi un ieguldījumus. Ieguldījumi kosmosā paver jaunas iespējas zinātnei un pētniecībai. Tāpēc Komiteja visnotaļ atbalsta Eiropas Parlamenta⁽¹⁾ aicinājumu ierosināt visaptverošu komunikācijas stratēģiju par ieguvumiem, ko kosmosa tehnoloģijas var sniegt iedzīvotājiem un uzņēmumiem.
3. Jārod konkrētas iespējas, kā kosmiskās tehnoloģijas, dati un pakalpojumi var atbalstīt daudzas ES politikas jomas un galvenās politiskās prioritātes tādās jomās kā Eiropas tautsaimniecības konkurētspēja, migrācijas politika, klimata pārmaiņu ierobežošana, digitālais vienotais tirgus un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana.
4. Eiropas Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Savienība un Eiropas Kosmosa aģentūra (EKA), 2016. gada 26. oktobrī parakstot kopīgu ES un EKA paziņojumu par vienotu redzējumu un mērķiem, ir apvienojušas spēkus, lai pilnveidotu sadarbību kosmosa jomā. EKA gan īsteno pati savus mērķus, taču sadarbība ar ES dalībvalstīm un ES iestādēm rada sinerģiju. Komiteja ļoti atzinīgi vērtē to, ka ES un EKA ir varējušas panākt kopīgu nostāju attiecībā uz ilgtermiņa redzējumu un mērķiem⁽²⁾, un tas Eiropas Savienībai un EKA nodrošina saskanīgu satvaru attiecīgo stratēģiju īstenošanā. Sadarbībā noteikti būtu jāizvairās no dublēšanās un kaitējošas konkurences.
5. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eiropai un dalībvalstīm ir Eiropas Kosmosa aģentūra ar vairāk nekā piecdesmit gadu pieredzi Eiropas spēju izkopšanā kosmosa tehnoloģiju attīstības jomā un lietotņu pilnveidošanā visās kosmosa darbības jomās. Šis devums ir jā saglabā un vēl vairāk jāpalielina, lai veicinātu reģionu sociāli ekonomisko attīstību, tostarp pārdomātas specializācijas jomā.
6. RK ir pārliecināta, ka ES kosmosa stratēģija var ilgtermiņā darboties tikai ar visu dalībvalstu aktīvu piedalīšanos un tikai tādā veidā var nodrošināt Eiropas kosmosa nozares panākumus izaugsmes un darbvietu radīšanā. To var panākt ar konkrētiem un mērķtiecīgiem pasākumiem un par īpašu prioritāti nosakot spēju veidošanu un to dalībvalstu iesaisti, kuras tikai tagad sāk pievērsties kosmosa nozarei.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta 2017. gada 12. septembra rezolūcija par Eiropas Kosmosa stratēģiju.

⁽²⁾ http://www.esa.int/About_Us/Welcome_to_ESA/Joint_statement_on_shared_vision_and_goals_for_the_future_of_Europe_in_space_by_the_EU_and_ESA.

7. Eiropas rūpniecībā izšķiroša nozīme ir inženieru, tehniskā personāla un zinātnieku izglītošanai. Kompetences un izcilības centru, kā arī mūžizglītības centru izveide, stiprinot Eiropas darba tirgu un attīstot izmēģinājumiem, pārbaudēm un jaunām skaitļošanas un analītiskajām spējām paredzētu infrastruktūru, palīdz nemitīgi paplašināt zināšanas un uzlabot spējas ar kosmosu saistītās jomās un kosmosa zinātnē. Minētajam jābūt Eiropas kosmosa stratēģijas pamatā.

8. Jauniešu iesaiste, kā arī viņu entuziasms un motivācija ir ieguldījums Eiropas nākotnē. Vajadzētu vairāk ieguldīt izpratnes veidošanā un sekmīgos piemēros, kas parāda, kāda ir Eiropas iedzīvotāju loma kompleksu sistēmu izstrādē (gan uz Zemes, gan satelītu izstrādē). No kosmosa izmantošanas gūtais labums sabiedrībai izpaužas daudzos veidos, proti, saziņas tehnoloģijas, iespēja apmainīties ar informāciju reāllaikā, nemitīgi un ar augstu izšķirtspēju darbojošās novērošanas sistēmas, ātra reaģēšana dabas katastrofu gadījumā, atbalsts lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, zivsaimniecībai un jūras transporta nozarei, stingrāka robežu un drošības kontrole un daudzas citas lietojumu iespējas.

9. Nemitīgi pieaug vajadzība pēc rentabliem maziem satelītiem, kas tiek izmantoti komunikācijai un novērošanai. Saistībā ar lietotnēm un pakalpojumiem Zemes novērošanas jomā jāatzīmē, ka iezīmējas strauja mazo satelītu tehnisko iespēju uzlabošanās un jaunu lietotņu rašanās gan lauksaimniecības platību novērošanai un apsaimniekošanai, gan laika prognozēm, it īpaši, pateicoties jaunas radara tehnikas progresam. Tādēļ Eiropas Savienībai jāpievērš uzmanība “Copernicus” un “Galileo” turpināšanai, lai šajā tirgū neatpaliktu no globālās attīstības.

10. Vairākās apspriedēs vērsta uzmanība uz to, ka nepieciešama augsta līmeņa starptautiska sadarbība⁽³⁾ ekonomikas, sociālajā un diplomātiskajā jomā, lai ES dalībvalstīm pavērtu piekļuvi kosmosam un garantētu kosmosa infrastruktūras drošību. Tas attiecas gan uz kosmosa atkritumiem un vajadzīgajām brīvajām orbītām, gan arī uz nolīgumiem par frekvenču un kosmosa satiksmes pārvaldību. Kosmosa jautājumi jāregulē ar starptautiskiem nolīgumiem. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir ideāls starpnieks starp dažādām kopienām (sabiedrības grupām, patērētājiem, uzņēmumiem un zinātniekiem).

11. Eiropas kosmosa nozares panākumi un ilgtspēja ir atkarīgi no liela informācijas un datu apjoma un avotu (*Big Data*) izmantošanas un apstrādes. Novatoriski risinājumi, jaunas metodes, lielāka drošība un labāka aizsardzība pret kiberuzbrukumiem ir nodrošināmi tikai tad, ja uzņēmumiem būs labāka piekļuve datiem un iedvesmojoša sadarbība ar zinātniekiem, universitātēm un publisko sektoru.

Vispārīgas piezīmes

12. Šajā dokumentā par Eiropas kosmosa stratēģiju ņemti vērā un daļēji izmantoti iepriekšējie attiecīgie RK atzinumi, tai skaitā atzinumi “Virzībā uz Eiropas Savienības kosmosa stratēģiju pilsoņu interesēs” un “ES kosmosa rūpniecības politika”, kā arī EP Ārlietu komitejas ziņojums par kosmosa izmantošanas spējām Eiropas drošībai un aizsardzībai, pētījums par kosmosa tirgus apguvi Eiropā (*“Space Market Uptake in Europe”*), 2016. gada aprīlī publicētie NEREUS ieteikumi paplašināt Eiropas kosmosa stratēģiju ar reģionālu dimensiju (*“Recommendations on adding a regional dimension to the European Space Strategy”*) un ar programmu “Apvārtnis 2020” saistītās Kosmosa padomdevēju grupas padomi par iespējamām pētniecības un inovācijas prioritātēm 2018.–2020. gada darba programmā (*“Advice on potential priorities for Research and Innovation in the work programme 2018–2020”*).

13. Ar Eiropas kosmosa stratēģiju tiek konkrēti reaģēts uz starptautiskām norisēm kosmosa jomā; tajā līdz ar “nākotnes kosmosa” paradigmu, kas pagājušā gadsimta 80. gados izveidojās Amerikas Savienotajās Valstīs, saasinājās konkurence, jo tirgū parādījās uzņēmumi, kas centās sasniegt kosmosu. Digitālās tehnoloģijas un digitalizācija paver jaunas iespējas uzņēmējdarbībai, savukārt būtiskas tehnoloģiskas pārmaiņas vienlaikus rada apvērsumu tradicionālajos rūpniecības un uzņēmējdarbības modeļos, ko lieto kosmosa sasniegšanai un izmantošanai.

⁽³⁾ Augsta līmeņa forums – *Space as a driver for socio-economic sustainable development*. Dubaja, 2016. gada 24. novembris.

14. Vajadzīga visu iestāžu sadarbība, jo kosmosa nozarei ir raksturīgi ilgi izstrādes cikli. Tas palielina ar tirgu saistītus riskus, jo jaunu lietotņu tirgus potenciāls jānovērtē ļoti agrīnā posmā un krājumu pielāgošana ir sarežģīta. Līdz ar to uzņēmējiem, kas vēlas sākt darbību kosmosa nozarē, var būt grūti atrast investorus, jo ciklisko tirgu un krājumus ir ļoti grūti saskaņot ar mainīgu pieprasījumu.

15. ES un EKA jāsadarbjas ciešāk, lai atbalstītu dalībvalstis Eiropas pētniecības un izstrādes darbībā kosmosa jomā, veicinātu novatorisku iepirkuma programmu izmantošanu, dotu lielāku impulsu privātiem ieguldījumiem un partnerībām ar nozari, kā arī stimulētu minisatelītu un nanosatelītu izstrādi.

16. ES un EKA ir jāizstrādā kopīgi sabiedrības informēšanas pasākumi un tehnoloģiju izmantojuma plāni, lai sekmīgi pielietotu dažādās jomās iegūtos pētniecības un izstrādes rezultātus. Globālās problēmas, ko izraisa iedzīvotāju skaita pieaugums, augošs pieprasījums pēc resursiem un klimata pārmaiņas, prasa tādu informāciju par mūsu planētu, kādu var nodrošināt tikai kosmosā bāzēts risinājums.

17. RK uzskata, ka svarīgas ir šādas konkrētas prioritātes:

- proaktīvi izstrādāt politikas pasākumus, ar kuru palīdzību var vairāk iesaistīt MVU, sekmēt jaunu uzņēmumu (atdalījušos uzņēmumu (*spin-offs*) un jaunuzņēmumu (*start-ups*)) rašanos un radīt darbvietas nozarēs, kas izmanto kosmosa tehnoloģijas,
- veicināt pētniecību un izstrādi, īstenojot papildu izglītības programmas visos līmeņos IT, dabaszinātņu, matemātikas, tehnikas un sociālo zinātņu jomā,
- ieguldīt kosmosa nozarē, uzsverot investīciju fondu un ieguldījumu mehānismu, kā arī privātu investoru piesaistes nozīmi,
- izvērst sadarbību starp Eiropas, valstu un reģionu iestādēm, kā arī nozari un lietotājiem, galvenokārt izmantojot strukturētu atbalstu no Eiropas Komisijas, kas palīdzēs nodrošināt, ka informācijas plūsmas jauda ir adekvāta pašreizējām problēmām, kuras izriet no attālinātas konstatēšanas tehnoloģijām,
- ievērojami uzlabot kosmosa nozares vadību un pārvaldību gan dalībvalstīs, gan Eiropas līmenī; veicināt ES un EKA sadarbību, par prioritāti izvirzot gan lietotājus, gan reģionus un ņemot vērā to iespējas šajā jomā,
- nodrošināt līdzfinansējumu Eiropas Kosmosa aģentūras uzņēmējdarbības inkubatoru izveidei reģionos, lai veicinātu uzņēmējdarbību kosmosa nozarē,
- atbalstīt izglītības pasākumus un publiskas iestādes, kas nodarbojas ar tautsaimniecībai vajadzīgo speciālistu apmācību, un vienlaikus ņemt vērā īpašo nepieciešamību attīstīt uzņēmējdarbību kosmosa nozarē;

“Kosmosa reģionu” loma Eiropas kosmosa stratēģijas īstenošanā

18. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas kosmosa stratēģijā ir ņemts vērā, cik svarīga ir reģionālā līmeņa līdzdalība tās īstenošanā, it īpaši konkrētos pasākumos, ko Eiropas Komisija veic kopā ar Eiropas GNSS aģentūru, kura atbild par programmu “EGNOS” un “Galileo”, un norāda, ka par šo nozīmi liecina tikli “Copernicus Relays” un “Copernicus Academy”, kuri palīdz veicināt attālas uzrādes datu izmantošanu un to lietotnes;

19. norāda: lai kosmosa sniegtos ieguvumus padarītu labāk izmantojamus lietotājiem un tādējādi ierādītu viņiem centrālo vietu Eiropas kosmosa stratēģijā, būtiska nozīme ir reģionālajai dimensijai. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir gan vajadzīgā kompetence, gan vēlme piedalīties Eiropas kosmosa politikas īstenošanā, jo tā atbalsta arī pārdomātas specializācijas stratēģijas daudzos reģionos;

20. atzinīgi vērtē to, ka daudzi reģioni pievienojušies Kosmosa tehnoloģijas izmantojošo Eiropas reģionu tīklam (NEREUS), kas liecina, ka kosmosam ir arvien lielāka nozīme reģionu tautsaimniecībā. NEREUS mērķis ir tādās jomās kā pētniecība un izstrāde un tautsaimniecības konkurētspēja pilnībā izmantot kosmosa tehnoloģijas potenciālu Eiropas

reģionu interesēs, politiskajā līmenī norādīt uz kosmosa politikas pasākumu reģionālo dimensiju un veicināt augšupējas pieejas izmantošanu darbībās, ko Eiropa veic kosmosā. Būtu jānorāda uz pasākumiem, ko veic reģioni, kuri ir pievienojušās NEREUS. Reģionālajām pašvaldībām ir potenciāls un pieredze centienos integrēt pasākumus, ko īsteno ekonomikas un zinātnes dalībnieki, publiskās iestādes un pilsoniskā sabiedrība. Šis potenciāls un pieredze būtu jāizmanto, lai veidotu partnerības kosmosa stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanai;

21. norāda: ar ES kosmosa politiku būtu jāizveido skaidrs redzējums, lai veicinātu Eiropas sabiedrības, kā arī ekonomisko un politisko aprindu informētību par kosmosu. Kosmosa politikai būtu jāpiešķir lielāka nozīme arī citās ES reģionālās politikas stratēģijās, jo tā cita starpā paver iespējas virzībā uz mērķiem šādās jomās: ES pilsētprogramma, "viedo pilsētu" risinājumi, vieda enerģētika, pilsētplānošana, lauksaimniecība, klimata politika u. c.;

22. norāda: būtu jāuzskata, ka reģionālās pašvaldības, kas veic savu pamatpienākumu veicināt gan savu teritoriālo vienību sociālo un ekonomisko attīstību, gan zinātnes un tehnoloģiju uzplaukumu, ir reģionālās kosmosa politikas koordinatores. Reģionālajām pašvaldībām ir potenciāls un pieredze centienos integrēt pasākumus, ko īsteno ekonomikas un zinātnes jomas dalībnieki, publiskās iestādes un pilsoniskā sabiedrība. Šis potenciāls un pieredze būtu jāizmanto, lai veidotu partnerības kosmosa stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanai;

23. atzīmē: Eiropas Kosmosa aģentūra kopā ar reģioniem ir izstrādājusi vairākas iniciatīvas, tostarp ierosmi par Eiropas kosmosa izglītības resursu biroju (ESERO). No šīm iniciatīvām būtu jāgūst iespējami liels labums, un būtu jāveicina to turpmāka attīstība;

24. uzskata: Komisijai būtu jāizstrādā atbalsta pasākumi, kas vērsti uz darbībām, kuras saistītas ar reģionāliem klasteriem, kontaktpunktu birojiem, aģentūrām, augstskolām un pētniecības institūtiem, lai veicinātu ar kosmosu saistītu produktu un pakalpojumu integrēšanu starpnozaru darbībā;

25. uzskata: Komisijai, ņemot vērā valstu iestāžu pilnvaras un vajadzības, arī būtu jādefinē kosmosa pakalpojumu sabiedriskā nodarīguma vērtēšanas kritēriji, kas Eiropas Komisijai un valstu iestādēm ļautu izlemt, vai pieprasījumi, kurus iespējamie lietotāji ir iesnieguši, lai saņemtu atbalstu pakalpojumu un lietotņu ieviešanai, ir tiesīgi saņemt atbalstu;

26. atzinīgi vērtē to, ka ir izstrādāta un jāīsteno šī visaptverošā un tālejošā Eiropas kosmosa programma, kuras pamatā ir līdzšinējie sasniegumi un kurā paredzēts turpināt attīstību tādās prioritārās jomās kā vides novērošana, klimata pārmaiņas, drošība, konkurētspēja un kosmosa izpēte;

27. norāda: paredzams, ka lietotājiem, to skaitā vietējām un reģionālajām pašvaldībām un uzņēmumiem, arī turpmāk būs vajadzīgi ES un dalībvalstu stimuli un atbalsts. Apzinoties kosmosa nozares novatorismu un ekonomisko nozīmi, Komiteja rosina, iesaistot strukturālos fondus un bankas un sadarbojoties ar EKA, meklēt jaunus veidus, kā finansēt lietojumprogrammu izstrādi un plašu izmantošanu. Tā kā vērojamas problēmas saistībā ar finansējumu, kas vajadzīgs ieguldījumiem pētniecības un izstrādes projektos, būtu lietderīgi uzlabot to pētniecības projektu finansēšanu, kuri tiek īstenoti sadarbībā ar pētniecības un izstrādes institūtiem un ekonomikas dalībniekiem;

Ieguldījums lielajās Eiropas programmās EGNOS un Galileo (satelītu navigācija) un Copernicus (vides un drošības novērošana)

28. uzskata, ka Eiropas Savienībai ir jānodrošina Galileo darbības posma finansēšana (tostarp satelītu apkope un atjaunošana, sistēmas integritātes nodrošināšana, uz zemes notiekošā darbība un datu pieejamība). Tikai tā iespējams ilgstoši nodrošināt vēlamo ekonomisko ietekmi;

29. norāda, ka Copernicus programmas darbības posms ir ļoti nozīmīgs, lai šīs jaunizstrādātās tehnoloģijas gūtu saimnieciskus panākumus, taču joprojām būs vajadzīgs finansiāls atbalsts, lai varētu segt sākotnējās izmaksas, ko dažādiem lietotājiem radīs jaunu tehnoloģiju pārņemšana;

30. uzskata, ka Komisijai būtu jāgādā, lai nākotnē no ES budžeta līdzekļiem būtu nodrošināts ilgtermiņa finansējums Copernicus infrastruktūras ekspluatācijai, tādējādi garantējot gan finansiālo ilgtspēju, gan finansējuma pārredzamību un demokrātisku kontroli;

31. uzskata, ka steidzami jāveido lieli skaitļošanas centri, kuros tiktu sākotnēji apstrādāti un uzglabāti dati, kas lejupielādēti no *Copernicus*. Lai šai jomā varētu izstrādāt jaunus pakalpojumus un lietotnes, ļoti svarīga ir arī spēja izmantot vēsturiskos datus, kā arī vajadzīgajā laikā pārraidīt lielu daudzumu datu;

32. uzsver, ka tādas kosmosa novērošanas un satelītu navigācijas sistēmas kā *Galileo* un *Copernicus* pilda svarīgu lomu, jo ļauj laicīgāk reaģēt uz dabas katastrofām, piemēram, zemestrīcēm, meža ugunsgrēkiem, zemes nogruvumiem un plūdiem. RK rosina to pienācīgi ņemt vērā, izstrādājot lejupējus pakalpojumus vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Efektīva kosmosa stratēģija ir būtisks ilgtspējīgas un noturīgas attīstības elements, kas palīdz gan glābt cilvēku dzīvību, gan aizsargāt vidi un īpašumus;

33. norāda: lai varētu izmantot *Copernicus* un *Galileo* datus un uz to pamata attīstīt jaunus pakalpojumus, ir vajadzīgas juridiskas izmaiņas, kas nodrošinātu, ka minētais norisinās saskaņoti ar citiem reģionālās, enerģētikas un vides politikas, kā arī lauksaimniecības un vides novērošanas pasākumiem, kuros izmanto ģeogrāfiskos datus. Jānodrošina, ka ar šo programmu palīdzību iegūtos datus var izmantot arī ziņošanai ES līmenī un ka šo procedūru, kur tas ir iespējams, var juridiski pielietot;

Kosmosa datu divējāds lietojums drošībai un aizsardzībai

34. norāda, ka ar kosmosa apguvi saistītajām spējām un pakalpojumiem ir būtiska nozīme Eiropas aizsardzības un drošības jomā, jo tie ļauj konsekventi īstenot kopēju drošības un aizsardzības politiku, kā arī sasaista ES politiku ar tādām jomām kā, piemēram, ārējā darbība, robežu pārvaldība, jūras drošība, klimata politika, energoapgādes drošība, katastrofu pārvarēšana, humānā palīdzību un transports. Lai nodrošinātu Eiropas neatkarību tādās jomās kā svarīgas kosmosa tehnoloģijas un piekļuve kosmosam, jāstiprina stratēģiskās partnerattiecības ar citām valstīm, kuras īsteno kosmosa programmas;

Dalībvalstu un sabiedrības grupu aktīvāka līdzdalība dažādos uzdevumos, īstenojot Eiropas kosmosa stratēģiju

35. norāda, ka visām dalībvalstīm ir vajadzīga piekļuve kosmosa jomas radītiem pakalpojumiem un jaunajām iespējām, kuras ļaus stimulēt ekonomikas attīstību un paplašināt zināšanas. Jāpalielina informētība par to, kā kosmosa nozari varētu daudzās dažādās jomās lietderīgi pielietot publiskajā sektorā, arī reģionālā līmenī, un jāsniedz šiem reģioniem atbalsts, gan veidojot prasmes, gan izmantojot dažādus finansēšanas mehānismus;

36. uzskata, ka publiskajā sektorā kosmosa tehnoloģijas var būt noderīgas, piemēram, saistībā ar teritorijas ikdienas uzraudzību, dabas resursu (saldūdens, piekrastes ūdeņu, gaisa kvalitātes u. c.) un mežu stāvokļa apzināšanu, kā arī koksnes krājumu novērtēšanu, lauksaimniecības platību apsaimniekošanu un atbalsta sistēmu pārbaudi, nelikumīgas būvniecības agrīnu atklāšanu un novēršanu, saules un vēja enerģijas izmantošanu, labāku ēku energoefektivitāti un daudzos citos gadījumos;

37. uzskata, ka jāveic papildu pasākumi, lai palielinātu Eiropas sabiedrības izpratni par kosmosa noderīgumu. Mums arī vajadzīgi labāk izglītoti speciālisti un ierēdņi, kā arī vairāk inženieru un zinātnieku, lai radītu nepieciešamo papildu ieguvumu sabiedrībai, un jānodrošina ciešāka sadarbība ar publiskām un privātām organizācijām un uzņēmumiem. Jaunā kosmosa politikā, kas vērsta uz iedzīvotāju faktiskajām vajadzībām, kā galvenās prioritātes būtu jāizvirza vietējas iniciatīvas, savstarpēja pieredzes apmaiņa, sinerģiju izveide starp dažādām funkcionālajām jomām, informācija un izpratnes veidošana;

Konkrēti izglītības un izpratnes palielināšanas pasākumi jaunās paaudzes ieinteresēšanai

38. uzskata, ka kosmosa stratēģija ir atkarīga no liela jaunāko paaudžu atbalsta un ieinteresētības. Tūkstošgades paaudze ir uzaugusi pasaulē, kurā jaunas lietotnes ir pašsaprotamas ne tikai komerciālos nolūkos, bet arī ikdienas dzīvē. Būtu jāatbalsta jaunās idejas un perspektīvas, ko var ieviest gados jauni cilvēki;

39. uzskata, ka jaunā Eiropas kosmosa stratēģija jaunajai paaudzei nav pietiekami aizraujoša. Kosmosam vajadzētu būt iedvesmas un motivācijas avotam un jāpalīdz uzlabot cilvēku dzīvi. Stratēģijā pirmām kārtām būtu jāpievēršas centieniem veicināt izglītību un palielināt sabiedrības izpratni par informāciju un datiem, kas pieejami ar kosmosa palīdzību. Kosmosa pasākumu iekļaušana skolu, augstskolu un iestāžu, kas nodrošina ar zinātnes attīstību saistītu ikdienējo izglītošanos, programmās ļoti palīdzētu pievērst cilvēku uzmanību šai svarīgajai jomai;

RK nākamie soļi ceļā uz Eiropas kosmosa stratēģijas sekmīgu īstenošanu

40. aicina Komisiju, Eiropas Parlamentu un Padomi apspriest un atbalstīt šo stratēģiju un virzīt tās efektīvu īstenošanu ciešā sadarbībā ar pilsētām un reģioniem, kā arī ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām;
41. norāda: lai izceltu kosmosa nozares nozīmi reģionālā līmenī un vislabākajā veidā izmantotu ar Eiropas kosmosa politikas īstenošanu saistītās iespējas pilsētām un reģioniem, RK Vides, klimata pārmaiņu un enerģētikas komisijā tiks rīkotas īpašas sanāksmes, kas būs veltītas kosmosa jautājumiem. Tas ir nepieciešams, it īpaši ņemot vērā 2017. gadā gaidāmo starpposma novērtējumu par ES kosmosa programmām;
42. varētu *Copernicus* programmas ieviešanu un īstenošanu vietējā un reģionālajā līmenī atbalstīt labāk, ja RK pastāvīga un pilntiesīga locekļa statusā piedalītos *Copernicus* programmas lietotāju forumā un varētu uz šo forumu nosūtīt oficiālu pārstāvi. Šāda dalība liecinātu, ka tiek ņemta vērā vietējā līmeņa dalībnieku svarīgā loma *Copernicus* datu izmantošanā;
43. norāda: lai varētu sekmīgi īstenot Eiropas kosmosa stratēģiju, būtu jāveicina partnerības starp Komisiju, dalībvalstīm, EKA, *EUMETSAT* un iestādēm, ieinteresētajām personām, nozarēm, zinātniekiem un citu jomu lietotāju kopienām. RK šajā saistībā var būt svarīgs partneris.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ES pašu resursu reforma saistībā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada”

(2018/C 054/13)

Ziņotāja: Isabelle Boudineau (FR/PSE) Jaunās Akvitānijas reģionālās padomes priekšsēdētāja vietniece

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vēsturiska iespēja reformēt pašu resursu sistēmu

1. atgādina, ka LESD 311. pantā ir noteikts, ka “Savienība nodrošina līdzekļus, kas vajadzīgi, lai tā sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku. Neskarot citus ieņēmumus, budžetu pilnībā finansē no pašas resursiem”;
2. uzsver problēmas, ar kurām ES budžets saskarsies pēc 2020. gada, lai stātos pretī mainīgajiem izaicinājumiem jomās, kurās var radīt Eiropas pievienoto vērtību, īpaši saistībā ar nepieciešamību stiprināt tādas politikas jomas kā aizsardzība un terorisma novēršana, migrantu un bēgļu pārvaldība, klimata pārmaiņu apkarošana, kā arī risināt demogrāfiskās problēmas papildus pārējām prioritātēm, kas jau tiek atbalstītas daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ietvaros;
3. piezīmē, ka Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES ietekmēs budžetu laikposmam pēc 2020. gada, kas cita starpā izpaudīsies kā samazinājums aptuveni par 10 miljardiem euro gadā ⁽¹⁾ un novēlotas nākamās DFS apspriešanas sarunas, kas jau ir pārceltas uz 2018. gada vasaru;
4. atgādina, ka RK jau ir paudusi atbalstu kardinālai pašu resursu reformai ⁽²⁾;
5. atzinīgi vērtē Augsta līmeņa grupas pašu resursu jautājumos nobeiguma ziņojuma (*Monti* ziņojums) publikāciju, īpaši ieteikumus par Eiropas pievienotās vērtības principu un subsidiaritātes principu, bet pauž nožēlu, ka šajā ziņojumā nav risināts jautājums par Eiropas budžeta lielumu atbilstoši ES noteiktajām prioritātēm;
6. uzskata, ka īpašais konteksts, kas saistīts ar krīzēm, Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un ar pārdomu procesu par Eiropas nākotni, kā arī *Monti* ziņojuma ieteikumi paver iespēju veidot redzējumu par prioritātēm, kas vidējā termiņā un ilgtermiņā finansējamas no ES budžeta un reformēt tā finansēšanas sistēmu;
7. atzinīgi vērtē publicēto Komisijas pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni, īpaši sadaļu “Ieņēmumi ES politikas virzīnu atbalstam”. RK atzinīgi vērtē Komisijas vēstulē, kas 2017. gada 13. septembrī nosūtīta Eiropas Parlamentam un Padomei, ietverto atsauci uz ieceri īstenot pašu resursu reformu. Tomēr Komiteja vēlas, lai paralēli vai priekšlikumā par DFS (līdz 2018. gada martam) tiktu ierosināti konkrēti priekšlikumi. RK arī aicina Padomi un dalībvalstis iesaistīties un palīdzēt īstenot apņemšanos būtiski reformēt pašreizējo pašu resursu sistēmu ar mērķi to padarīt vienkāršāku, taisnīgāku un pārredzamāku;

ES budžets “taisnīgas atdeves” loģikas važās

8. atgādina, ka jau vairākus gadu desmitus galvenos ES budžeta resursus veido valstu iemaksas, kas tiek aprēķinātas, ņemot vērā nacionālo kopienākumu (NKI) ⁽³⁾;
9. uzskata, ka pašreizējā sistēma nav pietiekami optimāla, jo tā ir pārāk lielā mērā atkarīga no valstu iemaksām un mudina valdības akceptēt tikai tādas izdevumu kombinācijas, kas sniedz maksimālus neto ieņēmumus, kuri atspoguļoti valsts budžetā. Šādas pieejas rezultātā bez ievērojamas paliek vienotā tirgus vai dažu Eiropas politikas jomu pozitīvā ietekme,

⁽¹⁾ *Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity?* <http://www.delorsinstitute.eu/media/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>

⁽²⁾ Atzinums CdR 2016/0009 “Daudzgadu finanšu shēmas termiņa vidusposma pārskatīšana”.

⁽³⁾ 2017. gada budžetā 69,63 % ieņēmumu veido valstu iemaksas.

un uzmanība tiek koncentrēta tikai uz atdeves līmeni. Tiek arī uzturēts nodalījums starp neto maksātājvalstīm un neto saņēmējvalstīm, kas ir mākslīgs veidojums, jo aprēķinos tiek ņemti vērā tikai publiskie konti, nevis ārējā pozitīvā ietekme uz dalībvalstu reālo ekonomiku. Ar šādu pieeju ārpus uzmanības loka paliek arī Eiropas integrācijas trūkuma radītās izmaksas;

10. norāda, ka ikgadējās budžeta pieņemšanas procedūras ietvaros kompromiss starp iestādēm bieži vien tiek panākts, samazinot budžetu attiecībā pret DFS uzstādītajiem mērķiem. Tā rezultātā arvien vairāk palielinās atšķirība starp saistībām un maksājumiem, kas rada maksājumu krīzi;

Reforma, kuras mērķis ir pārredzamības palielināšana, vienkāršošana un saiknes ar pilsoņiem stiprināšana

11. konstatē, ka ES budžeta struktūras un tā finansēšanas sistēmas sarežģītība, ko cita starpā raksturo atlaižu un korekcijas mehānismi, mazina ES rīcības saprotamību un palielina uzticēšanās krīzi pilsoņu attiecībās ar Eiropu; tāpēc aicina atcelt visas korekcijas un atlaides;

12. uzskata, ka uzticēšanās trūkums starp pilsoņiem, dalībvalstīm un Eiropas iestādēm daļēji ir skaidrojams ar pārmērīgo sarežģītību, kas saistīta ar Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu pārvaldību. Pilsoņu attieksmes uzlabošanas nolūkā pēc 2020. gada pilnīgi noteikti ir jāvienkāršo Eiropas politika, bet jo īpaši – kohēzijas politika;

13. atgādina, ka veids, kādā tiek pasniegts dalībvalstu ieguldījums ES budžetā nav saskaņots un pārredzams. Pagaidām tikai četras dalībvalstis savos nacionālajos kontos deklarē iemaksu ES budžetā, taču to pasniedz kā izdevumus, nevis kā ieguldījumus;

Virzība uz īstu pašu resursu palielinājumu, paredzamāku un līdzsvarotāku budžetu

14. uzskata, ka par šīs reformas mērķi jāizvirza saprotamāks, paredzamāks un līdzsvarotāks budžets, kas atbilst Eiropas uzdevumiem un kurā ir paredzēti gan lielāki jauni pašu resursi, gan valstu iemaksu samazināšana, lai tādējādi nodrošinātu minimālu papildu slogu nodokļu maksātājiem. Galvenais mērķis ir ierosināt pārskatāmāku un iedzīvotājiem saprotamāku pašu resursu sadalījumu, kā arī autonomāku un demokrātiskāku budžetu, palielinot Eiropas Parlamenta iesaisti, konkrēti, attiecībā uz ES budžeta ieņēmumiem. Turklāt šajā reformā vajadzētu iesaistīt RK un debatēs par ES budžetu ņemt vērā teritoriālo dimensiju;

15. uzskata, ka šajā reformā ir jārisina DFS lieluma jautājums. Reformas ietvaros ir jānodrošina saskaņa starp ES noteikto prioritāšu kopumu un tādas DFS pieņemšanu, kas atbilstu šiem mērķiem;

16. uzsver, ka daudzgadu finanšu shēmai laikposmam pēc 2020. gada jābūt vērstai uz turpmākajiem uzdevumiem un tajā jāietver noteikumi attiecībā uz budžeta riskiem. Tas ir svarīgi, lai tā saglabātu savu stratēģisko virzību un arī turpmāk nodrošinātu plānošanas noteiktību reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kā arī ļautu pārvarēt iespējamās krīzes un novērst *ad hoc* fondu veidošanu ārpus DFS;

17. uzskata, ka saiknei starp iekasētajiem nodokļiem un noteiktām prioritārām Eiropas politikas jomām būtu pedagoģiska vērtība, kas dotu iespēju uzlabot pieņemamību. RK iesaka saglabāt Eiropas budžeta universāluma principu⁽⁴⁾. Tomēr varētu apsvērt elastīgāku pieeju nepiešķiršanas noteikumam;

18. uzskata, ka jebkurā priekšlikumā par budžetu laikposmam pēc 2020. gada ir jāparedz reformas, pirmkārt, izdevumu sadaļā, lai ņemtu vērā jaunās ES prioritātes, nodrošinātu ES līdzekļu efektīvāku izmantošanu, kā arī paaugstinātu līdzekļu apgūšanas līmeni, un, otrkārt, ieņēmumu sadaļā – ar mērķi palielināt jaunus pašu resursus. Ar šīm reformām ir jāgarantē pietiekams finansējums, lai arī turpmāk īstenotu politikas, kuras ir devušas vislielāko ieguldījumu Eiropas veidošanā, t. i., vienota politika lauksaimniecības un pārtikas jomā, kohēzijas un lauku attīstības politika un sociālā programma, kuras pamatā ir pienācīgas kvalitātes darbvietu radīšana ES iedzīvotājiem;

19. uzsver, ka reformas īstenošanā ir jāņem vērā subsidiaritātes princips un Eiropas pievienotās vērtības jēdziens. RK vēlas, lai tiktu izskatīti *Monti* ziņojumā ierosinātie subsidiaritātes testi. Tomēr būs jāraugās, lai subsidiaritāte netiktu izmantota Eiropas politikas renacionalizācijas nolūkā un lai uz dalībvalstīm netiktu pārvirzīts lielāks līdzekļu apjoms šo politiku finansēšanai, jo tas varētu vājināt politikas, kuras ir devušas vislielāko ieguldījumu Eiropas veidošanā, t. i., kopējā lauksaimniecības politika, kohēzijas un lauku attīstības politika un sociālā programma, kuras pamatā ir kvalitatīvu darbvietu radīšana ES iedzīvotājiem;

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2011/overview/budget_management/index_en.html

20. uzsver, ka tādu tradicionālo pašu resursu iekasēšana kā muitas nodoklis vai ienākumi, kas iegūti no ES finanšu interesēm kaitīgās krāpšanas apkarošanas, lielā mērā ir atkarīga no lojālas dalībvalstu sadarbības;

21. uzstāj, ka pašu resursu reforma ir jāizstrādā sasaistē ar iespēju nodrošināt eurozonas dalībvalstu fiskālo spēju;

22. uzskata: ņemot vērā stingrās prasības, kas dalībvalstīm noteiktas saistībā ar sešu tiesību aktu kopumu, divu tiesību aktu kopumu un fiskālo paktu (pienākums ievērot strukturālo bilanci, mazināt izdevumus un samazināt parāda attiecību), jānodrošina, ka dalībvalstīm joprojām ir pietiekama rīcības brīvība patstāvīgi veidot savu regulējumu nodokļu jomā un tādējādi sagādāt nepieciešamos (valsts) ieņēmumus, lai varētu pietiekamā mērā nosegt izdevumus, kas – daļēji – aug nesamērīgi (piemēram, sociālajā, veselības vai aprūpes jomā).

Monti ziņojumā atspoguļotie viedokļi par jaunajiem pašu resursiem

23. iesaka jaunus pašu resursus vērtēt un ierosināt tādas “paketes” veidā, kurā apvienoti dažādi nodokļi, lai varētu līdzsvarot jauno pašu resursu ietekmi uz visiem pārvaldes līmeņiem, uzņēmumiem un iedzīvotājiem;

24. atzinīgi vērtē Eiropas uzņēmumu ienākumu nodokļa variantu, kura pamats būtu kopējā konsolidētā bāze (KKUINB). Kādā no iepriekšējiem atzinumiem RK atzinīgi novērtēja KKUINB ietekmi uz ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību un vienlīdzību nodokļu jomā, kā arī uz publiskajām, tostarp vietējām un reģionālajām finansēm. Turklāt papildus šim nodoklim RK aicina iestādes pievērsties tāda nodokļa veidošanai, kas būtu vērsts uz multinacionāliem uzņēmumiem. Atbalsta Komisijas ieceri līdz 2018. gada pavasarim nākt klajā ar direktīvas priekšlikumu, kurā, turpinot 2017. gada 21. septembra paziņojumā “Taisnīga un efektīva nodokļu sistēma Eiropas Savienībā digitālā vienotā tirgus labā” iesāktu, būtu paredzēti noteikumi par digitālās ekonomikas peļņas aplikšanu ar nodokļiem ES līmenī. Tomēr atgādina, ka saskaņā ar LESD 113. pantā noteikto nodokļu saskaņošanu ES līmenī ierobežo apsvērumi saistībā ar iekšējā tirgus darbības nodrošināšanu un godīgas konkurences nosacījumiem un ka pilnvaras atcelt un iekasēt nodokļus joprojām ir būtisks dalībvalstu suverenitātes aspekts;

25. uzskata, ka PVN reforma varētu palīdzēt palielināt pašu resursus. Pašreizējais PVN ir pārmērīgi sarežģīts, un tas būtu jāreformē atbilstoši sistēmai, ko ierosinājusi augsta līmeņa grupa, saskaņotai un plašākai bāzei piemērojot vienotu Eiropas likmi; Tomēr šī reforma nedrīkst negatīvi ietekmēt pilsoņus un mazāk attīstītās dalībvalstis;

26. atbalsta finanšu darījumu nodevu. Tā dotu dalībvalstīm iespēju samazināt nacionālās iemaksas⁽⁵⁾. Tās potenciālu tomēr mazina tas, ka ierobežots dalībvalstu skaits ir uzņēmies saistības finanšu darījumu nodevas jomā un ieņēmumus nav iespējams paredzēt.

27. uzskata, ka pastāv iespēja apsvērt tādu pašu resursu, kura pamatā būtu naudas emisijas peļņa, taču jāņem vērā nepastāvības risks un fakts, ka tas attiecas tikai uz eurozonas dalībvalstīm;

28. uzskata, ka oglekļa dioksīda nodokļi valstu līmenī, nodoklis, kuru varētu ieviest ES līmenī, un nodoklis, kas saistīts ar emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, ES līmenī sniedz nenoliedzamas priekšrocības, jo, piemēram, tas mudinātu samazināt CO₂ emisijas, palīdzētu īstenot Parīzes nolīgumus un izveidot ciešāku saikni starp Eiropas mērķiem ilgtspējīgas attīstības, klimata un vides jomā. Tomēr tas ietekmēs rūpniecības un transporta nozares. Šādi nodokļi varētu arī radīt jaunu sāncensību starp ekonomiski mazāk attīstītajām dalībvalstīm, kuru ekonomika ir oglekļietilpīgāka, un attīstītākajām dalībvalstīm, kuru ekonomikai ir iespējas izmantot tīrākus enerģijas ražošanas līdzekļus. Turklāt saistībā ar šādu oglekļa dioksīda nodokļu ieviešanu ir jāparedz kompensācijas mehānismi salām un tālākajiem reģioniem, kuri ir pilnībā atkarīgi no gaisa un jūras transporta, taču vienlaikus apņēmušies samazināt emisijas;

29. uzskata, ka elektroenerģijas nodokļa priekšrocība noteikti būtu tā skaidrība un atbilstība ES mērķiem energoefektivitātes jomā, taču pastāv risks, ka tas būtu nepopulārs un nelabvēlīgi ietekmētu neaizsargātās ģimenes. Tāpēc to nevajadzētu piemērot mājāsaimniecībām;

⁽⁵⁾ RK atzinums “Kopīga finanšu darījuma nodokļa sistēma”, CdR 332/2011 fin.

30. ierosina noraidīt degvielas nodokli. Tas būtu nepieņemams pilsoņiem, turklāt tam būtu negatīvas sekas vietējā līmenī. Tas ir viens no ienākumu avotiem dažās reģionālajās un vietējās pašvaldībās;

31. uzskata, ka 2011. gadā Komisijas ierosināto lidojumu nodokli ⁽⁶⁾ varētu apsvērt atkārtoti, un iesaka to piemērot lidojumiem Eiropas teritorijā;

32. aicina Komisiju veikt detalizētu jauno pašu resursu ietekmes novērtējumu un vērtēt to ietekmi uz dalībvalstu un valsts līmenim pakārtoto pārvaldes līmeņu budžetiem un iedzīvotājiem;

Reforma saistībā ar DFS laikposmam pēc 2020. gada grafiku

33. aicina Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu par DFS laikposmam pēc 2020. gada, paredzot vērīgu pašu resursu reformu. Šai reformai būtu jānorisinās pakāpeniski, atbilstoši ES līgumiem, un valstu ieguldījums būtu jā saglabā, bet mazākā apmērā;

34. norāda, ka termiņi, kas saistīti ar Apvienotās karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Parlamenta un Komisijas pilnvaru termiņa atjaunošanu, varētu aizkavēt grafiku, kas paredzēts, lai iesniegtu priekšlikumus par ES budžetu laikposmam pēc 2020. gada. Aicina Komisiju būtiskas aizkavēšanās gadījumā ierosināt DFS piemērošanas turpināšanu atbilstoši LESD 312. panta 4. punktam, lai netiktu nodarīts kaitējums Eiropas publiskās politikas darbībai, īpaši kohēzijas politikai.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ "ES budžeta finansēšana – ziņojums par pašu resursu sistēmas darbību" (SEC(2011) 876 final).

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Bērnu migrantu aizsardzība”

(2018/C 054/14)

Ziņotājs: Yoomi Renström (SE/PSE), Ovanåker komūnas padomes locekle**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Bērnu migrantu aizsardzība”,

COM(2017) 211 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**Vispārīgas piezīmes**

Nepilngadīgie migranti ir īpaši neaizsargāta grupa. To bērnu skaits, kuri atrodas dažādās migrācijas situācijās un ierodas Eiropas Savienībā, ir strauji pieaudzis. Daudzi no viņiem ierodas nepavadīti, t. i., bez pieauguša aprūpētāja. 2015. un 2016. gadā aptuveni 30 % no visiem patvēruma meklētājiem bija bērni. Pēdējos gados viņu skaits ir pieaudzis seškārtīgi.

Komisijas paziņojuma temats ir nepilngadīgo migrantu aizsardzības pasākumi. Ieteikumi ir izstrādāti, pamatojoties uz jau esošiem noteikumiem, procedūrām un iniciatīvām. Nepilngadīgu migrantu skaita pieauguma dēļ uzņemšanas un bērnu aizsardzības sistēmas atrodas zem spiediena. Komisija ierosina noteiktus svarīgus pasākumus, ko Eiropas Savienībai (ES) un dalībvalstīm ar attiecīgo ES struktūru (EASO, FRA un FRONTEX) atbalstu būtu jāveic vai efektīvāk jāīsteno. To mērķis ir novērst visneatliekamākos trūkumus nepilngadīgo migrantu aizsardzības jomā un ņemt vērā bērnu vajadzības un tiesības migrācijas situācijās.

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, ņemot vērā Eiropas Savienībā un dalībvalstīs pastāvošās atšķirības dažādās migrācijas situācijās esošo nepilngadīgo personu aizsardzības jomā; atzinīgi vērtē to, ka Komisija norāda iespējas labākai īstenošanai, kas ļauj veikt savlaicīgus, saskaņotus un efektīvākus pasākumus šajā jomā;
2. piekrīt Komisijas viedoklim par to, ka ļoti svarīga nozīme ir visaptverošai pieejai gan attiecībā uz nepavadītiem bērniem, gan bērniem, kuri ierodas savu ģimeņu pavadībā, neatkarīgi no to statusa visos migrācijas posmos; atzinīgi vērtē arī to, ka Komisijas priekšlikumā ietvertie pasākumi ir vērsti gan uz pamatcēloņiem, kuri izraisa bērnu bīstamo ceļošanu uz ES, gan uz bērniem paredzētu stipru aizsardzības sistēmu migrācijas maršrutos, kā arī labākiem nosacījumiem attiecībā uz uzņemšanu ES, integrāciju, atgriešanu un ģimeņu atkalapvienošanu;
3. norāda, ka ES Pamattiesību hartas 24. pantā ir atzītas bērna tiesības. Bērna pamattiesības ir horizontāls un transversāls jautājums, kas saistīts ar daudzām dimensijām, tāpēc tās ir jāiekļauj visās Eiropas un valstu attiecīgajās politikās kā transversāla horizontāla prioritāte ⁽¹⁾;
4. norāda, ka bērna tiesības pieder pie cilvēktiesībām, un tās ir universālas un nedalāmas, kā arī savstarpēji cieši saistītas; aicina ES un dalībvalstis, kas ir ratificējušas Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām (UNCRC), gādāt par šīs Konvencijas noteikumu ievērošanu; uzskata, ka ANO Konvencija par bērna tiesībām ir pamats, kas ir svarīgs ne tikai bērna tiesību pārkāpumu gadījumos, bet arī plaši jāpiemēro visu bērnu un jauniešu attīstības un iespēju sekmēšanai ⁽²⁾;

⁽¹⁾ RK atzinums “Eiropas Savienības vietējo un reģionālo pašvaldību sadarbība bērna tiesību aizsardzības jomā” (CdR 54/2010).

⁽²⁾ Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

5. norāda, ka pastāv institucionālais un tiesiskais satvars bērna tiesību aizsardzībai ES, tostarp Konvencija par bērna tiesībām, Eiropas Cilvēktiesību konvencija un citas svarīgas starptautiskās vienošanās, ko noslēgušas dalībvalstis. Uzdevums ir piemērot šos tiesiskos instrumentus pašreizējā situācijā Eiropā, kur ir ievērojami pieaudzis to nepilngadīgo migrantu skaits, kuriem ir nepieciešama aizsardzība;

6. uzsver saikni starp šo atzinumu un RK 2016. gada atzinumu par priekšlikumu reformēt patvēruma sistēmu⁽³⁾, un atkārtoti aicina pieņemt uz solidaritāti un cilvēktiesību ieviešanu balstītu, visaptverošu un ilgtspējīgu ES pieeju migrācijai, kā arī pasākumus ar mērķi efektīvi aizsargāt bērnus, kas ir visneaizsargātākā grupa;

7. uzskata, ka paziņojums ir svarīgs papildu ieguldījums jaunajā kopējā Eiropas patvēruma sistēmā (KEPS), un mudina ES iestādes, kas iesaistītas sarunās par turpmāko patvēruma sistēmu, nodrošināt, ka bērna tiesības ir skaidri atspoguļotas visos tās aspektos;

8. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus par konkrētiem galvenajiem pasākumiem, ar kuriem tiek precizēta ES un tās dalībvalstu atbildība par nepilngadīgo migrantu aizsardzību; uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt bērna tiesības visos migrācijas procesa posmos;

9. atzinīgi vērtē to, ka Komisija cenšas panākt vienotus un augstākus standartus attiecībā uz bērnu un jauniešu uzņemšanu visās dalībvalstīs, taču uzsver, ka gan ES, gan dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt reģionālajām un vietējām pašvaldībām pareizos apstākļus migrantu uzņemšanai;

10. norāda, ka bērnu migrantu aizsardzību var nodrošināt tikai ar plašu partnerību starp visiem iesaistītajiem dalībniekiem – ES iestādēm, dalībvalstīm, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī pilsonisko sabiedrību. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga loma to nepilngadīgo migrantu ikdienas dzīvē, kuriem ir nepieciešama aizsardzība. Turklāt tām ir centrālā loma darbību koordinēšanā ar citiem iesaistītajiem dalībniekiem;

11. pauž bažas par to, ka paziņojumā nav ņemti vērā apstākļi un nosacījumi, ar ko saskaras vietējās un reģionālās pašvaldības; uzsver, ka ierosinātajā priekšlikumā būtu jāvadās no vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzes un apstākļiem. Lai varētu īstenot jauno pieeju, vietējās un reģionālās pašvaldības ir jāiesaista jau agrīnā posmā un visā procesa gaitā. ES un dalībvalstīm ir jānodrošina mērķtiecīgs un vietējiem apstākļiem pielāgots atbalsts finansējuma, tiesību un regulatīvās sistēmas un zināšanu paplašināšanas jomā; uzskata, ka migrācijas politika ir cieši saistīta ar attīstības politiku.

12. Starptautiskajai, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa sadarbībai ir izšķiroša nozīme centienos nodrošināt nepilngadīgo migrantu aizsardzību saskaņā ar pasaules ilgtspējīgas attīstības mērķiem Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam ietvaros;

Bērna intereses kā vadošais princips

13. uzsver, ka bērna interešu principam saskaņā ar UNCRC jābūt vadošajam principam lēmumu pieņemšanā un pasākumos visā patvēruma procedūras gaitā, tostarp attiecībā uz bērniem, kuri neiesniedz patvēruma pieteikumu. Bērns ir jebkura persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu. Lai varētu noteikt, kas atbilst bērna interesēm, ir jānoskaidro bērna viedoklis. Šajā sakarā bērnam ir vajadzīga piekļuve visai attiecīgajai informācijai, tostarp par viņa tiesībām saistībā ar patvēruma procedūru. Informācijai ir arī jāatbilst bērna vecumam un citiem attiecīgajiem apstākļiem. Viss minētais būtu jāgarantē, norīkojot nepilngadīgā juridisko pārstāvi vai, ja nepieciešams, likumisko aizbildni;

14. vērš uzmanību uz to, ka trūkst kritēriju bērna interešu noskaidrošanai un novērtēšanai, tāpēc atzinīgi vērtē to, ka Komisija un ES aģentūras nodrošina pamatnostādnes, izglītošanas pasākumus un instrumentus attiecībā uz bērna interešu novērtēšanu;

15. uzskata, ka būtu jāpievērš uzmanība bērnu īpašajai neaizsargātībai, tāpēc bērnu pieteikumi ir jāizskata prioritārā kārtā. Attiecībā uz katru bērnu būtu jāizvērtē viņa pašreizējās aizsardzības vajadzības. Komiteja atzinīgi vērtē īpašās pamatnostādnes par darbības standartiem un nepavadītu nepilngadīgo personu uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem, ko 2017. gadā paredzējis izstrādāt Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (EASO);

⁽³⁾ COR-2016-05807-00-00-AC un COR-2016-03267-00-00-AC.

16. atzinīgi vērtē Komisijas aicinājumu dalībvalstīm rūpēties par to, lai personas, kuras strādā ar nepilngadīgajiem migrantiem visos migrācijas posmos, būtu atbilstoši apmācītas. Komiteja uzskata, ka papildus izglītošanas pasākumiem ir nepieciešams arī finansējums un atbalsts pieredzes un paraugprakses apmaiņai;

Nepilngadīgajiem migrantiem ir nepieciešama aizsardzība

17. uzskata, ka pirmais solis virzībā uz nepilngadīgo migrantu aizsardzību ir novērst migrācijas pamatā esošos iemeslus, kuru dēļ bērni dodas bīstamajā ceļojumā uz Eiropu. Šim nolūkam ir nepieciešams sekmīgi cīnīties pret nabadzību un atstumtību, novērst nevienlīdzību dzīves līmeņa ziņā un risināt ilgstošus un vardarbīgus konfliktus. Turklāt ir svarīgi attīstīt bērniem paredzētas integrētas aizsardzības sistēmas trešās valstīs;

18. norāda, ka bērni bēgšanas vai migrācijas laikā ir sevišķi neaizsargāti un apdraudēti, kā arī daudzos gadījumos cieš no galējas vardarbības, ekspluatācijas, cilvēku tirdzniecības un noziedzības, kā arī fiziskas, psiholoģiskas un seksuālas vardarbības. Meiteņu un zēnu neaizsargātība var izpausties atšķirīgi. Piemēram, meitenes vairāk apdraud seksuāla un ar dzimumu saistīta vardarbība, un viņas ir īpaši neaizsargātas pret piespiedu laulībām, savukārt zēni bieži vien ir pakļauti riskam tikt iesaistītiem noziedzīgās darbībās. Tāpēc bērnu aizsardzības pasākumu plānošanā, īstenošanā un novērtēšanā vienmēr ir jāņem vērā ar dzimumu saistīti aspekti;

19. norāda: lai garantētu bērna veselību un tiesības, būtu jāpievērš īpaša uzmanība bērniem, kuri ierodas pieaugušo personu pavadībā un kuru attiecības ar konkrēto pieaugušo personu ir neskaidras;

20. norāda, ka pēdējos trīs mēnešos Vidusjūras reģiona centrālajā daļā bojā gājis rekordliels skaits bēgļu un migrantu, tostarp daudzi bērni; norāda uz savu iepriekšējo atzinumu⁽⁴⁾ un atbalsta ANO Bērnu fonda (UNICEF) lūgumu Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm apņēmīgi aizsargāt bez pajumtes palikušus bērnus, novēršot bērnu ekspluatāciju un kontrabandu un stiprinot bērnu aizsardzības programmas Lībijā;

21. uzsver, ka visos uzņemšanas centros, kur bērni tiek reģistrēti un identificēti, ir jānodrošina bērnu aizsardzības ombuds kā kontaktpunkts visos jautājumos, kas attiecas uz bērniem un viņu tiesībām;

22. uzskata, ka apkopotajai informācijai jābūt salīdzināmai starp dalībvalstīm un konkrētīzetai pēc personu dzimuma. Biometrisko datu un pirkstu nospiedumu iegūšanas metodikā vajadzētu ņemt vērā bērna intereses un katra bērna dzimumu, kā arī īpašos apstākļus. Šajā nolūkā ļoti svarīga nozīme ir bērnu aizsardzības ombuda klātbūtnei;

23. uzskata, ka Eiropas Savienībai ir vajadzīga funkcionējoša un tiesiski atbilstoša sistēma vecuma noteikšanai. No bērnu tiesību un juridiskās noteiktības viedokļa ir svarīgi, ka pieteikuma iesniedzēja vecums tiek novērtēts jau agrīnā procedūras posmā; atzinīgi vērtē to, ka EASO 2017. gadā atjauninās savas vecuma novērtēšanas pamatnostādnes, lai procedūru vairāk pielāgotu bērnu vajadzībām;

24. uzsver, ka ir jāuzlabo sadarbība, uzraudzība un pasākumi, kas attiecas uz bērniem un kas Eiropas Savienībā atšķiras. Arvien lielāks skaits bērnu pazūd, un tikai nedaudzi tiek atrasti. Bezvēsts pazudušajiem bērniem migrantiem ir tādas pašas tiesības kā citiem bērniem. Lai novērstu bērnu pazušānu, ir vajadzīga tiesību aktiem atbilstoša un sistemātiska paziņošanas un reaģēšanas procedūra bērnu pazušānu gadījumos;

25. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas Zināšanu centrs migrācijas un demogrāfijas jautājumos izveidos bērnu migrantu datu reģistru;

Nepilngadīgu migrantu izmitināšana

26. aicina ES un dalībvalstis aktīvi atbalstīt dažādu nepavadītiem nepilngadīgajiem paredzētu izmitināšanas veidu attīstību. Mērķtiecīga būtu izmitināšana audžuģimenē, speciālā nepilngadīgajiem paredzētā iestādē vai pie pieaugušiem radniekiem. Pirms lēmuma pieņemšanas ir jānovērtē bērna intereses;

⁽⁴⁾ Atzinuma projekts "Migrācija Vidusjūras centrālās daļas maršrutā", CIVEX-VI/023.

27. iestājas pret jebkāda veida bērnu aizturēšanu uz viņu migrācijas statusa pamata. Sakarā ar brīvības atņemšanas negatīvo ietekmi uz nepilngadīgajiem tā ir jāpiemēro tikai kā galējais līdzeklis un tikai izņēmuma gadījumos (piemēram, ja ir apdraudēta bērna dzīvība vai veselība) maksimāli īsā laika periodā un nekādā gadījumā cietumam līdzīgos apstākļos. Šāda brīvības atņemšana vienmēr un visos posmos ir jāpārtrauc kompetentajai iestādei un/vai attiecīgajām publiskajām bērnu tiesību aizsardzības iestādēm. Aizturēšanas telpām jābūt īpaši pielāgotām bērnu vajadzībām un nodrošinātām ar pienācīgi apmācītiem darbiniekiem; atzinīgi vērtē to, ka Eiropas forumā par bērnu tiesībām, kas notiks 2017. gada 6.–8. novembrī, galvenokārt spriedīs par to, kā veicināt brīvības atņemšanas aizstāšanu ar alternatīvām iespējām;

Bērna tiesības uz aizbildnību

28. norāda, ka aizbildnības sistēmas dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgas, un tādēļ mazinās izredzes uz vienlīdzīgiem nosacījumiem aizbildņu nozīmēšanā nepilngadīgajiem Eiropas Savienībā. Nepavadītiem nepilngadīgajiem pēc viņu ierašanās ir tiesības uz profesionālu aizbildni, kurš juridisko jautājumu risināšanā rīkojas nepilngadīgās personas vārdā un pārstāv viņas intereses neatkarīgi no tā, vai nepilngadīgā persona ir vai nav pieprasījusi patvērumu. Aizbildnis ir nozīmīga persona, kurai jāveido savstarpējā uzticēšanās un jāaizsargā bērns pret dažāda veida izmantošanu. Labas attiecības starp nepilngadīgo personu un viņas aizbildni ir nepieciešamas integrācijai. Aizbildnis var arī palīdzēt novērst bērnu pazušanu. Komiteja ar gandarījumu secina, ka saskaņā ar Komisijas paziņojumu par pašreizējo stāvokli Eiropas programmā migrācijas jomā noteikto prioritāro darbību īstenošanā Savienības līmenī panākts straujš progress saistībā ar Eiropas aizbildniecības iestāžu tīkla izveidi;

29. norāda, ka ir svarīgi, lai kompetentās iestādes vai valsts iestādes nodarbinātie aizbildņi tiktu atbilstoši apmācīti vai varētu apliecināt atbilstošas apmācības saņemšanu. Aizbildņi drīkst atbildēt tikai par ierobežotu bērnu skaitu. Komiteja uzskata, ka dalībvalstīm ir jāpieņem darbā aizbildņi, kas saņem atlīdzību no valsts un kam nodrošināta iespēja strādāt patstāvīgi;

30. atzinīgi vērtē to, ka ir izveidots Eiropas aizbildnības tīkls, kurā var apmainīties ar pieredzi un izstrādāt pamatnostādnes;

Nepilngadīgo personu integrācija sabiedrībā un izglītība

31. īpaši uzsver ciešo saikni starp bērnu uzņemšanas nosacījumiem un integrācijas iespējām un norāda, ka uzņemšanas procedūrām un nosacījumiem nevajadzētu kavēt vai apdraudēt integrācijas procesu, un uzsver, ka ir svarīgi nekavējoties sākt likumīgā administratīvā statusa ieguves procedūras;

32. uzskata, ka bērnu agrīna integrācija ir izšķiroša, lai veicinātu viņu attīstību ceļā uz pieaugušo dzīvi. Nepilngadīgo personu integrācija uzņēmējā valstī ir sociāls ieguldījums, kas ļauj līdz minimumam samazināt riskus, kas saistīti ar iespējamām noziedzīgām darbībām un radikalizācijas tendencēm. Bērna attīstību var veicināt, nodrošinot piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei, atpūtas pasākumiem un psihosociālajam atbalstam agrīnā posmā;

33. īpaši uzsver, ka savlaicīga un efektīva piekļuve iekļaujošai formālajai izglītībai, tostarp agrīnajai pirmsskolas aprūpei, izglītībai un audzināšanai, ir viens no svarīgākajiem un ietekmīgākajiem instrumentiem bērnu integrācijai, kas veicina valodu prasmju apguvi, sociālo kohēziju un savstarpējās sapratnes veidošanu;

34. uzsver, ka integrācijas procesa atvieglošanā svarīga nozīme ir traumatisku pieredzi guvušo bērnu psiholoģiskajai aprūpei. Bērniem, kuri, iespējams, cietuši no seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības, būtu arī jāsniedz īpašas priekšrocības, piemēram, atvieglojot aprūpes pieejamību seksuālās un reproduktīvās veselības jomā;

35. uzsver, cik svarīgi ir pastāvīgi īstenot pasākumus, kas ļauj veicināt pozitīvu pieeju dažādībai, kā arī apkarot rasismu, ksenofobiju un it īpaši naida izpausmes pret bērniem migrantiem;

36. pieņem zināšanai, ka Komisija uzsver problēmas, kuras rodas, kad nepavadītas nepilngadīgās personas sasniedz 18 gadu vecumu un vairs netiek uzskatītas par bērniem, lai gan viņas joprojām ir ļoti neaizsargātas. Bērni ir jāsaģatavo pārejai uz pieaugušo dzīvi, sniedzot konsultācijas, atbalstu un iespējas turpināt vispārējo izglītību un profesionālo apmācību;

37. uzsver, ka ilgtermiņā risinājumi ir svarīgi, lai ilgtermiņā nodrošinātu kārtību un stabilitāti attiecībā uz bērniem. Būtu jāapsver visi iespējamie risinājumi – integrācija, atgriešana, pārmitināšana vai atkalapvienošanās ar ģimeni. Ir svarīgi, lai visās lietās tiek rūpīgi noteiktas bērna intereses;

Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā perspektīva

38. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būtu jāuzskata par svarīgiem partneriem saistībā ar bērnu migrantu aizsardzībai paredzēto ES stratēģiju īstenošanu; aicina Komisiju visos tās priekšlikumos izvērtēt ietekmi uz reģionālo un vietējo līmeni, jo nepilngadīgu patvēruma meklētāju uzņemšana notiek vietējā līmenī, kurā tiek arī nodrošināta piekļuve dažādiem veselības aprūpes pakalpojumiem un uzsākta savlaicīga integrācija sabiedrībā;

39. aicina Komisiju skaidri izklāstīt komunikācijā ar dalībvalstīm, ka tām jāizmanto vietējā un reģionālā līmeņa pieredze un zināšanas. Vietējās un reģionālās pašvaldības var sniegt daudzus paraugprakses piemērus, un tām ir ievērojama pieredze nepilngadīgo migrantu aizsardzības un uzņemšanas jomā;

40. uzskata, ka dažādi ES finansējuma un atbalsta veidi var atvieglot un veicināt bērnu migrantu aizsardzību un integrāciju; mudina Komisiju uzlabot informēšanu par atbalsta un finansējuma iespējām, kas pieejamas vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

41. ir vienprātis ar Komisiju par to, ka pēc svarīgākajiem pasākumiem, kas izklāstīti šajā paziņojumā, ir jāveic mērķorientēti, saskaņoti un koordinēti turpmākie pasākumi ES, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, sadarbojoties arī ar pilsonisko sabiedrību un starptautiskajām organizācijām. Ir jānodrošina cieša uzraudzība attiecībā uz visu attiecīgo ES regulējuma aspektu īstenošanu, tostarp un jo īpaši attiecībā uz atbilstību pamattiesību ievērošanas pienākumiem un aizsardzības pasākumiem, kas saistīti ar bērna tiesībām;

42. uzskata, ka saskaņota sistēma ar kopīgiem mērķiem attiecībā uz nepilngadīgo migrantu uzņemšanu ES un valstu līmenī nodrošinās nepieciešamo pasākumu īstenošanu maksimāli agrīnā posmā. Tam ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu iespējas bērnu ātrai integrācijai, sekmīgām skolas gaitām un labu sagatavotību darba tirgum. Lai sasniegtu šos mērķus, visām dalībvalstīm jāuzņemas solidāra atbildība par neaizsargātu nepilngadīgo personu uzņemšanu;

43. norāda, ka bērni ir Eiropas nākotne: demogrāfisko pārmaiņu rezultātā palielinās vecāka gadagājuma cilvēku īpatsvars, un pieaug pieprasījums pēc darbaspējīgā vecumā esoša darbaspēka. Lielāks jaunu cilvēku skaits ir vajadzīgs mūsu sabiedrības attīstībai un pilnveidei; Ja ir radīti pareizi uzņemšanas nosacījumi un ja tiek nodrošināts efektīvs integrācijas process, ieceļojušiem bērniem un jauniešiem paveras labas iespējas dzīvei un attīstībai mūsu sabiedrībā. Tāpēc labi uzņemšanas apstākļi un integrācija ir ilgtermiņa ieguldījums labklājības, demokrātijas un cilvēktiesību jomā.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

125. PLENĀRSESĪJA 2017. GADA 9.–11. OKTOBRĪ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu “Pakalpojumu pakete “Pakalpojumu ekonomika, kas darbojas Eiropas iedzīvotāju labā””

(2018/C 054/15)

Ziņotājs: Jean-Luc Vanraes (BE/ALDE), Ukles komūnas domes deputāts

Atsauces dokumenti: Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko ievieš Eiropas pakalpojumu e-karti un saistīto administratīvo nodrošinājumu

COM(2016) 824 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tiesisko un darbības regulējumu Eiropas pakalpojumu e-kartei, ko ievieš ar Regulu ... [EPK regulu]

COM(2016) 823 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru, un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem

COM(2016) 820 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

7. apsvērums

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Šajā direktīvā noteiktajam paziņošanas pienākumam vajadzētu attiekties uz dalībvalstu regulatīvajiem pasākumiem, piemēram, vispārējiem normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem vai jebkuriem citiem vispārēja rakstura saistošiem noteikumiem, tostarp profesionālo organizāciju pieņemtajiem noteikumiem, kas kolektīvi reglamentē piekļuvi pakalpojumu darbībām vai to veikšanu. Paziņošanas pienākumam toties nevajadzētu attiekties uz atsevišķiem lēmumiem, kurus izdevušas valsts iestādes.	Šajā direktīvā noteiktajam paziņošanas pienākumam vajadzētu attiekties uz dalībvalstu regulatīvajiem pasākumiem, piemēram, vispārējiem normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem vai jebkuriem citiem vispārēja rakstura saistošiem noteikumiem, tostarp profesionālo organizāciju pieņemtajiem noteikumiem, kas kolektīvi reglamentē piekļuvi pakalpojumu darbībām vai to veikšanu. Paziņošanas pienākumam toties nevajadzētu attiekties uz atsevišķiem lēmumiem, kurus izdevušas valsts iestādes. <i>Šajā direktīvā noteiktais paziņošanas pienākums nebūtu jāattiecinā uz pasākumu projektu grozījumiem vai izmaiņām, ko parlamentārā procedūrā ieviešu likumdevējas asamblejas vai valsts, reģionālie un vietējie parlamenti. Šīs direktīvas izpratnē paziņošanas pienākums būtu uzskatāms par izpildītu, kad pasākuma projekts ir īstenots un parlamentārās procedūras noslēgumā pieņemts.</i>

Pamatojums

Priekšlikumā nav paredzēta procedūra attiecībā uz pasākumu projektu grozījumiem vai izmaiņām, ko ieviešu likumdevējas asamblejas.

2. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

15. apsvērums

Svītrot

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<i>Ja nav ievērots pienākums paziņot par pasākumu projektiem vismaz trīs mēnešus pirms to pieņemšanas un/vai pienākums atturēties no paziņotā pasākuma pieņemšanas šajā periodā un attiecīgā gadījumā 3 mēnešu laikā pēc brīdinājuma saņemšanas, tas būtu jāuzskata par nopietnu un būtisku procesuālu pārkāpumu, ņemot vērā sekas attiecībā uz privātpersonām.</i>	

Pamatojums

EK priekšlikuma sekas ir tādas, ka pasākumu projekti, par kuriem nav paziņots, nebūs izpildāmi. Tas radīs nopietnas sekas attiecībā uz vietēja un reģionāla mēroga pasākumu izpildi, jo Pakalpojumu direktīvas darbības joma ir ļoti plaša un Eiropas Kopienas Tiesas judikatūras ietekmē tā joprojām attīstās.

3. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

3. panta 2. punkts

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis paziņo Komisijai visus pasākumu projektus, ar kuriem tiek ieviestas jaunas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas, kas minētas 4. pantā, vai tiek mainītas jau pastāvošas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas. 2. Ja dalībvalsts maina paziņoto pasākuma projektu, būtiski paplašinot tā darbības jomu vai saturu vai saīsinot īstenošanai sākotnēji atvēlēto laika grafiku, vai pievienojot jaunas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas, vai ar šīm prasībām vai atļauju piešķiršanas sistēmām ierobežojot uzņēmējdarbību vai pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, tā vēlreiz ziņo par mainīto pasākuma projektu, kas jau paziņots saskaņā ar 1. punktu, iekļaujot paskaidrojumus par izmaiņu mērķi un saturu. Tādā gadījumā iepriekšējo paziņojumu uzskata par atsauktu. 3. Pasākumu projekti, kas minēti 1. un 2. punktā, Komisijai jāpaziņo vismaz trīs mēnešus pirms to pieņemšanas.	1. Dalībvalstis paziņo Komisijai visus pasākumu projektus, ar kuriem tiek ieviestas jaunas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas, kas minētas 4. pantā, vai tiek mainītas jau pastāvošas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas. 2. a) Ja dalībvalsts maina paziņoto pasākuma projektu, būtiski paplašinot tā darbības jomu vai saturu vai saīsinot īstenošanai sākotnēji atvēlēto laika grafiku, vai pievienojot jaunas prasības vai atļauju piešķiršanas sistēmas, vai ar šīm prasībām vai atļauju piešķiršanas sistēmām ierobežojot uzņēmējdarbību vai pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, tā vēlreiz ziņo par mainīto pasākuma projektu, kas jau paziņots saskaņā ar 1. punktu, iekļaujot paskaidrojumus par izmaiņu mērķi un saturu. Tādā gadījumā iepriekšējo paziņojumu uzskata par atsauktu. b) <i>Dalībvalstīm nav pienākuma paziņot par izmaiņām, kas parlamentārās procedūras laikā ieviestas pasākuma projektā, par kuru jau ir paziņots. Tomēr dalībvalstis Komisijai paziņo par pasākuma projektu, kas satur šīs izmaiņas, tiklīdz tas ir pieņemts.</i> 3. Pasākumu projekti, kas minēti 1. un 2. punktā, Komisijai jāpaziņo vismaz trīs mēnešus pirms to pieņemšanas.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
4. Ja netiek izpildīts kāds no pienākumiem, kas noteikti 3. panta 1., 2. un 3. punktā vai 6. panta 2. punktā, to uzskata par nopietnu un būtisku procesuālo noteikumu pārkāpumu, ņemot vērā sekas attiecībā uz privātpersonām. 5. Dalībvalstis, veicot paziņojumus, sniedz informāciju, kas apliecina paziņotās atļauju piešķiršanas sistēmas vai prasības atbilstību Direktīvai 2006/123/EK. Šajā informācijā jānorāda, kāds ir sevišķi svarīgais ar sabiedrības interesēm saistītais iemesls, un jāpaskaidro, kāpēc paziņotā atļauju piešķiršanas sistēma vai prasība nerada diskrimināciju valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ un kāpēc tā ir samērīga. Minētā informācija ietver novērtējumu, kas apliecina, ka mazāk ierobežojoši līdzekļi nav pieejami, kā arī konkrētus faktus, kas pamato paziņotās dalībvalsts argumentus. 6. Paziņojumā attiecīgā dalībvalsts iekļauj arī normatīvā vai administratīvā akta tekstu, kas ir paziņotā pasākuma projekta pamatā. 7. Attiecīgās dalībvalstis paziņo par pieņemto pasākumu divu nedēļu laikā pēc tā pieņemšanas. 8. Šajā direktīvā paredzēto paziņošanas procedūru īsteno un informācijas apmaiņu starp paziņotāju dalībvalsti, citām dalībvalstīm un Komisiju nodrošina, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, kas noteikta Regulā (ES) Nr. 1024/2012.	4. Ja netiek izpildīts kāds no pienākumiem, kas noteikti 3. panta 1., 2. un 3. punktā vai 6. panta 2. punktā, to uzskata par nopietnu un būtisku procesuālo noteikumu pārkāpumu, ņemot vērā sekas attiecībā uz privātpersonām. 5. Dalībvalstis, veicot paziņojumus, sniedz informāciju, kas apliecina paziņotās atļauju piešķiršanas sistēmas vai prasības atbilstību Direktīvai 2006/123/EK. Šajā informācijā jānorāda, kāds ir sevišķi svarīgais ar sabiedrības interesēm saistītais iemesls, un jāpaskaidro, kāpēc paziņotā atļauju piešķiršanas sistēma vai prasība nerada diskrimināciju valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ un kāpēc tā ir samērīga. Minētā informācija ietver novērtējumu, kas apliecina, ka mazāk ierobežojoši līdzekļi nav pieejami, kā arī konkrētus faktus, kas pamato paziņotās dalībvalsts argumentus. 6. Paziņojumā attiecīgā dalībvalsts iekļauj arī normatīvā vai administratīvā akta tekstu, kas ir paziņotā pasākuma projekta pamatā. 7. Attiecīgās dalībvalstis paziņo par pieņemto pasākumu divu nedēļu laikā pēc tā pieņemšanas. 8. Šajā direktīvā paredzēto paziņošanas procedūru īsteno un informācijas apmaiņu starp paziņotāju dalībvalsti, citām dalībvalstīm un Komisiju nodrošina, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, kas noteikta Regulā (ES) Nr. 1024/2012.

Pamatojums

Priekšlikumā nav paredzēta procedūra attiecībā uz pasākumu projektu grozījumiem vai izmaiņām, ko ieviešas likumdevējas asamblejas.

4. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

3. panta 4. punkts

Svītrot punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<i>Ja netiek izpildīts kāds no pienākumiem, kas noteikti 3. panta 1., 2. un 3. punktā vai 6. panta 2. punktā, to uzskata par nopietnu un būtisku procesuālo noteikumu pārkāpumu, ņemot vērā sekas attiecībā uz privātpersonām.</i>	

Pamatojums

EK priekšlikuma sekas ir tādas, ka pasākumu projekti, par kuriem nav paziņots, nebūs izpildāmi. Tas radīs nopietnas sekas attiecībā uz vietēja un reģionāla mēroga pasākumu izpildi, jo Pakalpojumu direktīvas darbības joma ir ļoti plaša un Eiropas Kopienas Tiesas judikatūras ietekmē tā joprojām attīstās.

Ierosinātā sankcija radītu lielu tiesisko nenoteiktību, jo pat saturiski neproblemātiski un materiālajām Eiropas tiesību normām pilnībā atbilstoši pasākumi jau vismaznozīmīgāko formālo paziņošanas pārkāpumu dēļ vairs nebūtu piemērojami.

5. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

3. panta 8. punkts

Aiz 3. panta 8. punkta pievienot šādu jaunu punktu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Direktīvas 3. panta 3. punktu nepiemēro, ja dalībvalstij tādu steidzamu iemeslu dēļ, kurus radījuši nopietni un neparedzami apstākļi, ļoti īsā laikposmā ir jāpieņem pasākumi, ar ko ievieš jaunas atļauju piešķiršanas sistēmas vai prasības, vai jāgroza esošās atļauju piešķiršanas sistēmas saistībā ar sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības, sabiedrības veselības vai vides aizsardzību.</i>

Pamatojums

Pašsaprotams.

6. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

5. panta 2. punkts

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dienā, kad Komisija ir informējusi paziņotāju dalībvalsti par paziņojuma pilnīgumu, starp paziņotāju dalībvalsti, pārējām dalībvalstīm un Komisiju sākas apspriešanās, kas ilgst ne vairāk par trim mēnešiem.	Dienā, kad Komisija ir informējusi paziņotāju dalībvalsti par paziņojuma pilnīgumu, starp paziņotāju dalībvalsti, pārējām dalībvalstīm un Komisiju sākas apspriešanās, kas ilgst ne vairāk par trim mēnešiem. Apspriešanās neliedz paziņotājai dalībvalstij pieņemt attiecīgos noteikumus, tomēr to izpilde ir atliekama līdz apspriešanās perioda beigām.

Pamatojums

Ierosinātais nogaidīšanas periods ir pārāk neelastīgs. Tas radītu nesamērīgu procesuālu vilcināšanos. Tāpēc dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai brīvi pieņemt attiecīgos pasākumus, bet to izpilde būtu atliekama līdz apspriešanās perioda beigām.

7. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

6. pants

Brīdinājums

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Pirms vēl nav beidzies 5. panta 2. punktā minētais apspriešanās periods, Komisija var brīdināt paziņotāju dalībvalsti, ka tai ir radušās aizdomas par to, vai paziņotais pasākuma projekts atbilst Direktīvai 2006/123/EK, un ka tā grasās pieņemt 7. pantā minēto lēmumu .	1. Pirms vēl nav beidzies 5. panta 2. punktā minētais apspriešanās periods, Komisija var brīdināt paziņotāju dalībvalsti, ka tai ir radušās aizdomas par to, vai paziņotais pasākuma projekts atbilst Direktīvai 2006/123/EK, un ka tā grasās pieņemt 7. pantā minēto ieteikumu . Brīdinājuma paziņojumā norāda Komisijas aizdomu iemeslus un, vajadzības gadījumā, visas izmaiņas paziņotajā pasākuma projektā, kuras Komisija uzskata par atbilstīgām, lai apmierinoši novērstu attiecīgās problēmas.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. Saņemot šādu brīdinājumu, paziņotāja dalībvalsts pasākuma projektu nedrīkst pieņemt vēl trīs mēnešus pēc apspriešanās perioda beigām.	2. Saņemot šādu brīdinājumu, Komisija trīs mēnešu laikā iesaistās dialogā ar attiecīgajām kompetentajām iestādēm, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī. Komisijas izdots brīdinājums dalībvalstij neliedz dalībvalstij pieņemt attiecīgo pasākuma projektu, tomēr tā izpilde ir atliekama līdz apspriešanās perioda beigām.

Pamatojums

Lai nodrošinātu, ka kompetentās iestādes dalībvalstī ir pilnībā informētas par Komisijas bažām un to iemesliem un lai šajā jautājumā nodrošinātu savlaicīgu un konstruktīvu diskusiju ar dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

8. grozījums

Priekšlikums direktīvai, kas attiecas uz to, kā īstenot Direktīvu 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko nosaka ar pakalpojumiem saistītu atļauju piešķiršanas sistēmu un prasību paziņošanas procedūru un ar ko groza Direktīvu 2006/123/EK un Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu

COM(2016) 821 final

7. pants

Lēmums

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
7. pants Lēmums Ja Komisija ir izteikusi brīdinājumu saskaņā ar 6. panta 1. punktu, tā var trīs mēnešu laikā pēc 5. panta 2. punktā minētā apspriešanās perioda beigu dienas pieņemt lēmumu, ar kuru pasākuma projekts tiek atzīts par nesaderīgu ar Direktīvu 2006/123/EK un kurā prasīts, lai attiecīgā dalībvalsts atturas no pasākuma projekta pieņemšanas vai atceļ to, ja šāds pasākums ir pieņemts, pārkāpjot 3. panta 3. punktu vai 6. panta 2. punktu.	7. pants Ieteikums Ja Komisija ir izteikusi brīdinājumu saskaņā ar 6. panta 1. punktu, tā var trīs mēnešu laikā pēc 5. panta 2. punktā minētā apspriešanās perioda beigu dienas pieņemt nesaistošu ieteikumu, ar kuru pasākuma projekts tiek atzīts par nesaderīgu ar Direktīvu 2006/123/EK un kurā attiecīgo dalībvalsti informē par savu nodomu pasākuma pieņemšanas gadījumā iesniegt prasību Eiropas Savienības Tiesā, apstrīdot pasākuma saderību ar Direktīvu 2006/123/EK.

Pamatojums

Komisijas priekšlikums par lēmumu ir nepieņemams, jo tas nepamatoti ierobežotu valsts un reģionālā līmeņa likumdevēju brīvību. Nesaistošs ieteikums, kas informē par Komisijas nodomu pasākuma pieņemšanas gadījumā apstrīdēt tā likumību, var saistībā ar pārējiem tiesību aktu projekta noteikumiem nodrošināt labāku paziņošanas procedūru, kas ir efektīva un kurā vienlaikus tiek ievērotas valsts un reģionālo likumdevēju prerogātas.

9. grozījums

Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final/1

9. apsvērums

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstu pienākums ir pierādīt pamatojumu un samērību. Tādējādi dalībvalsts ierosinātā regulējuma iemeslu pamatojumam būtu jāpievieno analīze, kurā izvērtē valsts pieņemtā pasākuma atbilstību un samērību, un konkrēti pierādījumi, kas pamato tās argumentus.	Dalībvalstu pienākums ir pierādīt pamatojumu un samērību. Tādējādi dalībvalsts ierosinātā regulējuma iemeslu pamatojumam būtu jāpievieno analīze, kurā izvērtē valsts kompetento iestāžu pieņemtā pasākuma atbilstību un samērību, un konkrēti pierādījumi, kas to pamato.

Pamatojums

Tas rada papildu birokrātisko slogu, kas nav samērīgs ar iespējamo rezultātu.

10. grozījums

Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final/1

12. apsvērums

Aiz 12. apsvēruma pievienot šādu jaunu apsvērumu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Jauns apsvērums <i>Izvērtēt pasākuma samērību, pamatojoties uz šajā direktīvā noteiktajiem kritērijiem, ir dalībvalstu kompetento publisko iestāžu pienākums. Šādi individuāli vērtējumi dažādās dalībvalstīs var radīt atšķirīgus leģitīmus rezultātus.</i>

Pamatojums

Pašsaprotams.

11. grozījums

Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final/1

18. apsvēruma

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kompetentajām iestādēm vajadzētu pienācīgi ņemt vērā pasākumu ekonomisko ietekmi, tostarp izmaksu un ieguvumu analīzi , jo īpaši pievēršot uzmanību konkurences pakāpei tirgū un sniegto pakalpojumu kvalitātei, kā arī tam, kā tiek ietekmētas tiesības uz darbu, personu brīva pārvietošanās un pakalpojumu brīva aprīte Savienībā. Pamatojoties uz šo analīzi, dalībvalstīm vajadzētu jo īpaši noskaidrot, vai ierobežojumu apmērs attiecībā uz pieļaušanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās Savienībā ir samērīgs noteikto mērķu nozīmīgumam un gaidāmajiem ieguvumiem.	Kompetentajām iestādēm vajadzētu pienācīgi ņemt vērā pasākumu ekonomisko ietekmi, jo īpaši pievēršot uzmanību konkurences pakāpei tirgū un sniegto pakalpojumu kvalitātei, ietekmei teritoriālās kohēzijas aspektā , kā arī tam, kā tiek ietekmētas tiesības uz darbu, personu brīva pārvietošanās un pakalpojumu brīva aprīte Savienībā. Pamatojoties uz šo analīzi, dalībvalstu kompetentajām iestādēm vajadzētu jo īpaši noskaidrot, vai ierobežojumu apmērs attiecībā uz pieļaušanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās Savienībā ir samērīgs noteikto mērķu nozīmīgumam un gaidāmajiem ieguvumiem.

Pamatojums

Pašsaprotams.

12. grozījums

Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final/1

21. apsvēruma

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai iekšējais tirgus atbilstīgi darbotos, ir svarīgi nodrošināt, ka dalībvalstīs pirms jaunu pasākumu ieviešanas, kas ierobežo pieļaušanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, sniedz informāciju iedzīvotājiem, pārstāvošajām asociācijām vai citām attiecīgajām ieinteresētajām personām un dod tiem iespēju paust viedokļus.	Lai iekšējais tirgus atbilstīgi darbotos, ir svarīgi nodrošināt, ka dalībvalstu kompetentās iestādes pirms jaunu pasākumu ieviešanas, kas ierobežo pieļaušanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, sniedz informāciju iedzīvotājiem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sociālajiem partneriem , pārstāvošajām asociācijām vai citām attiecīgajām ieinteresētajām personām un dod tiem iespēju paust viedokļus.

Pamatojums

Pašsaprotams.

13. grozījums

Priekšlikums direktīvai par samērības novērtējumu pirms jauna profesiju regulējuma pieņemšanas

COM(2016) 822 final

6. pants***Samērība***

Grozīt šādi:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Pirms tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo pielaišanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, dalībvalstis novērtē, vai šie noteikumi ir nepieciešami un nodrošina noteiktā mērķa sasniegšanu, kā arī nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. 2. Novērtējot noteikumu nepieciešamību un samērību, attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši izvērtē šādus aspektus: (a) ar sabiedrības interešu mērķu sasniegšanu saistīto risku būtību, jo īpaši riskus patērētājiem, profesionāļiem vai trešām personām; (b) noteikumu piemērotību, proti, vai tie ir piemēroti noteiktā mērķa sasniegšanai un vai tie patiesi ataino šo mērķi konsekventā un sistemātiskā veidā un tādējādi risina identificētos riskus līdzīgā veidā kā ar salīdzināmām darbībām; (c) noteikumu nepieciešamību un jo īpaši, vai spēkā esošās konkrētās vai vispārīgākas dabas normas, piemēram, tiesību akti produktu nekaitīguma jomā vai patērētāju aizsardzības likums, nav pietiekamas, lai nodrošinātu noteiktā mērķa aizsardzību; (d) saikni starp tādu darbību tvērumu, kas attiecas uz profesiju vai ir tai rezervētas, un nepieciešamo profesionālo kvalifikāciju; (e) saikni starp uzdevumu sarežģītību un vajadzību iegūt konkrētu profesionālo kvalifikāciju, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamās apmācības vai pieredzes apmēru, būtību un ilgumu, kā arī dažādu profesionālās kvalifikācijas iegūšanas veidu esamību;	1. Pirms tiek ieviesti jauni vai grozīti esošie normatīvie vai administratīvie akti, kas ierobežo pielaišanu reglamentētās profesijās vai darbošanos tajās, dalībvalstis novērtē, vai šie noteikumi ir nepieciešami un nodrošina noteiktā mērķa sasniegšanu, kā arī nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai. 2. Novērtējot noteikumu nepieciešamību un samērību, attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši izvērtē šādus aspektus: (a) ar sabiedrības interešu mērķu sasniegšanu saistīto risku būtību, jo īpaši riskus <i>pakalpojumu saņēmējiem, tai skaitā patērētājiem un citiem ar profesionālo darbību nesaistītu pakalpojumu saņēmējiem, profesionāļiem, sociālajiem partneriem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām</i> vai trešām personām; (b) noteikumu piemērotību, proti, vai tie ir piemēroti noteiktā mērķa sasniegšanai un vai tie patiesi ataino šo mērķi konsekventā un sistemātiskā veidā un tādējādi risina identificētos riskus līdzīgā veidā kā ar salīdzināmām darbībām; (c) noteikumu nepieciešamību un jo īpaši, vai spēkā esošās konkrētās vai vispārīgākas dabas normas, piemēram, tiesību akti produktu nekaitīguma jomā vai patērētāju aizsardzības likums, nav pietiekamas, lai nodrošinātu noteiktā mērķa aizsardzību; (d) saikni starp tādu darbību tvērumu, kas attiecas uz profesiju vai ir tai rezervētas, un nepieciešamo profesionālo kvalifikāciju; (e) saikni starp uzdevumu sarežģītību un vajadzību iegūt konkrētu profesionālo kvalifikāciju, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamās apmācības vai pieredzes apmēru, būtību un ilgumu, kā arī dažādu profesionālās kvalifikācijas iegūšanas veidu esamību;

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(f) tādu profesionālo darbību tvērumu, kas rezervētas personām, kurām ir konkrēta profesionālā kvalifikācija, proti, vai un kāpēc darbības, kas rezervētas kādām noteiktām profesijām, var vai nevar būt kopīgas arī citām profesijām; (g) kāda ir reglamentētās profesijas autonomijas pakāpe un kā organizatoriskie un pārraudzības pasākumi ietekmē noteikto mērķu sasniegšanu, jo īpaši, ja ar reglamentēto profesiju saistītās darbības veikšanu kontrolē un par to ir atbildīgs pienācīgi kvalificēts profesionālis; (h) zinātnes un tehnoloģijas attīstību, kas var mazināt informācijas asimetriju starp profesionāļiem un patērētājiem; (i) pasākuma ekonomisko ietekmi, jo īpaši pievēršot uzmanību konkurences pakāpei tirgū un sniegto pakalpojumu kvalitātei, kā arī tam, kā tiek ietekmēta personu brīva pārvietošanās un pakalpojumu brīva aprīte Savienībā; (j) iespēju izmantot mazāk ierobežojošus līdzekļus sabiedrības interešu mērķu sasniegšanai; (k) pielaišanu profesijā un darbošanos tajā ierobežojošo pasākumu kumulatīvo ietekmi un jo īpaši to, kā katra prasība sekmē sabiedrības interešu mērķa sasniegšanu un vai tā ir nepieciešama tā sasniegšanai.	(f) tādu profesionālo darbību tvērumu, kas rezervētas personām, kurām ir konkrēta profesionālā kvalifikācija, proti, vai un kāpēc darbības, kas rezervētas kādām noteiktām profesijām, var vai nevar būt kopīgas arī citām profesijām; (g) kāda ir reglamentētās profesijas autonomijas pakāpe un kā organizatoriskie un pārraudzības pasākumi ietekmē noteikto mērķu sasniegšanu, jo īpaši, ja ar reglamentēto profesiju saistītās darbības veikšanu kontrolē un par to ir atbildīgs pienācīgi kvalificēts profesionālis; (h) zinātnes un tehnoloģijas attīstību, kas var mazināt informācijas asimetriju starp profesionāļiem un patērētājiem; (i) pasākuma ekonomisko un sociālo ietekmi, jo īpaši pievēršot uzmanību konkurences pakāpei tirgū un sniegto pakalpojumu kvalitātei, kā arī tam, kā tiek ietekmēta personu brīva pārvietošanās un pakalpojumu brīva aprīte Savienībā; (j) iespēju izmantot mazāk ierobežojošus līdzekļus sabiedrības interešu mērķu sasniegšanai; (k) pielaišanu profesijā un darbošanos tajā ierobežojošo pasākumu kumulatīvo ietekmi.
3. Šā panta 2. punkta j) apakšpunkta vajadzībām, ja pasākumu pamato ar patērētāju aizsardzību un ja identificētie riski attiecas tikai uz profesionāļa un patērētāja attiecībām, negatīvi neietekmējot trešās personas, attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši novērtē, vai mērķi var sasniegt ar aizsargātu profesionālo nosaukumu bez darbību rezervēšanas.	Novērtējot noteikumu nepieciešamību un samērību, kompetentās iestādes pārdomāti piemēro 2. punkta a) līdz k) apakšpunktā (ieskaitot) norādītos kritērijus, ņemot vērā konkrētos apstākļus katrā atsevišķā gadījumā. Ja minētās iestādes uzskata, ka kāds konkrēts kritērijs nav atbilstīgs, tās var to nepiemērot, taču tās sniedz pamatojumu, kādēļ attiecīgais kritērijs netiek piemērots.
4. Šā panta 2. punkta k) apakšpunkta vajadzībām attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši novērtē kumulatīvo ietekmi, ko rada jebkādu šādu prasību piemērošana:	4. Šā panta 2. punkta k) apakšpunkta vajadzībām attiecīgās kompetentās iestādes jo īpaši novērtē kumulatīvo ietekmi, ko rada jebkādu šādu prasību piemērošana:
(a) rezervētās darbības, kas pastāv līdz ar aizsargāto profesionālo nosaukumu;	(a) rezervētās darbības, kas pastāv līdz ar aizsargāto profesionālo nosaukumu;

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(b) <i>pastāvīgas profesionālās izaugsmes prasības;</i>	(b) nosacījumi, kas attiecas uz profesijas organizatorisko struktūru, profesionālo ētiku un pārraudzību;
(c) nosacījumi, kas attiecas uz profesijas organizatorisko struktūru, profesionālo ētiku un pārraudzību;	(c) obligāta dalība palātās, reģistrācijas vai atļauju shēmas, jo īpaši, ja tiek prasīts, ka ir jābūt konkrētai profesionālai kvalifikācijai;
(d) obligāta dalība palātās, reģistrācijas vai atļauju shēmas, jo īpaši, ja tiek prasīts, ka ir jābūt konkrētai profesionālai kvalifikācijai;	(d) kvantitatīvie ierobežojumi, jo īpaši prasības, kas ierobežo praktizēšanas atļauju skaitu vai kas nosaka to darbinieku, vadītāju vai pārstāvju minimālo vai maksimālo skaitu, kam ir konkrētā profesionālā kvalifikācija;
(e) kvantitatīvie ierobežojumi, jo īpaši prasības, kas ierobežo praktizēšanas atļauju skaitu vai kas nosaka to darbinieku, vadītāju vai pārstāvju minimālo vai maksimālo skaitu, kam ir konkrētā profesionālā kvalifikācija;	(e) konkrētas juridiskās formas prasības vai prasības, kas attiecas uz uzņēmuma kapitāla daļu vai akciju turēšanu vai vadību, tiktāl, cik šīs prasības ir tieši saistītas ar darbošanos reglamentētajā profesijā;
(f) konkrētas juridiskās formas prasības vai prasības, kas attiecas uz uzņēmuma kapitāla daļu vai akciju turēšanu vai vadību, tiktāl, cik šīs prasības ir tieši saistītas ar darbošanos reglamentētajā profesijā;	(f) teritoriālie ierobežojumi, jo īpaši, ja dažādās dalībvalsts daļās profesija tiek reglamentēta atšķirīgā veidā;
(g) teritoriālie ierobežojumi, jo īpaši, ja dažādās dalībvalsts daļās profesija tiek reglamentēta atšķirīgā veidā;	(g) prasības, kas ierobežo darbošanos reglamentētā profesijā kopīgi vai partnerībā, kā arī nesavienojamības noteikumi;
(h) prasības, kas ierobežo darbošanos reglamentētā profesijā kopīgi vai partnerībā, kā arī nesavienojamības noteikumi;	(h) prasības saistībā ar apdrošināšanas segumu vai citiem individuāliem vai kolektīviem profesionālās atbildības līdzekļiem;
(i) prasības saistībā ar apdrošināšanas segumu vai citiem individuāliem vai kolektīviem profesionālās atbildības līdzekļiem;	(i) prasības saistībā ar valodas zināšanām, ciktāl tās nepieciešamas profesijas praktizēšanai.
(j) prasības saistībā ar valodas zināšanām, ciktāl tās nepieciešamas profesijas praktizēšanai.	

Pamatojums

Direktīvas 6. pantā minēto kritēriju saraksts būtu jāuzskata par indikatīvu, jo ne visi kritēriji ir piemērojami vai vienlīdz svarīgi katrā atsevišķā gadījumā, un viena universāla risinājuma pieeja būtu pārmērīga un nevajadzīgi apgrūtinātu dalībvalstu kompetentās iestādes.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vienotā pakalpojumu tirgus izveides pabeigšanas nozīme un steidzamība

1. uzsver, ka vienotajam tirgum ir liela nozīme ekonomikas izaugsmes veicināšanā, ieguldījumu palielināšanā, dzīves līmeņa paaugstināšanā un darbvietu radīšanā reģionos un pilsētās visā Eiropas Savienībā;

2. uzsver vienotā tirgus izveides pabeigšanas steidzamību attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, kā teikts vienotā tirgus stratēģijā, un norāda, ka pakalpojumu jomā vēl ir daudz būtisku ekonomisko šķēršļu;

3. uzsver, ka pakalpojumi ir būtisks Eiropas ekonomikas elements, kurš veido apmēram 70 % no IKP un darbvietām; tomēr norāda, ka ES pakalpojumu nozarei raksturīgs lēns produktivitātes pieaugums un vāja konkurence, kas kavē tās iespēju izmantošanu; uzsver, ka to šķēršļu likvidēšana pārrobežu pakalpojumu sniegšanā, ko rada atšķirīgie valstu noteikumi un procedūras, dotu pakalpojumu sniedzējiem un klientiem lielākas iespējas pilnībā izmantot iekšējā tirgus potenciālu; tāpēc aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis turpmāk pieņemt pasākumus, kas paātrinātu pakalpojumu nozares produktivitātes pieaugumu, palielinātu uzņēmumu savstarpējo konkurenci un novērstu regulatīvos un procesuālos šķēršļus, kuri ierobežo pārrobežu pakalpojumu sniegšanu;

4. uzsver, ka pakalpojumi ir svarīgs starpposma ieguldījums tautsaimniecībā un ka konkurētspējīgiem pakalpojumiem, jo īpaši uzņēmējdarbības pakalpojumiem, ir liela nozīme, lai palielinātu produktivitāti un izmaksu konkurētspēju citās nozarēs, piemēram, ražošanā, kas ir izšķirīgi svarīgas reģionālajai un vietējai ekonomikai;

5. norāda, ka desmit gadus pēc Pakalpojumu direktīvas pieņemšanas tās iespējas palielināt pakalpojumu brīvu apriti vēl nav pilnībā izmantotas un ka pakalpojumu sniedzēji daudzās pakalpojumu nozarēs joprojām saskaras ar virkni šķēršļu, ja tie vēlas veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī vai sniegt pagaidu pārrobežu pakalpojumus; aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt pieņemt pasākumus, kas šos šķēršļus novērstu; norāda, ka aplēses liecina, ka šķēršļu novēršana pārrobežu tirdzniecībā un ieguldījumi pakalpojumu nozarē saskaņā ar sistēmu, kas jau ir paredzēta Pakalpojumu direktīvā, ES IKP varētu palielināt par 1,7 %;

6. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri likvidēt nepamatotus birokrātiskos šķēršļus pakalpojumu aprites jomā un uzskata, ka priekšlikumi var sniegt ieguldījumu īsta vienotā pakalpojumu tirgus izveidē, tādējādi veicinot arī ekonomikas izaugsmi, ieguldījumus un nodarbinātību Eiropas reģionos un pilsētās; tomēr uzsver, ka pakalpojumu paketes īstenošanā jāievēro proporcionālītātes un subsidiaritātes principi;

7. uzsver šīs paketes dažādo elementu savstarpējo mijiedarbību un to, ka tie jāuzskata par daļu no vienota veseluma un šajā saistībā jānovērtē atsevišķu priekšlikumu priekšrocības;

8. uzskata, ka priekšlikums par paziņošanas procedūru, visticamāk, būtu jāgroza, ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-320/16 *Uber France SAS*, kurā ģenerāladvokāts 2017. gada 4. jūlijā sniedza provizoriskus secinājumus, norādot, ka "dalībvalstis var aizliegt un sodīt par tādu prettiesisku pārvadāšanas darbību, kādu veic *UberPop*, turklāt tām nav pienākuma iepriekš paziņot šo normatīvā akta projektu Komisijai";

Pakalpojumu e-karte

9. norāda, ka ar Pakalpojumu direktīvu dalībvalstīm ir noteikts pienākums samazināt administratīvos šķēršļus, kas attur pakalpojumu sniedzējus no pārrobežu darbības veikšanas, bet tā šajā ziņā nav bijusi pietiekami efektīva;

10. atzinīgi vērtē jauno pakalpojumu e-karti kā ieguldījumu, kas palīdz veicināt pakalpojumu sniedzēju mobilitāti, bet prasa precizēt, cik lielā mērā jaunā pakalpojumu e-karte attiecas uz jau pastāvošām sistēmām, tādām kā pašreizējā Iekšējā tirgus informācijas sistēma (IMI) un Eiropas profesionālā karte. Uzskata, ka e-karte var palīdzēt mazināt administratīvo sarežģītību un izmaksas pārrobežu pakalpojumu sniedzējiem, pildot administratīvās formalitātes; šis aspekts it īpaši skar MVU, kas veido reģionu un vietējās ekonomikas pamatu, jo tos, veicot pārrobežu darbību, administratīvā sarežģītība ietekmē visvairāk;

11. iebilst pret koncepciju, ka galvenā atbildība par procedūru tiek pārliekta uz izcelsmes dalībvalsts pārvaldes iestādēm, ciktāl tas ir pretrunā ar uzņemošās dalībvalsts principu, kas ir Pakalpojumu direktīvas pamatā. Pakalpojumu e-karte faktiski nedrīkst novērst vai traucēt kontroli, kas attiecīgajām uzņemošās dalībvalsts publiskajām iestādēm jāveic attiecībā uz tās teritorijā veiktajām saimnieciskajām darbībām. Pakalpojumu e-kartes priekšlikums, kādu to iesniegusi Komisija, ļautu pakalpojumu sniedzējiem sadarboties tikai ar izcelsmes dalībvalsti kā starpnieku un saskaņot datu apmaiņu, pamatojoties uz izcelsmes valsts principu;

12. rodas jautājums, kāda būs priekšlikuma par Eiropas pakalpojumu e-karti ietekme uz pašreizējām nozaru sociālajām ID kartēm, kas jau ieviestas pēc dalībvalstu kompetento publiskās pārvaldes iestāžu vai sociālo partneru iniciatīvas;
13. konstatē, ka priekšlikumā nav norādīts, kādi elementi izcelsmes dalībvalstij ir jāizvērtē, lai deklarētu, ka konkrētajam pakalpojumu sniedzējam ir likumīgs statuss tās teritorijā, savukārt Direktīvā 2014/67/ES ir uzskaitīti faktiskie elementi, pēc kuriem jānosaka, vai minētais uzņēmums attiecīgajā dalībvalstī tiešām veic būtiskas darbības;
14. šajā kontekstā atgādina, ka A1 portatīvo veidlapu izsniegšana saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu jau ir ļāvusi atklāt dažas potenciālās problēmas, ko rada fakts, ka tikai izcelsmes dalībvalsts ir tiesīga apstiprināt ārvalstu pakalpojumu sniedzēju datus, it īpaši fiktīvas pašnodarbinātības gadījumā. Ietekmes novērtējumā, kas pievienots priekšlikumam, ar ko groza Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā, šajā saistībā teikts, ka A1 portatīvajās veidlapās ietvertās informācijas precizitāti nav iespējams garantēt, jo cita starpā nosūtītāju valstu pārvaldes iestādes neveic oficiālu kontroli⁽¹⁾;
15. konstatē, ka daži pakalpojumu e-kartes elementi — informācijas vienreizējas iesniegšanas princips, tās neierobežotais derīgums, dalībvalstīm uzliktais pienākums izmantot pakalpojumu e-kartē ietvērto informāciju bez iespējām vēlāk pārbaudīt sniegtās informācijas derīgumu, kā arī ierobežojošas atcelšanas procedūras, par kurām galīgo lēmumu var ņākties pieņemt tiesai, — varētu apdraudēt valsts tiesību aktu ievērošanas kontroli, kā arī darba ņēmēju un patērētāju tiesību ievērošanu;
16. konstatē, ka ir paredzēts, ka Eiropas pakalpojumu e-kartē jābūt iekļautai informācijai par apdrošināšanas segumu. Taču kartes neierobežotais derīguma termiņš liek domāt, ka informācija būs jāsniedz tikai vienu reizi, kas varētu mazināt pārbaudi un kontroles efektivitāti uzņemtajās dalībvalstīs;
17. uzsver to, ka pakalpojumu e-karte būtu pieejama gan pakalpojumu sniedzējiem, kuri sniedz pārrobežu pakalpojumus īslaicīgi, gan tiem, kuri sniedz pakalpojumus, nodibinot filiāli, aģentūru vai biroju citā dalībvalstī;
18. uzskata, ka ir svarīgi tas, ka dalībvalstu pienākums nodrošināt e-kartes pieejamību ir obligāts, savukārt pakalpojumu sniedzējiem, vai tie būtu pašnodarbinātas personas vai uzņēmumi, tās izmantošana ir brīvprātīga;
19. norāda, ka pakalpojumu e-kartes kā brīvprātīgi izmantojama līdzekļa akceptēšana būs atkarīga no acīmredzamās pievienotās vērtības, ko tā nodrošina pakalpojumu sniedzējiem, un no uzņēmumu un attiecīgo pārvaldes iestāžu centieniem dalībvalstīs, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī, pēc iespējas plašākā mērogā veicināt izpratni par e-karti un tās priekšrocībām;
20. kritiski vērtē klusējot piešķirtu apstiprinājumu, ja noteiktajā termiņā uzņemošās dalībvalsts iestāde nav sniegusi atbildi uz pakalpojumu sniedzēja e-kartes pieteikumu; atbilstoša atļaujas fikcija būtu jāsvīturo bez aizstāšanas vai vismaz jānosaka pienācīgi pārbaudes un izskatīšanas termiņi;
21. pauž nožēlu, ka svarīgi pakalpojumu e-kartes aspekti, tostarp informācija par to, kas jāietver standarta pieteikuma veidlapā, un par dokumentiem, kas jāietver pieteikumā kā pamatojoši pierādījumi, nav iekļauti tiesību akta projektā, bet ir paredzēts, ka Komisija tos noteiks deleģētajos aktos; norāda, ka tas varētu liegt reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm iesaistīties lemlēmšanā par šiem svarīgajiem jautājumiem; pieprasa, lai Eiropas Reģionu komitejai tiek iesniegti visi dokumenti, kas saistīti ar minētajiem deleģētajiem aktiem, tajā pašā laikā, kad tos iesniedz dalībvalstu ekspertiem, Eiropas Parlamentam un Padomei, un lai tai ir piekļuve to Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kuras sagatavo attiecīgos deleģētos aktus, lai Komiteja varētu laikus iesniegt iespējamus nepieciešamos komentārus;
22. norāda, ka e-kartes darbības joma pirmajā posmā aprobežojas tikai ar uzņēmējdarbības pakalpojumiem un būvniecības pakalpojumiem, kuras ir tautsaimniecībai īpaši svarīgas nozares, bet kurās abās ir ierobežota pārrobežu tirdzniecība un ieguldījumi, kā arī niecīgs produktivitātes pieaugums, un kuras tādēļ varētu gūt labumu no lielākas pārrobežu konkurences;

⁽¹⁾ SWD(2016) 52, 8. lpp.

23. uzsver, ka pakalpojumu e-kartes sistēmas netraucētas darbības pamatā būs dalībvalstu sadarbība, pielietojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, kurā ir ietvertas reģionālās un vietējās pašvaldības, tāpēc valsts iestādēm vairāk jāizmanto šī platforma un jāveic lielāki ieguldījumi tās attīstībā; tā kā no platformas efektivitātes būs atkarīga citu svarīgu pakalpojumu paketes elementu, it īpaši paziņošanas procedūras, īstenošana, aicina Komisiju izstrādāt rīcības plānu, lai platformu pielāgotu vajadzīgo procedūru atbalstam;

24. tādēļ aicina Komisiju nodrošināt, ka pakalpojumu e-kartes apstrādes sistēma ir saskaņota ar jau izveidotajām elektroniskās apstrādes sistēmām dalībvalstīs un ka ir atvieglota sadarbība ar dalībvalstu sistēmām;

25. aicina Eiropas Komisiju vēl vairāk paplašināt pakalpojumu e-kartes darbības jomu, lai nākotnē tā būtu pieejama iespējami lielākam skaitam nozaru, tostarp mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem, kā arī novatoriskiem un strauji augošiem uzņēmumiem;

26. atbalsta koncepciju, ka no pakalpojumu sniedzējiem tiek iekasēta maksa par pakalpojumu e-kartes izsniegšanu, ar nosacījumu, ka maksas līmenis nav nesamērīgi augsts; iesaka Komisijai rūpīgi uzraudzīt un ziņot par dalībvalstu piemērotās maksas līmeņiem, jo tie var būt svarīgs rādītājs par e-kartes kā brīvprātīgi izmantojama līdzekļa pieņemšanu;

27. uzskata, ka no pakalpojumu sniedzēju viedokļa pakalpojumu e-kartes nozīmīga priekšrocība ir noteikums, ka dalībvalstu pārvaldes iestādes nedrīkst pieprasīt no e-kartes turētāja nekādu informāciju, kas jau ietverta e-kartē, tostarp par publiska līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, dalību metu konkursā vai koncesijas piešķiršanu, meitasuzņēmumu dibināšanu vai filiāļu reģistrāciju saskaņā ar uzņēmējdarbības tiesībām vai reģistrāciju obligātajās sociālās apdrošināšanas shēmās, jo tas kopumā samazinās pakalpojumu sniedzēju administratīvās un atbilstības nodrošināšanas izmaksas, tādējādi padarot e-karti tiem pievilcīgāku un veicinot tās izmantošanu;

28. uzsver, ka iepriekš minētais var praktiski ietekmēt organizatoriskās un elektroniskās procedūras, piemēram, attiecībā uz publisko iepirkumu reģionālajās un vietējās pašvaldībās, un var būt nepieciešami pārejas periodi, lai spētu sekmīgi pielāgot sistēmas jaunajām prasībām;

29. atbalsta noteikumus, ar ko atvieglo administratīvo formalitāšu ievērošanu saistībā ar darbinieku norīkošanu darbā, un noteikumus, ar ko atvieglo apdrošināšanas seguma iegūšanu pāri robežām sniegtajiem pakalpojumiem, jo arī tie padara e-karti pievilcīgāku pakalpojumu sniedzējiem un veicina tās izmantošanu;

30. uzsver, ka saskaņā ar Pakalpojumu direktīvas noteikumiem tiesību akti neietekmē vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu definīciju vai organizēšanu un tos nepiemēro ar ekonomiku nesaistītiem vispārējās nozīmes pakalpojumiem un pakalpojumiem, ko bieži sniedz vietējā un reģionālā līmenī, un ka tie neietekmē darba tiesības vai nodarbinātības nosacījumus;

31. aicina Komisiju attiecībā uz pakalpojumu e-karti ieviest efektīvas kontroles sistēmas, lai novērstu negodīgu konkurenci un krāpšanu. Šādu kontroles pasākumu stingra piemērošana, kas būtu balstīta ne tikai uz elektronisko datu kontroli, ļautu mazināt iespējamo sociālo dempingu un nedeklarētu nodarbinātību;

32. apšaubā, vai, ieviešot pakalpojumu e-karti, pakalpojumu sniedzēju ieguvumi atsver no kartes izrietošo administratīvo slogu attiecīgo dalībvalstu iestādēm, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, ņemot vērā arī to, ka jau tagad visās dalībvalstīs ir pieejami vienoti kontaktpunkti attiecībā uz jautājumiem un problēmām saistībā ar pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un ka dalībvalstu iestādēm ir iespējama informācijas apmaiņa, izmantojot IMI. Komiteja pauž arī nožēlu par to, ka priekšlikumā nav skaidri noteikts, kuri pakalpojumu sniedzējiem uzliktie administratīvie pienākumi vairs nebūs jāveic e-kartes turētājiem. Tāpēc Komiteja uzskata, ka pakalpojumu e-karte ir problemātiska samērīguma ziņā;

Uzlabota paziņošanas procedūra par valstu tiesību aktu projektiem pakalpojumu jomā

33. atbalsta principu, ka valstu noteikumi, kas ierobežo uzņēmējdarbības veikšanas brīvību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, nedrīkst būt diskriminējoši valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ un tiem jābūt samērīgiem un pamatotiem ar sevišķi svarīgiem iemesliem, kas saistīti ar sabiedrības interesēm;

34. atbalsta pasākumus, ar ko uzlabo paziņošanas procedūru par pakalpojumiem, jo pieredze Pakalpojumu direktīvas īstenošanā liecina, ka spēkā esošā kārtība nav efektīva, ņemot vērā, ka nav skaidrs paziņošanas pienākuma tvērums, tādējādi dalībvalstis to pilda atšķirīgā veidā un ieinteresētajām personām nav piekļuves paziņojumiem;

35. uzskata, ka, veicot jebkādas reformas, būtu jāievēro dalībvalstu tiesības reglamentēt pakalpojumus savā teritorijā atbilstīgi Pakalpojumu direktīvā noteiktajiem principiem;

36. atzīmē, ka Eiropas Komisijas norādītās problēmas, piemēram, nepilnīgu ziņošanu par visiem regulatīvajiem pasākumiem, varētu novērst, arī uzlabojot Pakalpojumu direktīvā paredzēto pašreizējo paziņošanas sistēmu. Tas, kāda pievienotā vērtība ir jaunajai paziņošanas procedūrai, kura rada papildu ierobežojumus valstu likumdevējiem, tostarp reģionālā un vietējā līmenī, un ir sarežģītāk īstenojama, būtu jāizvērtē, ņemot vērā subsidiaritātes un proporcionalitātes principus;

37. atzinīgi vērtē skaidrojumu par konkrētajiem pasākumiem, par kuriem dalībvalstīm ir pienākums ziņot, un par šajā saistībā iesniedzamo informāciju;

38. atbalsta lielāku pārredzamību, bet uzskata, ka būtu izsmelšošāk jānorāda konkrētās iespējas, kas tiks dotas ieinteresētajām personām, lai sekmētu komentāru sniegšanu apspriešanas posmā;

39. prasa no direktīvas piemērošanas jomas izslēgt lēģislatīvus aktus, kas attiecas tikai uz vietējo līmeni;

40. uzskata, ka apspriešanās nedrīkstētu būt par šķērslī dalībvalstij pieņemt attiecīgo pasākumu;

41. uzskata, ka Komisijai 6. panta 1. punktā paredzētajā brīdinājumā ir sīki jāizklāsta iemesli, kādēļ tā uzskata, ka attiecīgais pasākuma projekts nav saderīgs ar Pakalpojumu direktīvu, un jāsniedz iespējamie ieteikumi attiecībā uz pasākuma projekta izmaiņām, kas novērstu Komisijas aizdomas; šajā nolūkā ierosina veikt grozījumus direktīvas projektā;

42. uzskata, ka Komisijai pēc brīdinājuma izdošanas jābūt pienākumam iesaistīties dialogā ar attiecīgajām kompetentajām iestādēm, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī;

43. pauž bažas, ka 7. pantā ierosinātais lēmums nepamatoti ierobežo valsts, reģionālā un vietējā līmeņa likumdevēju brīvību; uzskata, ka tam vajadzētu būt nesaistošam ieteikumam, kas neliedz valsts un reģionālā līmeņa likumdevējiem pabeigt likumdošanas procesu, ņemot vērā minēto Komisijas ieteikumu; norāda, ka Komisija ir tiesīga apstrīdēt ieviesto tiesību aktu likumību Eiropas Savienības Tiesā un ka tā ir ievērojama potenciāla sankcija, ko valsts un reģionālie likumdevēji, kuri saņēmuši Komisijas brīdinājumu/ieteikumu attiecībā uz nesaderību, noteikti ņemtu vērā;

44. uzskata, ka direktīvas projektā paredzētie skaidrojumi par paziņojamo pasākumu darbības jomu un iesniedzamo informāciju, kā arī uzlabotā apspriešanās procedūra, brīdināšanas mehānisms un noteikumi par Komisijas ieteikumu attiecībā uz nesaderību, ir pietiekami, lai nodrošinātu labāku paziņošanas procedūru, kas ir efektīva un kurā vienlaikus tiek ievērotas valsts un reģionālo likumdevēju prerogātas;

45. ierosina, lai Komisija sagatavotu aplēses par to paziņojumu skaita gadskārtējo pieaugumu, kurus tā varētu saņemt jaunās paziņošanas procedūras iznākmā, lai vajadzības gadījumā tā varētu plānot atbilstošu spēju nodrošināšanu gaidāmo apjomu efektīvai izskatīšanai tiesību aktu projektā noteiktajā laikposmā;

Proporcionalitātes tests (valstu regulējuma profesionālo pakalpojumu jomā samērības novērtējums)

46. uzsver, ka profesionāliem pakalpojumiem ir liela tautsaimnieciskā nozīme, jo tie veido 22 % no visas nodarbinātības īpatsvara ES, kas ir 47 miljoni darbvietu;

47. uzsver, ka profesionālo pakalpojumu reglamentēšana joprojām ir dalībvalstu prerogatīva un ka dalībvalstu ziņā ir valsts, reģionālā vai vietējā līmenī izlemt, vai un kā reglamentēt profesiju, ņemot vērā nediskriminēšanas un proporcionalitātes principus;

48. norāda, ka profesionālos pakalpojumus var reglamentēt valsts regulējuma ietvaros vai profesionālo struktūru pašregulēšanas ietvaros un ka daudzos gadījumos reglamentēšana dalībvalstīs tiek veikta reģionālajā un vietējā līmenī, tādējādi radot ļoti sarežģītus un nevienmērīgus apstākļus, kuros dalībvalstīm jāpilda pienākums nodrošināt samērības novērtējumu, tostarp attiecībā uz visu tieši skarto ieinteresēto personu iesaisti;

49. atzīst, ka Eiropas Savienībā profesiju reglamentēšana tiek pārbaudīta nevienmērīgi un tas negatīvi ietekmē pakalpojumu sniegšanu un profesionāļu mobilitāti; atzīst, ka ES līmenī ir vēlams nodrošināt saskaņotāku tiesisko regulējumu, lai novērtētu, cik samērīgas ir jaunās vai grozītās prasības attiecībā uz piekļuvi reglamentētām profesijām vai strādāšanu reglamentētā profesijā, ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru;

50. uzskata par svarīgu, ka priekšlikumā paredzēts atstāt dalībvalstīm un to kompetentajām reģionālā un vietējā līmeņa struktūrām tiesības pieņemt lēmumu par to, ko un kā reglamentēt, tomēr ir jānodrošina, lai šie lēmumi būtu pamatoti ar pierādījumiem un pieņemti pēc pārredzama un objektīva novērtējuma, ko vienoti piemēro visās dalībvalstīs un kurā ņemti vērā konstatētie sabiedrības interešu mērķi;

51. uzskata, ka 6. pantā noteiktais visaptverošais kritēriju kopums būtu jāuzskata par indikatīvu, jo ne visi kritēriji ir piemērojami vai vienlīdz svarīgi katrā atsevišķā gadījumā; uzskata, ka samērības novērtējumiem jābūt ne tikai rūpīgiem, objektīviem un pamatotiem ar pierādījumiem, bet arī atbilstīgiem, jo viena universāla risinājuma pieeja daudzos gadījumos varētu radīt nevajadzīgu slogu. Turklāt 6. pantā noteiktās prasības to apjoma un sarežģītības dēļ ir pārsmērīgas;

52. atzinīgi vērtē noteikumus, kas dod ieinteresētajām personām iespēju paust viedokli par jauniem normatīviem vai administratīviem aktiem, kuri ierobežo piekļuvi reglamentētām profesijām vai strādāšanu šajās profesijās, un uzskata, ka pienācīga regulējuma nodrošināšanas nolūkā izšķirīga nozīme ir pārredzamībai un visu ieinteresēto personu iesaistei;

53. norāda, ka jaunie samērības noteikumi, kuros paredzēta normatīvo un administratīvo aktu sistemātiska uzraudzība un visaptveroša, objektīva un uz pierādījumiem pamatota samērības novērtējuma veikšana, piedaloties arī neatkarīgām kontroles padomēm un plašāk iesaistoties ieinteresētajām personām, palielinās darba apjomu un izmaksas dalībvalstu pārvaldes iestādēm, tostarp reģionālajā un vietējā līmenī. Tas it īpaši attiecas uz 4. pantu, kurā noteikts, ka samērības novērtējums jāveic ne tikai, ieviešot jaunus noteikumus par reglamentētām profesijām, bet arī veicot grozījumus jau esošajos noteikumos, kas ir uzskatāma par pārsmērīgu prasību;

Norādījumi attiecībā uz reglamentēto profesiju reformu un skaita samazināšanu

54. pieņem zināšanai Komisijas centienus nodrošināt profesiju regulējuma atbilstību mērķim, mudinot dalībvalstis pārskatīt, vai to prasības profesiju jomā ir vajadzīgas valsts sabiedriskās politikas mērķu sasniegšanai;

55. atzinīgi vērtē norādes par dalībvalstu profesiju regulējuma reformu, kuras varētu būt ļoti noderīgas, palīdzot dalībvalstīm pielāgot savu tiesisko regulējumu profesijām ar lielu izaugsmes un darbvietu radīšanas potenciālu, tostarp attiecībā uz arhitektiem, juristiem, grāmatvežiem, patentu aģentiem, nekustamā īpašuma aģentiem un gidiem;

56. piebilst, ka norādes ir paredzētas Eiropas pusgada novērtējumu papildināšanai, un uzskata, ka ir vērts tās iekļaut Eiropas pusgada procesā;

Subsidiaritātes un proporcionalitātes jautājumi

57. uzskata, ka daži pakalpojumu paketē iekļauto priekšlikumu aspekti liek uzdot svarīgus jautājumus saistībā ar subsidiaritāti un proporcionalitāti ⁽²⁾; norāda, ka vairāki valstu un reģionālie parlamenti ir snieguši pamatotus atzinumus par subsidiaritātes un proporcionalitātes problēmām, paužot arī bažas par iespējamu iejaukšanos valsts likumdošanas procedūrās;

Ietekme uz administratīvo slogu un administratīvajām spējām

58. pauž bažas, ka priekšlikumi attiecībā uz pakalpojumu e-karti, paziņošanas procedūru un samērības novērtējumu radīs papildu administratīvo slogu dalībvalstu kompetentajām iestādēm, tostarp reģionālajām un vietējām pašvaldībām, tādējādi ietekmējot to administratīvās spējas un budžetu.

Briselē, 2017. gada 11. oktobrī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ Vairāki valstu un reģionālie parlamenti ir norādījuši, ka direktīvās ierosinātie pasākumi attiecībā uz paziņošanas procedūru un samērības novērtējumu pārsniedz izraudzītā juridiskā pamata atļauto jomu. Vairāki valsts un reģionālie parlamenti ir snieguši pamatotus atzinumus, norādot uz subsidiaritātes jautājumiem attiecībā uz paziņošanas procedūru, jo Komisija un citas dalībvalstis varētu iespējami iejaukties valsts likumdošanas procedūrās; attiecībā uz samērības novērtējumu, jo ierosinātie pasākumi pārsniedz norādītā juridiskā pamata atļauto jomu, iejaucas dalībvalstu kompetencē un ir nevajadzīgi; un attiecībā uz pakalpojumu e-kartes ieviešanu, jo tās ieviešana ierosinātajā veidā nerada pietiekami lielu pievienoto vērtību. Attiecībā uz proporcionalitāti vairāki valstu un reģionālie parlamenti uzskata, ka direktīva par samērības novērtējumu nav vajadzīga un ka piemērotāk būtu ieviest ne tik stingrus ieteikumus, ka kritēriju saraksts ir nesamērīgs un, lai sasniegtu iecerētos mērķus, priekšlikumā nav paredzēta pietiekami liela rīcības brīvība valstu lēmumiem. Attiecībā uz pakalpojumu e-karti parlamenti uzskata, ka administratīvā darba slodze, lai nodrošinātu atbilstību sarežģītajai procedūrai, visticamāk, ievērojami palielināsies, tādēļ stingrie termiņi ir nesamērīgi; ka ierosinātie noteikumi novedīs pie izcelsmes valsts principa ieviešanas; ka īso novērtējuma termiņu dēļ pakalpojumu e-kartes varētu tikt izsniegtas, neveicot pārbaudes; un ka priekšlikumi ir plašāki, nekā vajadzīgs izvirzīto mērķu sasniegšanai.

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)



Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV